

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 28 k., (14), 1/3 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Párhuzam.

Budapest, április 7.

(v.) A francia képviselőház szószerkét egy hazajáró lélek ejtette tegnap óta hatalmába. Ez a kísértet a végképp eltemetett vélt Dreyfus-ügy kísértete. Beteljesedik im a Zola jövődölése, amelyet akkor hirdettél, amikor ama boldogtalan zsidó kapitány még remény nélkül és becsületétől megfosztva tepsedett az Ördögzigeten. Valóban, amaz intó és fenyegető profécia óta egyre közeledek az Igazság. Hiába torlaszolja el utját a rossz lelkiismeretű rettegés meg a jóhiszemű eltemetett: lassu, de szilárd lépteivel mind közelebb jő, fel nem tartóztatható hatalommal jő a mindent számunkra, alnokságokat felfedő, gaztetteket megtorló Igazság. És jöttében végiggázol apró cselvetéseken s nagy gonoszságokon és sugárzó fényzőnével bevilágít az ultramontán reakció odvaiba, melyekben a butaság a kegyetlenséggel paráználkodott, hogy életet adjon a világlőrténelem legrondább szörnyetegének, a Dreyfusról elnevezett monstruozus összeküvésnek, mely Franciaországban meg akarta buktnai a népszabadság elvén épült köztársaságot s Róma jármába akarta hajtani a francia nemzet nyakát.

Hallom már Bartha Miklóst, Kaas Ivort s a reakciós magyar sajtó próbb szentjeit, amint hirdetik torkuk szakadtából, hogy ime alig esik szó Párisban ismét Dreyfus kapitányról s már siet a zsidó áruló mellé isgördni a zsidó liberális sajtó minálunk is, amiből világosan következik, hogy az újmagyarok egytől-egyig kozmopoliták s hogy eme destruktív, elősdi fajnak nincsen se hazája, se nemzete. Nem oda Buda, urak! Ami a párisi parlament szószerkén két nap óta folyik, a Jaurès hősie tornája, melyet az igazság diadalért viv, az itt minálunk kettős szempontból érdekes. Érdekl e hazában is a

civilizált embert, kinek jól esik látni, hogy a leggravaszabbul szótt hazugság is miképp foszlik ronggyá a minden akadályt legyűrő igazság és a minden ködhomályt szétrebbentő nyilvánosság hatalmától. De a mi magyar hazánkban még jobban érdekl a közvéleményt a Jaurès fellépése s a Dreyfus-ügy feltámadása, mert ama nacionalizmusnak, melynek ereje és merészege ebben az afferban csucosodott ki, megvan minálunk is az analógiája. A jezsuitáktól szított klerikális reakció Franciaországban a francia trikolorba göngyölgette a maga törekvéseit, hogy feltűzelhesse, mozgósíthassa s a maga szolgálataiba állíthassa a nemzeti érzés felhevülését. Aki éber figyelemmel kíséri a magyar közélet jelenségeit, bizonyára felismerte már minálunk is a parallel tüneteket. Az észrevételül hozzánk beszűrődő francia kongregációk kísérő jelensége talán, hogy a felekezeti reakció Magyarországon is röstelni kezdi csupaszaságát s nem bizván bajainak csábító erejében, nemzetiszínü köpenyt ölt magára. Nemzeti jelszavakba takargatja retrográd törekvéseit, a szabadság és a szabadelvűség ellen hazafias frázisokkal s a nemzeti érzés nevében hirdeti a kereszt-hadjáratot. Csak néha-néha, egy-egy vigyázatlanból és hevesebbséggel szabadul ki a jezsuita-csuhát takaró nemzetiszínü lebernyeg. Ilyen vigyázatlanság volt a Bartha Miklós antisemita kifakadása az egyetemi ifjak színe előtt s ilyen a Kaas Ivor ügyellen gyanúsítása, mely a szocialista vezéreket becstelenséggel s a szabadelvű kormányt azzal vádolta, hogy a megbélyegzett felforgató táborral együtt fujja a kigyököt. Azt meg kell hagyni a magyar nacionalistáknak, hogy naivabbak és ügyetlenebbek francia elvtársaiknál. Ott teljes hat esztendeig tartott, amíg kislult a turpisság. Itt minálunk rögtön elárult mindent a vezetők behurgya tulbuzgósága.

S a másik parallel jelenség az, hogy nálunk is azon fáradozik a nemzeti jelszavakkal dolgozó klerikalizmus, hogy éket verjen az állam és a véderő közé. A különbség csak az, hogy ott a sovinizmus eszközeivel a hadsereget uszították a nemzetre, holott minálunk szintén tetszetős nemzeti jelszavak hangoztatásával a nemzetet ingerlik a hadsereg ellen. Más-más a methodus, ámde a lényeg ugyanaz. Ha a klerikális reakció kiszemel magának zsákmányul egy országot, akkor azon kell kezdnie, hogy az illető nép szabadságvágyát és igazságszeretetét, a nemzetek életöztönének e kettős kuforrasát mesterségesen támasztott izgalmból fakadó erősebb indulatok által fojtsa el. Ezért korbácsolja fel a nemzeti szenvedelmeket; ezért kohol veszélyeket, amelyekről el akarja hitetni, hogy a nemzet életérdekeit fenyegetik, ezért gyárt incidenseket, amelyek felszítják a nemzeti gyanakvást s fellobogtatják a nemzeti féltékenységet. De mindezzel csak fél munkát végeznek, ha gyökeresen meg nem gyöngítik az áldozatul kiszemelt országot. Ennek a legsikeresebb módja az, ha ellentétek támadnak az állam és a véderő között. Amíg az állami szervezet szabadon rendelkezik a karhatalommal, amíg az állam nem nézi sánda szemmel véderejét s a hadsereg nem látja törekvéseinek és dicsőségsszomjának ellenségét az államban, mindaddig nem indul meg az az erjedés, mely a reakció bacillusainak lehetővé teszi a megélhetést. A bacillus csak rothadó szervezetekben tud jól lakmározni. S a fölözslás végbontó folyamata a nemzetek szervezetében akkor áll be igazán, ha állam és véderő szemközt kerülnek egymással.

Franciaországban ez már kiderült, sőt már meg is hiúsult. A köztársaság parlamentjében két nap óta suhogtatja ostorcsapásait Jaurès a vádjainak sulya alatt gör-

TÁRCA

Egy emberről.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája —

Irtja: Csaroday Bertalan.

I.

Egyszer régen valami dolgom akadt B-ben, Nem tudom, mi dolgom, kineveztek oda vagy átutazóban voltam. A memóriám mindig gyöngye lábon állott, meg sok össze-visszakuszált esemény adta elő magát az én életemben, hát elfelejtettem. Lehet, hogy csak álmodtam az egészet, de mégse; tudjátok, hogy én nem szoktam álmodni. Akárhogy volt is, vegyéték úgy, mintha úgy lett volna, ahogy én elmondom.

Tehát átutazóban voltam s vagy egy órával előbb sétáltam ki a vasúthoz, mint kellett volna. A vasutat mellett, há! Istennek, mindenütt van vendéglő. Oda betértem. Már későre járt az idő és nem voltak bent sokan; akik voltak, azok is el voltak ázva. Ezek aztán nem néznek se illem-szabályt, se társadalmi különbségeket, hanem belémkötöttek. Vagy lehet, hogy én kötöttem beléjük. Csak arra tudok visszaemlékezni, hogy valahogyan olyan hangulatban voltam, mikor az ember nem bánja, ha belékötnék. Mindig is nagy barátja voltam a furcsaságoknak s ha érdeklődésemet megkapta egy-egy jó vidéki alak, sokért nem adtam. Ezek között is akadt egy olyan, aki a legelső percben feltűnt nekem. Szembe kerültem vele, hogy jobban lássam. Már nagyon hevült volt. Kicsi, pisilgő szemű azért elég mérsélen néztek szembe a kigyóhajlásu, girbén-gorbén húzott szemöldök alól, rózsás arca, tele, szép ajka és

arányos, középpálásu alakja, tiszta kezei, elég gondos ruházata azt mutatták, hogy tart magára valamit, vagy hogy otthon jó gondviselője van. Bizonyos fensőbbég uralkodott a magyiseletében. Lassan, kimérten beszélt, hangsúlyozás nélkül, ami a szalonokra emlékeztetett, de oly kerek, értelmes idioma szerint, mint egy falun nevelkedett parasztagazda. Ez a félig paraszt, félig szalonhős kezére hajtott fejjel ült előttem. Nem szólt egy szót sem. A cigány előtte állott és huzta neki illő távolból, nem a fülebe; egyszer fel akarta képelni, mert közel merészkedett hozzá. Senkinek sem volt szabad az ő közelében tartózkodnia, mikor ivott. Kollégái távolabb ültek. Engem is figyelemzetett a kocsmáros, vigyázzak, mert ha fellobban, nem ismer maga fölött nagyobb urat. Csakhogy én előttem nincsen a bánatnak hatalmasabb kifejezője, mint egy tenyerbe hajtott fej. Mi ehhez a könnyesepp, a sivalkodás? Cukrosvíz. A kézbe hajtott fej a vigasztalan kétségbeesés: betakarása egy nyílt sebnek, mit meg nem gyógyíthat semmi, semmi...

Rajtszere, úgy látszik, felocsudott, végignézett rajtam, miként a bika, ha vörös posztót lát, én nyugodtan visszamérem, ő újra rám mered, nézte, ha megjésszethet-e? Így guszadtuk egymást vagy néhány percig, aztán mélységes lenézéssel elfordult tőlem.

Az asztal tulsó szélén elkezdett valaki énekelni valami jó régi nótát, úgy hiszem, az Ibányi-télt. Az én emberem félbeszakította s eldalolta maga az ő bortól, kiabálástól megromdalt hangján olyan érzéssel, szívhétszólan, ahogy én még nótázni sohasem hallottam. A végén egyet legyintett a kezével. S ez az egyszerű, szép gesztus azt fejezte ki, hogy ha az ég a földdel fenekestül felfordulna is, akkor sem változtatna már azon. Azon! De miesodán? Nagyon

szerettem volna tudni, mi leli. Elhatároztam, hogy megközeletem, ha török-szakad. Kifejeztem előtte tetszésemet. Megvetéssel hátrat fordított.

Engem nem rázol le — gondoltam. Már most még azért sem. Részeg vagy, hát nem számíthat semmit, akármit csinálók véled, vagy te vélem. — Odamentem hozzá. Háttal a falnak támaszkodott, egyik keze a csipőjén, a másikkal szivarját tartotta. Ajka kacsiás bajuszának egyik végét rágtá és mozgott.

Azt mondom neki hirtelen, dalolja el nekem még egyszer ezt a nótát. Szivarát egyik szájszögletébe eresztette le az ámulattól és arisztokrata dőlyffel tekintett végig rajtam.

— Az ur nincsen most a színházban és én nem vagyok komédiánzó. Ott parancsolgasson mindenki, ahol fogadják.

Erre a korrekt válaszra nem voltam elkészülve. Meg volt kereken mondva. Siettem mentegődzni.

— De kérem — bocsanat, nem akarom én megújrázni, hogy is lehet csak ilyen gondolni — de — hanem meg akarom — tanulni.

Mikor azt hallotta, hogy meg akarom tanulni, szó nélkül a cigány elé állott. De hangja megtagadta a szolgálatot. Tökéletesen berekedt. Ugy jött elő a torkából, mint az oroszánmorgás. Szemei az erőködéstől és bortól homályosan, lázasan ragyogtak.

— Láthatja, képtelen vagyok, — monda, mosolyt erőltetve.

De az ismeretség meg volt kötve. Egymás közelébe ültünk. Most már nem ignorált. Azt hiszem, nem is tartott jött-mentnek.

Az asztal végén újra rákezdtek, egyik épp az életaráján tartott. Foghegyről intette le éket.

nyedő nacionalizmus hátra. Felfejtődnek im a legrejtettebb komizságok szálal is. Az állam ellen összeesküvést szőtt a papi befolyás és a hadsereg. A tábornok és a generálisok esz-közöské süllyedtek a klerikális vezetők kezében. Ráfogták egy zsidó-hitű kapitányra, hogy fizetelt kéme volt az ellenségnek. A kapitány ártatlan volt, tehát gyártottak ellene mester-séges bizonyítékokat. Tábornokok és vezérkari tisztek eskü alatt hamisan vallottak. A vezér-kar a német császár nevért ráhamisította egy buta ravaszsgal koholt okmányra s emezt a megejtett végtárgyalás után becsempészte a hozandó ítélet fölött tanácskozó bíróság asz-talára. Volt idő, mikor a német császár méltó megbotránkozása háborúval fenyegette a köztársaságot. Az összeesküvők ettől sem riadtak meg. Nekik az kellett, hogy Franciaország gyen-güljön s hogy a köztársaság kimuljon. Ha egy há-ború vereszségeitől gyöngül meg, annál jobb nekik. S ha egy vértengerbe fullad bele a köztársaság, annál nehezebb lesz feltámadnia. Az özvegyek százezeire, az árvek milliói, a háború nyomán fakadó nyomor és siralom, — mit bánták az összeesküvők mindezeket, ők haladtak egyenesen céljuk felé. S e cél az volt, hogy a klerikális befolyás legyen urrá Franciaország felett. Jaurès szörnyű le-leplezéseket tett e két napon. A legirtóza-tóbbak egyike az volt, hogy Cavaignac, a na-cionalista hadügyminiszter már tízennéggy nappal a Henry ezredes öngyilkossága előtt hivatalosan tudott az utóbinak hamisítása felől, de azért tűrte a hirhedt császárlevél legendájának forgalomba hozását. S a másik az, hogy Pellieux tábornok, akit a naciona-listák beugrattak akcióikba, megborzadva e becstelenségtől, a vezérkarnak tapaszta-lt a jassága címén kérte nyugdíjaztatását, de Cavaignac ezt a levelet elsikkasztotta saját miniszterterásai elől. Remegve az indulattól, azt vágta tegnapi Brisson, a Cavaignac miniszterel-nöke, emennek szemébe, hogy aki illet mert elkövetni, annak a vádlottak padján volna helye. S a kamara zugó tapsokkal jutalmazta a Jaurès leplezéseit által felbolygatott lelki-ismeretnek e háborgó kifakadását. Pedig a bűnlajstromnak csak kis részét tárhatta fel tegnapi Jaurès. Ma következik a folytatás, melynek, úgy mondják, szörnyű lesz a csat-tanója. Valóban az Igazság közeledik s útját nem szegheti semmi.

Felfejtődnek az ocsmány hazugságok, az undorító csinytevések titkos szála, fogvacogva

várják az összeesküvők s a hamisítók s ezek-nek lappangó védői a népiletelet, mely ezuttal valóban istenitelt leszen. Az ék, melyet az állam és a hadsereg közé akartak verni, szörnyű fegyverrel alakul át a kéréllhetetlen megtorlásra elszánt bosszú Igazság kezében. A nacionalizmus a csőd szelére jutott, az állam és a hadsereg újra értik egymást — Franciaországban.

BELFÖLD

Magyar miniszterek Bécsben. Széll Kál-mán miniszterelnök és báró Fejérváry Géza védelmi miniszter ma délután óta Bécsben van. A miniszterelnök, mint értesülünk, holnap jelent-kezik kihallgatásra a királynál s még holnap este elutazik Rátótra, ahol husvét után való keddig marad.

A szerajevói érsek lemondása. Az eszéki Jedinstvo Rómából s állítólag megbízható forrásból azt jelenti, hogy Stadler szerajevói érsek lemondása befejezett dolog. Stadlernek nemrég összeütközése volt a boszniai országos kormányval s lemondásá-nak ez a konfliktus volna az oka. Néhány héttel ezelőtt ugyanis egy mohamedán asszony három gyer-mekével együtt a katolikus vallásra tért át s azóta eltűnt. Később kiderült, hogy az eltűnt asszonyt Stadler egyik papja rejtgette, hogy a hatóságok a három gyermeket, akiknek, mint kiskorúknak, nem lett volna szabad áttérniük, el ne vehessék az anyjuk-tól. A bosnyák kormány Stadler érsekhez fordult, aki azonban, miután Rómában a Vatikántól utasítást kért, megtagadta a gyermekek kiadását. Most emiatt a do-log miatt fog Stadler lemondani. Az eszéki lap érte-sülése szerint Stadler néhány hónapja belől Rómába hívják és az egyik kongregáció elnökévé nevezik ki. Utódjával állítólag egy ferencrendi szerzetest sze-meltek ki.

„Könyv a városokról.” Ezzel a címmel kétkö-tetes, körülbelül kilencszáz oldalra terjedő munka je-lenik meg az öszel Ehen Gyula országgyűlési képviselő tollából. Ennek a hatalmas monográfiának egyes részeit a *Budapesti Napló* közölte s az olvasó-közönségnek már volt alkalma a kiváló publicista köz-életi horizontját, erős nemzeti érzését és nagy tárgyismeretét megítélni. Éppen ma, mikor a közvé-lémény figyelemre újabb odatereledik a városokra, aktuális jelentősége van Ehen Gyula nagy művének, mely-ről minden tekintetben kimerítő tájékoztatást nyújt a következő tartalomjegyzék:

I. kötet. Előszó. Bevezetés: A városok hivatása. I. fejezet: Az ókor városai. II. fejezet: A középkor városai. III. fejezet: Az angol városok. IV. fejezet:

— Csitt. Hallottam vagy háromszázszor. Ez az ar fogja elbeszéli a viszontagságait.

— No még csak az kellene, józan létemre, — hüledeztem s azt feleltem, hogy vélem nem történt semmi. Bamba mosolygól néztek rám. Uj ismerősöm a kopasz fejét simogatta.

— Hát ma született? Ilyen haladtkori em-berrel csak történik valami — akármí — elő vele.

— Ha mondom, közönséges tucat-sorom volt, örökösen falun laktam, nem nagyvárosban, ott megpenészedik minden romantika.

Legyintott újra a kezével.

— Bolondság. Falu, város, pusztá, mind egy kutyá. Ott is csak ember van, meg élet. Hát egy csepp vízben nincs benne az egész tenger mi-volta? Nincs igazam? A legkiválóbb ember is silány ember. Azt mondom én. (Úgy látszik, ma-gát tartotta ennek a legkiválóbbnak.) Huzunk egymáshoz, nagy és kicsi, de mégse vagyunk hajszálra egyformák. Ezt a hajszál különbséget akarnám én meghallgatni.

Morfondirozott vagy egy órahosszat egy-magában, közben annyira elmélyedt szórszálaso-gatásában, hogy csak akkor jutottam észébe, mikor tanúságot akarta valami előttem isme-retlen célból — igénybe venni. De ha nem feleltem, akkor sem igen figyelt rám. A lethargia félig hatalmába kerítette.

— Mondja kérem...: instálom...: hogy van az, hogy az ember elefejtje néha a hangját valakinek... akit ismert és akit az ember el nem felejtett... Olyan furcsa... Szokott ez önnél előfordulni?

Figyelmesen emberemre néztem. Szemei szinte fájdalmasan érintettek.

— Nem, — mondom gyorsan, nehogy a fona-lat elveszítse — én mindég emlékszem annak a hangjára, akit el nem felejtettem... De milyen hangja volt annak a férfinak vagy... nőnek?

— Milyen, milyen hangja — épp az, hogy milyen. Nem bir eszembe jutni. — Férfi vagy nő? — Valami forrott ebben az emberben. — Az nagyon mindegy. Csupán arra emlékszem, hogy nagyon édes hangja volt.

Nem lehetett belőle többet kicsikarni. A részeg ember makacságával kibélelőtt egy esz-mével. Se előre, se hátra. Csupa töredékeszéd. Hülyeség és bölcsesség. Azt mondja egyszer hal-kan magának:

— Egy szó, csak egy kicsi, egyetlenegy kis szó — s mégis képes két embert egy örökéletre elszakítani.

Nem szolt ez este többet, mert elaludt. S amint én összefonótt karjára, egyenesen ülő alak-jára néztem, nem tagadhatom, meglepett a pusztai ur előkelősége. Nem hortyogott, nem ársított, az ajkai nem nyiltak széjfel. mint a részesegese-knél szokás, szépen egymásra voltak szorítva, du-zadt szemhéjaihoz hasonlóan. És milyen finom volt ezen a vastag ajkon a kifejezés.

Viselkedésében sommi állatias iz, hazug locsogás, csak bánat, zaklatottság és álc.n. — Mégis, nem tudom miért, szentimentális, köny-nyelmű, lelketlen embernek tartottam.

II.

Réggel, mikor bejöttem (mert lekéstem a vonatról) már nem volt az ivóban senki, csak az én emberem. Szintazon helyben ült, mint ahogy tegnapi alva elhagyta! Még karjait is rest volt széjjelnyitni. Arca gyűrődött, kimerült volt, szemei szomorúan a busuló magyarnak. A kellner épp loosolt és seproni akart, de nem mert felkelteni, csak úgy körülsperete. Oroszlánfejű hátraszögve, imperatori nyugalommal tűrte. Lassan, alig nyitva fel ajkait, készítette a fiut.

— Siess, te!

Egyszer csak mi nem történik. Az én ala-kom feláll, még pedig sommi fáradságot nem

A francia városok szervezete. V. fejezet: Olaszország városai. VI. fejezet: A német birodalom városai. VII. fejezet: A szász királyság városainak szervezete. VIII. fejezet: A bajor királyság városainak szervezete. IX. fejezet: Az osztrák örökös tartományok városainak szervezete. X. fejezet: Belgium városainak szor-vezete. XI. fejezet: Az orosz városok szervezete. XII. fejezet: Visszaszékintés.

II. kötet. I. fejezet: A magyar városok keletke-zése. II. fejezet: A régi városok és azok poigrái. III. fejezet: Városrendezési törvények. IV. fejezet: Tanulmányok. V. fejezet: Magyarország jövőndő vá-rossai. A) A városok alakítása. B) A városok beren-dezése. C) A városok kulturális és közgazdasági hi-vatása. D) A városok hadászati jelentősége. E) A városok nemzeti feladata. F) A városok új szervezete.

A pécsi hadapródok esete. A *Budapesti Levelező* a pécsi hadapródok sokat hánytorgaltott ügyéről a következőket jelenti: A pécsi hadapródiskolából ki-tiltott két növendék ügyében csak annyiban szerepelt a *Gotterhalte*, hogy ez volt a növendékek rovásának az utolsó mozzanata. A két hadapród, akit az intézet-ből most eltávolítottak, többiben ellene szegült az iskolai elüljáróságának s már régebben megkapta az utolsó figyelmeztetést; hogy a legcsekélyebb panasz esetén kénytelenek lesznek őket az intézetből eltá-volítani. Merg március 15-ikén a két növendék olyan kifakadásokkal illette az intézetet és a tanári kart, hogy a legnagyobb jóindulattal sem lehetett velük szemben a már régebben tudomásukra adott határo-zat végrehajtását mellőzni.

Csávolszky nyílt levele választóhoz. Csávolszky Lajos, a fülöpzsállási kerület képviselője, aki tudva-lévőleg a függetlenségi párt mult pénteki értekezletén magára maradt intranszigns indítványával, nyílt levelet intézett választóhoz és megokolja abban, hogy miért nem járult hozzá pártjának mult pénteki hatá-rozatához:

Először, mert nem helyesli, hogy békeajánlatok-tak tegyen a párt akkor, amikor ilyenek nem kér tőle senki. A harcoló felek közül mindig az a fél szokta megkezdeni az alkudozást, amelyik gyöngébb-nek érzi magát. Ebben a parlamenti küzdelemben pedig — ha a párt kitart — most az az erősebb. Másodsor, mert a határozat azt mondja, hogy nemcsak a költségvetést, hanem más idő-höz kötött javaslatokat is kész a függetlenségi párt tárgyalni, köztük a kiegyezést is. A párt ugyanis tavaly augusztus 14-ikén kimondotta, hogy az önálló vámtérellet nélküli kiegyezés megvalósítását meg-gátolni elengedhetetlen, szent kötelességének tartja, most tehát nem jelentheti ki ő, szintén aláírva a határozatot, készségét annak tárgyalására. Harmad-sor nem járulhatott a határozathoz azért, mert nem szabad megengedni annak a fel fogásnak az érvényesülé-sét az országban, hogy ha a katonai javaslatok levé-tének a napirendről, de semmi egyéb nem történik, ezzel a függetlenségi párt követelése ki lesznek elgitve. Eppenséggel nem lesznek. A katonai ja-vaslatoknak a napirendről való levételével elér-tük azt, hogy újabb terhekől megmentettük az országot. De a függetlenségi párt programjában nemcsak az van, hogy újabb terhek ne engedjünk a nép váltára rakni, hanem az is, hogy a nemzetnek

kimélve s az ablak előtt foglal állást. Szemében vad szenvedély lángolt, ajkai mozgogtak, amatőr nem volt ittás — de karjai még most is egy-másba voltak fonódva. Láttam, hogy mind erő-sebben, intenzívebben néz. Szerettem volna látni, mit. De csak egy ablaka volt a kocsmának s az neki kellett, így kénytelen voltam rezignálni. Azonban így sem jártam rosszul. Az ajtó nyitva volt, hallom, hogy a másik szobában azt mondja valaki:

— Már megint! Mi lesz ebből? Meg kel-lene annak a leánynak mondani, ne járjon erre ilyenkor.

— Hát még mit? Milyenkor? Nem tud az arról, ki hol lesi.

— Nem. De mégis...: azt hihetik...

Erre megdörög egy hatalmas hang az ablak mellett. Ugy látszik, a susogást ott is meghallot-ták, ahol nem kellett volna. Nem volt ennek a hangnak kutyabaja se már, józan, tómor, mely timbrü bosszus hang, mely dühbe készül át-menni.

— Marci, velem bajlottok, hékás?

Egy félnk hang, mely még félénkebbé sze-retett volna átváltozni, választól rá:

— Kérem alázattal...: eszedem...: csak azt beszéltek a feleséggemmel, csak azt, hogy a tekintetes asszony mindjárt itten lehet.

— Na hát! Én pedig azt mondom neked, te meg mondd a feleségednek, hogy ne fájjon a ti fejetek a másé helyett. Lódulj!

III.

Kiléptem az utcára, akartam látni, ki haladt el az ablak előtt. A mohos házfódelek har-mattól és napuságtól ragyogtak. A moszatos fű-ben zizegett, susogott valami s az ivó pizs-kos, dohos levegője után végre valóságos vidéki áram simította orcámat, puhán, gyengéden, mint

elődegenket, de időközben feladott régi jogait visszacsereztük, visszaszervezve az önálló gazdasági berendezkedést, az önálló hadsereget, az önálló állami bizalmi minden szükséges fölteleit. Ha tehát — úgy-életemek — megkezdjük a küzdelmet s azt a legnagyobb hazafői költőesztudással hónapok óta folytatjuk, hazafői körülmények között le nem rakhatjuk a fegyveremmel, míg kézzelfogható nagy eredményeket fel nem mutathatunk az országnak.

A kócski választás. Kézdivásárhelyről telegrafálják a *Pol. Ért.*-nek. *Tagányi* Sándornak újabb fellépése a Polónyi-párt körében nagy konsternációt keltett, amennyiben *Tagányinak* vizsgálódása után mindenki azt hitte, hogy *Polónyi* egyhangulag lesz megválasztva. A két párt az utolsó két napon óriási küzdelmet fejtett ki. *Polónyi* már régen bejárta a kerületet s most *Tagányi* járja végig. A szabadelvű párti választók örömmel fogadták *Tagányi* fellépését, mert már el voltak határozva, hogy *Polónyival* szemben újabb jelölést nem állítanak. A holnapi választás mindenestre nagyon küzdelmes lesz.

A horvát tulsók akciója. *Zágrábról* jelentik: *Károlyvárosban* tegnap négygyűlést tartottak *Horvátország pénzügyi függetlensége* érdekében. A gyűlés nyugodtan folyt le, csak amikor a hatóság képviselője a *Zágrábról* jött embereknek nem engedte meg, hogy beszéljenek, támadt egy kis nyugtalanság, amely azonban csakhamar megszűnt. A négygyűlés *Horvátország pénzügyi függetlensége* érdekében határozati javaslatot fogadott el. A katonai javaslatokról határozatot nem hoztak.

A szegény gyermekekért.

Budapest, április 7.

Wlassics Gyula kultuszminister rendeletét bocsájtotta ki, melyben a szegény gyermekek védelme szempontjából megint egy igazán emberes ujtást hoz be. A szegény-gyermekeknek létesítésére hívja föl a tanfelügyelők figyelmét, felbuzdulva attól a szép sikertől, amely a főváros többek között társadalmának és a csongrádi dérek magyarságának ilyen irányú fáradozását kísérte. A minister humánus intézkedési sorában ez a rendelkezés talán a legszebb és ismerve a mi társadalmunk nemesei áldozatkészségét, mi sem akadályozza az emberbaráti terv megvalósulását.

Meghatóan szép reform ez és áldás fog fakadni nyomában.

A minister legújabb rendelkezése így hangzik: A tankötelezettség végrehajtásának egyik nagy akadály a nép szegénysége, a tankötelesek ruháltsága és az a körülmény, hogy az iskolától távolabb lakó gyermekek, akiket szülőik kellő déli elősegéssel el nem láthatnak, az okból az iskolát nem látogatják, vagy amennyiben látogatják is, a gyöngye táplálkozás miatt testileg-lelkileg elernyednek és az oktatási munka rájuk nézve jóformán kárba vész.

egy fehér kis kéz. Hat óra után volt már, ami kisváros helyen nem kora idő.

Hát egy leány! nálam. Utána mentem. Nem nézett se jobbra, se balra, mint a lányok szoktak, hanem ment előre, ahová indult. Az arcát nem láthatam, mert utána kullogtam, elébevégni a keskeny járdán feltűntetett keltet volna. — Sugár alakja volt. Fekete bőrvé tette meg karcsubbá. Szegény is lehetett, mert fejcsékéjét sötéték, puha karimájú, tördött kalap csufította. Gazdaglétére asszonyember ilyen rutitó szerszámmal dehogya is viselne. Fehér blúzából valóságos illatotott a tisztaság, hanem a pótyók már kikiváncsoltak belőle s a sok mosástól a karton olyan sárgáspuha fogású lett, mint a régi gyolcs, be is volt szöve egy némely helyen, hanem, dicseretére legyen mondva, olyan ügyesen, hogy alig bírtam felfedezni. Vallát fehér gallér fedte. Kék szoknyája se lehetett mai gyerek, mert a kefe derekasan megkoptatta, de pompás szabása azt mesélte, hogy hejh, látott 6 jó időkét is s legfőképp, hogy nem holmi kontár szabómester kezéből került elő. De elég legyen a burokról, hadd beszéljek a tartalomról. — Eddig azt hittem, hogy csak nagynövésű alakok tudnak méltóságjelvényeket lenni, s ahhoz az arckifejezés is hozzátartozik. (Mert én még mindig hátul voltam.) Ez a leány megegyezett engem.

Lassu, himbáló járásában olyan nemes erőteljesség jutott évrényre, mely finom alakjában nem volt meg, csupán csak a mozdulataiban. Ilyen járást én sohasem láttam, még a színházban sem. Ha a színészek látnák, mind ezt utánozná, ha ugyan lehet utánozni s nem egy emberrel született sajátság, mely elpusztul vele. Nem győztem nézni.

Csakhogy sietnem kellett, mert, úgy látszik, megérkezett céljához. Már a kapuját kilincsére tette a kezét. Most, most segíts Istenem, — fohászokdát — még egy perc és be megy és én nem fogom látni az arcát! És mit gondoltok, rókák? Szeret engem az Isten, mert leejtette tar-

E bajok közül a ruháltságra már rámutattam az 1901. évi 82.055. szám alatt kelt körendelettel kiadott állami elemi iskolai gondnoksági utasítás 36. szakaszában és az 1902. évi 44.245. szám alatt kelt rendelettel kiadott községi iskolaszéki utasítás 43. szakaszában, mely szerint az állami elemi iskolai gondnokság, illetve a községi iskolaszéki főhatalmaztatott, hogy az iskolai bírságpénzek egy részéből a szegény gyermekeknek ruhával való segítésére alapított gyűjtésen s azt társadalmi uton is gyarapítsa.

Nem kevésbé fontos, sőt a tanítási eredmény fokozására, a tanulók testi-lelki fejlődésének előmozdítására, nemkülönben a szülők és a társadalom érdeklődésének, sőt az iskola iránt való szeretetének felkeltésére alkalmas tevékenység az, ha az iskolát távolabbról látogató szegény gyermekeknek déli ékezéséről az iskola tanítói testülete és helyi felügyelő hatósága gondoskodni tud. A csongrádi állami elemi iskolai gondnokság, a tantestület és az ottani társadalom nemeslelkű, vállvetett felbuzdulása és áldozatkészége folytán létrejött szegény gyermeknyha szép sikerei után erős a hitem, hogy az állami elemi iskolák gondnokságának és a községi jellegű iskolák iskolaszékeinek a tanítótestületekkel való buzgó munkasága egybevért is képes lesz hasonló eredményeket elérni: hogy tudniillik társadalmi téren összegyűjtendő részt pénzbeli, részint természetbeni adományokból az iskolát messziről látogató szegény vagy általában otthon kellő táplálékban nem részesülő szegény gyermekek déli ékezésben részesíttessék.

A cél nemes és nemcsak emberbaráti, de tanügyi politikai szempontból is támogatásra érdemes, mert egyrészt a tanulók jelentékeny részének lehetővé teszi az iskolába járást, másrészt a szegényebb gyermekek testi-lelki elernyedésének előjét veszi s így a tanítás munkáját már azért is eredményesebbé teszi, de nagyfőnségű a jótékony intézmény megvalósítása azért is, mert a tanulók ifjúságának az iskola iránt való szeretetét főkelti és állandóan ápolja és így az iskolamulatszát jelentékeny apadásra fog vezetni, de fontos azért is, mert a társadalomnak és a szülőknek egyrészt meleg érdeklődését, másrészt az iskola iránt való háláját felébreszti s végül a tanító nevelői és oktatói és ezzel általános társadalmi tekintélyét emeli.

Ez okokból kijelentvén, hogy a szegény-gyermekeknek létesítésének ügyét melegebb érdeklődéssel fogom kísérni, felhívom Cimedet, hogy mindazon állami elemi és községi elemi népiskolák gondnokságát, iskolaszékeit és tanítótestületeit, melyekben számosabb szegény tanuló van, hívja föl, hogy ez intézménynek társadalmi uton való létesítése iránt buzgó munkásságot fejtsenek ki s az eredményről Cimednek ez év végéig tegyenek jelentést, viszont Cimed is eljárásának eredményéről ugyanakkor tegyen ide jelentést.

A siker érdekében elvárom Cimed buzgalmtól, hogy fontosabb helyeken Cimed maga áll a kifejtendő-

társadalmi munkásság élére s azt személyesen irányítja s tekintélye latbavetésével biztosítja a kívánt sikert.

Végül óhajtom, hogy az új gondnoksági utasítás főtérített 36. szakaszában, illetve az iskolaszéki utasítás 43. szakaszában jelzett s a szegény gyermekek felruházására gyűjtendő alap gyarapítása az előbb vázolt társadalmi munkásság körébe bevonassék, főleg pedig abban az irányban, hogy a jobb módú szülők rábrassanak társadalmilag arra, hogy gyermekeik viseltes, de még használható ruháit szegény gyermekek felruházására a gondnokságnak, iskolaszékeknek átsszolgáltassák.

Budapest, 1903. évi április hónap 3-án.

Wlassics Gyula.

KÜLFÖLD

A balkáni forrongás. Széll Kálmán miniszterelnöknek az a válasza, amelyet legutóbb Ausztria-Magyarországnak a balkáni eseményekkel szemben való magatartása tárgyában hozzá intézett interpellációra adott, a Yldizben és a portán nagyon megnyugtató hatást tett. *Hilmi* basa csapatfőfelügyelő kijelentette egy újságíró előtt, hogy a török kormány egyáltalában nem gondol az albánok lefegyverzésére, melyről több lap hírt adott. *Nemesak* mohamedának, hanem a katolicus és a görög albánok is föl vannak fegyverkezve. A basa megemlékezett *Soserbina* mitrovicai konzul megsebesüléséről is. A konzul merénylője azért választott ki orosz embert, mert arról volt meggyőződve, hogy a reformok okozói az oroszok, kik ezzel szerencsétlenséget idéztek föl Albániára.

Tevfik alezredést a monasztrai vilajet okridai kerületének ideiglenes kajmakámjává nevezték ki.

Konstantinápoly, április 7.

Úszkuból érkezett jelentés szerint *Hafuz* basa váli meghalt.

Spanyol diákok zavargása. A saragossai diákok az este tüntetéssel nagy zavargást okoztak. A tüntetők megtámadták a közelbelő rendőrséget s bevették a prefektúra ablakait. Két rendőr megsebesült.

Valencia, április 7.

Az *Atheneumban* nagyon látogatott négygyűlés volt, amely elhatározta, hogy *Sibela* miniszterelnöktől a prefektus elbocsátását fogja követelni. A gyűlés felszólítja az összes gyárosokat, kereskedőket, közúti vasutakat és újságokat, hogy munkájukat a prefektus ellen való tiltakozás jeléül egy napra szüntessék be.

A szerb államcsiny.

Budapest, április 7.

Ma államcsiny volt Belgrádban. Mi államcsinynek mondjuk, keleti emberek azonban, akiknél az alkotmány nem oly szent palládium, mint nálunk, talán nem is tartják oly nagy csinynek. *Sándor* király ma öt percig autokrata uralkodója volt Szerbiának. Ennyi idő volt arra szükséges, hogy az 1869-ki sajtó- és községi törvény újra életbeléptetése elintéztessék. Közvetlen rá ismét életbelépett az 1901-iki alkotmány. A *Cincár*-*Markovics*-kormány tehát „bevátotha” azt az ígéretét, hogy az alkotmány részleges megváltoztatása „törvényes” uton fog végbemeni.

Az alkotmány megváltoztatásáról szóló proklamáció a mai reggeli órákban jelent meg. Valtaképpen nem is az alkotmány megváltoztatásáról van itt szó, hanem több régebbi törvénynek az újra életbeléptetéséről. E célból az alkotmányt néhány órára (néhányek szerint csak egy negyedóra) felfüggesztették, ez idő alatt az alkotmány alapján keletkezett törvényeket hatályon kívül helyezték s ideiglenesen újakkal helyettesítették. Valamennyi szenátor, államtanácsos és semmitiszéki bíró rendelkezési állapotba helyeztetik s ujjakkal helyettesítették. Az alkotmány felfüggesztésével egyidejűleg a kormány is beadta a lemondását *néhány órára*, hogy ismét kinevezessék. Valamennyi miniszter megmaradt, *Lozanics* külügyminiszter kivételével, kinek a tárcáját ideiglenesen *Denics* közügyügyi miniszter veszi át.

Sándor király proklamációja így szól:

A szerb néphez!

Mint hű képviselője a takovói eszmének, amely abban a takovói lobogóban jut kifejezésre, amely körül a múlt század elején mindazok tömörültek akiket a szerb ügy egységének és egyetértésének eszméje hatott át, őseinknek e szentségétől áthatva

egész életemet a szerb nép egyetértésének, egységének, boldogságának és haladásának szenteltem. Ilyen érdemekről áthatva, ezzel az eszményemmel lelvertve, két évvel ezelőtől új alkotmányt adtam hazánknak és ezzel beváltottam korábban tett uralkodói szavamat. De már az új alkotmány hatályba lépésének első napjaiban, már az első lépésnél, amelyet végrehajtására azok a politikusok tettek, akik létrehozásában közreműködtek, annyira egyoldalú és káros utakat választottak, hogy az alkotmány alapján hozott és szerzőik által törvények mellett a belső erőt nemzeti népképviselőket is olyan úton haladt, amely sem hazánk java tekintetében táplált várakozásainak nem felelt meg, sem népemnek közös szent hivatásunkba vetett reményeit nem elégítette ki. Már a nemzeti skupstina működésének első napjaiban olyan törekvések mutatkoztak, amelyek arra irányultak, hogy ennek az egyik törvényhozó tényezőnek hatáskörét tágítsák a korona, mint a végrehajtó hatalom és a törvényhozásnak másik tényezője rovására. A sajtó pedig mértéktelen hadászkokba tört ki és úgy a trónnak, mint a hadseregnek, az egyháznak, valamint az egyéneknek, sőt hazánknak is kiszámíthatatlan károkat okozott. Politikai és állami életünk ilyen káros fejlődésének láttára és az alkotmány célzerűen és helytelen végrehajtása következtében oda jutottunk, hogy olyan politikai áramlatok kezdtek fejlődni és tért hódítani, amelyeknek egyetlen célja az volt, hogy az alkotmányt, amelyet Szerbia politikai életének és államainak törvényes tényezőjének normális fejlődése érdekében adtam, népem és haladásá kárára használják fel és a megadott szabadságok alapján arra törekedjenek, amit az alkotmány tulajdonképpen a legszigorúbban megtiltott.

Mint urakodó, akirek szent kötelessége mindezekelőtt népem és hazám szükségleteivel komolyan számot vetni, nem egy személyes meggyőződésemet álmodtam fel, amidőn különféle törvényes rendelkezéseket csak azért fogadtam el, hogy előmozdítsam a törvényhozás munkájának rendjét és egységét. Időközben a viszonyok a helyett, hogy megszállástal volna, még inkább kiélestedek és jóllehet még csak rövid ideig állott fenn az alkotmány, amelyre legcélszerűbb reményeimtel építettem, máris arra az alapos belátásra és meggyőződésre kellet jutnom, hogy a lánggyújtó politikai szenvedélyek hazám érdekeinek ártani és azt az állami és nemzeti munka minden terén reá váró nagy feladatok végrehajtásában gátlóli fogják. A Balkán-félszigeten komolyak a viszonyok. Szerbiának rendre, egyetértésre, békére és erőgyűjtésre van szüksége. A békeszeretet fényes példájául kell szolgálnia s a mellett készen kell lennie arra, hogy a maga valódi érdekeit megvédje, ha az szükségesnek bizonyul. Ez okból, mint a nemzeti szabadság takovói jogojának jogosult hordozója, egy pillanattal sem szabad haboznom, hogy hazámnak visszaadjam az egyetértést, állandóságot, erőt és rendet. A felsorolt okokból az 1901. április 6-án kelt alkotmány érvényességét rövid időre újabb intézkedésemig felfüggesztem és amidőn az egész állam- és kormányhatalmat kezembe veszem, feltétlen törvényerővel a következőket rendelem:

1. A szenátorok utólagos kinevezéséről szóló ukáz elveszti érvényét, mintha soha ki nem bocsátott volna és soha nem létezett volna. Épp úgy az államtanács összes jelenlegi tagjai a polgári tisztviselőkről szóló törvény 84. cikke értelmében a kormánynak rendelkezésére állítottak.

2. A nemzeti skupstina, amely az 1901—1904. évi ciklusra választott, *reoszlatatik*. Az 1901—1906. évi ciklusra választott szenátorok mandátumai elvesztik érvényüket.

3. Érvényüket veszítik a következő törvények: I. Az 1901. évi sajtótörvény. II. A nemzeti népképviselő tagjainak választásáról szóló 1901. évi törvény. III. Az 1902. évi községi törvény. IV. A szenátus és a skupstina rendtartásáról szóló törvények. Ellenben a törvényerőre emelkednek és újra életbelépnak a következő törvények: I. Az 1832. évi sajtótörvény az 1832., 1834. és 1892. évi módosításokkal és pótlásokkal. II. Az 1866. évi községi törvény az 1875. és 1878. évi módosításokkal.

Ezek a rendelkezéseim törvényerőre és érvényre lépnek, mielőtt a hivatalos lapban kihirdetnek. Valamennyi országos hatóságoknak megparancsolom, hogy végrehajtásukra felügyeljenek és megparancsolom mindenkinek, hogy nekik alávessek magukat.

Sándor s. k.

Az erre vonatkozó ukázok kiállítása után nyomban megjelent egy kiáltvány, amely az 1901. április 6-án kelt alkotmányt újra egész teljességében érvényesnek nyilvánítja és törvényerővel felruhazza. Az abszolutizmus tehát csak addig tartott, amíg az új életösszignani szenátorokat és államtanácsosokat kineveztek és az utolsó két év folyamán a radikálisok által alkotott, *elszerűtlennek* talált törvények helyébe

ideiglenesen visszaállították azokat a törvényeket, amelyek ezelőt érvényben voltak és az 1896. évi konzervatív alkotmány alapján hozottak. Most már az új skupstina és az új szenátus dolga lesz, hogy a törvények helyett új szervezeti törvényeket alkossanak, amelyek az 1901. évi alkotmány szellemének jobban fognak megfelelni, mint a most felfüggesztett törvények.

Belgrád, április 7.

Az alkotmány visszaállításával egyidejűleg a király az eddigi kormányt is újra kinevezte. *Lozanic* külügyminiszter kivételével az összes miniszterek megmaradnak hivatalukban, közülük a négy radikális is. A külügyi tárcát *Denies* Pál közmunkügyi miniszter vette át, aki azelőtt hosszabb ideig főkonzul volt Szabolciban és átlátólag kitűnően ismeri a macedóniai és ó-szerbiai viszonyokat. A szenátus új életösszignani kinevezett tagjai között van 12 ó-szabad-elvű, mindannyian Risztyes Jovan volt régens személyes hívei, továbbá 7 volt haladó párti és 5 semleges. Radikális szenátort nem nevezett ki a király. A szenátus elnöke *Belmarkovic* tábornok, volt régens lett. A választandó szenátorokat ma'd akkor fogják megválasztani, ha az életösszignani kinevezett szenátorok az alkotmány szellemében kidolgozták az ideiglenes választási törvényt, valamint a skupstina és a szenátus házrendjét. Az államtanács elnöke *Bogicevics* Antal tábornok lett. Az államtanács tagjai mind a szenátusból kerülnek ki. A szenátus és az államtanács életösszignani való tagjait a király a következők nevezte ki: *Belmarkovic* tábornok, *Petronovic* Milán, *Bogicevics* Antal, *Jovanovic* Vladimir, *Vasizhevics* Olimpie, *Antonovic* Jotrem, *Zuvanovic* Zuván, *Klerics* Lyubomir, *Popovics* Lázár, *Stecjanovic* György, *Stecjanovic* Nikola, *Guzdzics* Szvetozár, *Rajovic* Dregomir, *Niesics* Aron, *Velkjanics* Sztojan, *Krisztics* Fülöp, és *Jovanovic* Alexa volt minisztereket, továbbá *Neszto-rovics* Simát, a skupstina volt elnökét, *Atanaszovic* Jován és *Luckovic* István tábornokokat, *Markovic* Mihály közegészségügyi főnököt, *Joksis* Milán főszámvivőzéki elnököt és *Trypesics* Milos volt államtanácsost.

Jaurès leleplezései.

— A Dreyfus-ügy a francia kamarában. —

Budapest, április 7.

A francia képviselőház fényes tehetségű elnöke, Jaurès, ma befejezte szenzációsan ígért beszédét. A beszéd minden párton megtepte a remélt hatást és meggyőzte új harcra buzdította az igazságért a liberalizmus híveit, másrészt le-sújtotta a nacionalisták és klerikálisok szövetségét. *Pellieux* szenzációs levelének létezését nem tagadta tegnap *Cavaignac* sem, de mégis nagy hatása volt *André* hadügyminiszter mai kijelentésének, hogy a hadügyminisztériumban *kvártét* rendelt el és megtalálták *Pellieux* levelét, amely teljesen azonos a Jaurès által felolvasottal. Jaurès indítványára kijelentette, a miniszter, hogy a kormány, polgári bírák bevonásával, *adminisztratív* vizsgálatot indít *Vilmos* császár hamisított levele tárgyában. Erre újabb igaztatót és 'dramai jelenetekben bővelkedő szöveget írt *Cavaignac* és *Brisson* közt és aztán a kamara 281 szóval 228 ellenében, az igazoló-bizottság javaslatát elvetve, megsemmisítette a nacionalista *Syveton* mandátumát.

Páris, április 7.

Ma folytatta a kamara a *Syveton* választása tárgyában benyújtott jelentés kapcsán megindult vitát. Jóval az ülés megnyitása előtt a lépcsőkön ezrével tödült föl a közönség és a folyosókon olyan sürgés-forgás volt, akárcsak a nagy affér legforróbb napjaiban.

A szokásos formások után Jaurès a tribünre lépett és eleinte halkán és elfogultan, de később annál hatalmasabban és erősen hangon folytatta tegnap megkezdett beszédét. A baloldali csupa föl volt. Oly áthatással hallgatták, de a nacionalisták pokoli lármát csaptak.

Jaurès így kezdte beszédét: *Cavaignac* megjegyezte *Pellieux* tábornok levelére, hogy az nem új. Ez tévedés. *Pellieux* tábornokot meginterjúválták, azonban abban az interviewban ennek a levélnek legmarkánsabb és legerősebb kifejezései nincsenek meg. (Gróf *Dion* többször közbeszólt.) Ha az ellenfél felajdul, akkor bizonyára talála éri magát. (Tetszés bal-felől. Nagy láрма a jobboldalon. Elnök hosszasan csengett.)

Versailles képviselője azt a megjegyzést kockáztatta, hogy vajon mi jelentőség van annak, ha *Pellieux* tábornok tegnap felolvasott levele eddigelő nem volt ismeretes. Hiszen a tábornokot a semmitőszék annak idején tanuként kihall-

gatta. Ez már igazán tévedés. *Pellieux* tábornokot a semmitőszék nem hallgatta ki. (*Grosjean*, *Versailles* képviselője izgatottan közbeszólt.) Ez a levél a bíráknak több, a vád megítélése szempontjából fontos momentumot megadótt volna, amelyeket a bírák így nélkülöztek.

Henry vallomása a hamisított császári levélnek nagy jelentőséget tulajdonított. Önök maguk is hirdették, hogy az irat oly fontos, hogy nem is lehet megmutatni. Önökre nézve t. i. a titokzatoságban volt a nagy jelentőség. Henry vallomása előtt a császár állítólagos levelét tartalmának tartogatták. Ez volt a császári fedezet, — amint *Esterházy* mondotta. *Mercier* tábornok azonban nem álltatta magát hiu reményekkel. Henry vallomása után való nap hirtelen felbukkant a császár állítólagos levele, amely azóta a védelem kezében a közvélemény előtt a legerősebb fegyver volt a vezérkar ellen. Henry tudta, hogy a titkos aktakörmő nyilvánosságra hozása nemzetközi bonyodalmakat, esetleg háborút idézhet elő. Szeptember 4-ikén a *La Patrie* közölte, hogy vannak magasrangú tiszték, akik az affér minden titkát jól ismerik és tudják, hogy egy idegen uralkodónak beavatkozása esetleg háborút jelent. A *Kölnische Zeitung* szeptember 7-ikén félhivatalos jegyzékben kijelentette, hogy csak hamisításról lehet szó és az a híresztelés, amelylyel Franciaországban akkoriban hangulatot akartak csinálni, hogy t. i. háború fenyeget, teljességgel alaptalan. Ezzel a francia vezérkart a külföld igen alaposan kioktatta, hogy mi az illendőség. (Nagy zaj és ellentmondások a jobboldalon.) Gróf *Münster* akkori nagykövetnek a köztársaság elnökénél történt beavatkozását és Casimir *Prierre*-nek azt a mondatát — az elnök tudvaleg a semmitőszék előtt, majd a rennesi hadi-törvényszékénél és a Zola-pörben nyilatkozott — hogy hivatalos esküje miatt a teljes igazságot nem fedheti fel, a klerikális párt — mondom — ezt a tartózkodást arra használta fel, hogy vakmerően be-csempézte a közhitbe a császár leveléről szóló legendát. (Zaj és közbeszólások.) Cítalom a nacionalista sajtó közleményeit, anélkül, hogy akár az egyik, akár a másik lapot megnevezném; bizonyítéka ez annak, hogy a különböző pártárry-alatu ellenzék egyaránt kihasználta céljaira ugyanazt a hazugságot s a választásoknál tökélt kovácsolt a hazugságokból, amikor pedig elérkezett az ideje annak, hogy helyt álljanak, egyszerűen letagadtak mindent. (Tetszés és élénk helyeslés a baloldalon. Nagy zaj jobbról.)

Millevoye: Semmit sem tagadnak, de semmit! Jaurès: Nos, így is jól van!

Georges Berry: Hisz csak egy hazugsággal több! (Titkokozás a baloldalon.)

Jaurès: Ez az én diadalom. Ön üvölténi kezd, mielőtt az ön sajtójának közleményeit idézem. (Nagy zaj és közbeköltások jobbfelől.) Iparkodtam bebizonyítani és sikerült is, hogy az egész ellenzéki sajtó a császár állítólagos levelének létezését és valódiságát híresztelte, annak a hirhadt iratnak, amelyet a borderóhoz csatoltak, amely kemény papírosra volt írva, és benyújtottam, hogy ezzel a rendszerral az ellenzéki sajtó ébren akarta tartani a gyanút Dreyfus ellen. *Millevoye* kijelentette, hogy nem hajlandó semmit dezuvalni.

Millevoye: Bevárom az ön vizsgálatának eredményét!

Jaurès ezután szóvateszi, hogy *Mercier* tábornokot vád alá akarták helyezni, a kamara pedig az e célból benyújtott indítvány fölött úgy döntött, hogy az halasztással és a rennesi pör befejezése utánra, úgy hogy *Mercier* kénytelen volt maga kérni a párisi ítélet megerősítését Dreyfus ellen. Mikor a rennesi pör folyt, *Mercier* nem mutathatta fel a borderót, mert akadályozta ebben Casimir *Perier* elnöknek ismeretes nyilatkozata. Azonban kijelentette a tábornok, hogy *Vilmos* császár a kémekező-iroda főszerkesztővel levelezésben volt és hogy a háború küszöbön állott. Azt is mondotta *Mercier*, hogy ha nem is maga Dreyfus írta a borderót, de mégis ő volt annak tulajdonképpeni szerzője.

Eljön majd az idő, amikor a rennesi hadi-törvényszék valamennyi bírja be fogja vallani, hogy mik voltak azok az okok, amelyek őket az ítéletben befolyásolták. Tudjuk, hogy az 1894. évi haditörvényszék bírái milyen nehezen voltak rávehetőek annak bevallására, hogy nekik titkos iratokat mutattak. Ezt a gyalázatosságot maga *Mercier* tábornok is beismerete a rennesi haditörvényszék előtt.

De tegyük fel, hogy a német császár leveléről szóló legenda egyáltalán nem létezett s így tehát a rennesi haditörvényszék bírására semmi-nem befolyást nem gyakorolt nekünk, köztársasági pártnak, mégis jogunk van megvizsgálni, hogy miképpen maradtatott fenn ilyen szörnyen képtelen legenda három hosszú évten át.

Ha a köztársasági pártot a külföld pártjának bélyegzik, akkor jogom van azt mondani, hogy a hamis irattal vezetett és élesztett campagne után egy borzasztó alternatíva áll előttünk. Ha a nacio-

nalista párt hitt annak a levélnek valódiságában, akkor elmondhatjuk, hogy soha politikai pártnak az intelligenciája alacsonyabb színvonalon nem állott, mint az övé. Ha pedig nem tartotta valószínűnek azt az iratot, akkor joggal állíthatjuk, hogy soha politikai párt nem tért le annyira a tisztesség útjáról, mint ez a párt. Jőjjön hát és védekeztek!

A köztársaság híveinek világos szavazattal meg kell belyegeznük a rágalmasz alávaló rendszert, mert ha ezt nem teszik, akkor polgárjogot adnak a választási igazolás joggyakorlatában a egyilkos rágalmaszoknak és az alávaló hazugságok rendszerének és ez örök szegény volna a tisztességérzetre nézve és meggyalázása a lelkiismeretnek!

Percekig tartó taps támadt a baloldalon, amelyet a nacionalisták hiába erőlködtek tiltakozásokkal elnyomni.

Most általános figyelem középette Jaurès kérdi, vajjon meg van-e engedve egy pártnak, hogy ily hallatlan meséket terjesztessen és azután azt a sajtót, mely azokat propagálta, megtagadja. Kifejti ezután, hogy Mercier és barátai a hamisított levél fényképeit megmutatták azoknak, akiknek a lelkiismeretét meg akarták nyugtatni. (Zaj a jobboldalon.) Ha Mercier a rennesi perben nem is fejtette ki nyíltan rendszerét, vallomásaiban mégis mindent megtett, hogy azt a bírónak szuggálja. Jaurès végül követeli a kormánytól, hogy *indítson adminisztratív vizsgálatot Vilmos császárral hamisított levélnek eltitkolása és bemutatása tárgyában.* (Élénk tetszés a baloldalon. Felkiáltások a jobboldalon: Berlinbe!)

André hadügyminiszter szólalt fel ezután. Kijelentette, hogy az affér előterjesztett alkatainak megvizsgálására hajlandó lehetőleg tág teret nyitnom. Azt tartom, — ugymond — hogy a hadsereg becselelte ebben az afférban egyáltalán nincs érintve. Jaurès urnak terjedelmes előterjesztését a vizsgálat során nem vagyok hajlandó követni, mert ragaszkodom az utolsó hadüdvényesség ítéletéhez, amely az enyhítő körülmények tekintetbevételével a parlament tagjainak érzelmeit erősen befolyásolta. A kormány meg akarja könnyíteni az igazság kiderítését és azt mondja, hogy a hadügyminisztériumban *kutatót* rendelt el és *Pellieux tábornok levelét meg is találták.* A miniszter felolvassa a levelet, amely azonos a Jaurès által felolvasottal és végül kijelenti, hogy a követelt adminisztratív vizsgálatot, bizonyos számú bírák bevonása mellett elfogadja. (Hosszantartó tetszés a baloldalon.)

Cavaignac azt tartja, hogy kötelessége lett volna a hadügyminiszternek, hogy Pellieux tábornok levelére vonatkozólag felvilágosítással szolgáljon. (Mozgás.) Pellieux ezt a levelet, mely sohasem volt a hadügyminisztériumban és ezért el sem titkolhatták, Zurinden tanácsára visszavonta. Cavaignac végül támadja Jaurès-t és a szociálistákat, akiknek szemére veti, hogy a nemzeti dezorganizáción dolgoznak. (Tetszés jobbról, zaj a baloldalon.) Cavaignac Jaurès-t és a szociálistákat *gyávának* nevezi. (Viharos tiltakozás.)

Jaurès kijelenti, hogy nem fogja megteenni Cavaignacnak azt a szíveséget, hogy eltereltesse magát a dologtól. (Tetszés a baloldalon.)

Brisson kijelenti, hogy meg van állapítva, hogy Cavaignac Pellieux tábornok levelét nem közölte azzal a kormánynyal, melynek tagja volt és Pellieux tábornoknak azt tanácsolta, hogy a levelet vonja vissza.

Cavaignac tiltakozik ez ellen és ismétli, hogy Pellieux tábornok levele sohasem volt a hadügyminisztériumban és hogy *Zurinden tábornok volt az, aki Pellieuxnek tanácsolta, hogy vonja vissza levelét.* Különbösen Cavaignac ugyanezt tanácsolta volna neki. (Hosszantartó mozgás.)

Lazies tiltakozik az ellen, hogy a Dreyfus-ügyet ismét felkavarják és esodálkozását fejezi ki, hogy André büntetésévé válik azoknak az elemeknek, amelyek a hadsereget dezorganizálni akarják. Azt állítja, hogy egy tisztet, aki a miniszternek tudomásra hozta Panizzardi állítóg hamisított táviratát, a Mont Valerien internáltak és felolvassa Cuignet kapitány levelét, amely azt állítja, hogy Panizzardi távirata egyértelmű Dreyfus bűnösségének és az olasz kormány bűnrészségének beállításával.

Panizzardi táviratáról és arról a kérdéssről, vajjon az az ő kézírására mutat-e vagy sem, hosszú, izgatott vita fejlődik.

Lazies azt mondja, hogy megakadályozták Cuignet kapitányt abban, hogy erre vonatkozólag felvilágosítást adjon. A fokozódó láрма lehetetlenné teszi Andrének és Krantsnak, hogy megértsék magukat.

Lazies kijelenti, hogy Jaurèsnek és barátainak az a céljuk, hogy gazdasági programjuk végrehajtása elől kitérjenek. Nincsenek többé **lapok**, akiket megemmesíthessenek, ezért más elterelő eszközt keresnek. (Tiltakozás a baloldalon.) Lazies végül Jaurès-t és barátait *hamisítóknak* mondja és

felhívja a hadügyminiszter, hogy idézze meg Cuignet kapitányt, aki felvilágosításokat fog adni Panizzardi táviratáról.

A *Syveton* választásának megvizsgálásával megbízott bizottság elnöke kijelenti, hogy a választás lojalisan folyt és annak *igazolását* indítványozza. A kamara azonban *281 szavazattal 228 ellenében Syveton választásának megsemmisítését* határozta el.

Páris, április 7.

A lapok legnagyobb része behatón foglalja a kamara tegnapi ülésén történt dolgokkal. A nacionalista lapok azt mondják, hogy *Jaurès* nem mondott semmi újat és nagyon csodálják, ha azt hiszi hogy ilyen eszközökkel újra elérheti a Dreyfus-pör revízióját. A radikális lapok utalnak arra a nagy hatásra, amelyet Jaurès beszéde a kamarában keített és azt mondják, hogy *Brisson* nyilatkozataival *erkölcsileg kiégezte Cavaignacot*, a szociálisták vezérét. *Zurinden* tábornok, Páris volt katonai kormányzója, kijelentette egy újságról előt, hogy *Pellieux* tábornoknak azt a levelet, amelyet Jaurès felolvasott, ő maga is olvasta, mint a tábornok közvetlen felelője.

Maradandó emlékü drámai jelenet az, mikor tegnap *Jaurès* beszéde közben *Brisson* ex-miniszterelnök igaztosságtól reszkette fölgrött, s Jaurès szavába vágva (ugy hogy ez csak percek múlva folytathatta beszédét), a baloldali tomboló tetszése közt kijelentette, hogy *Cavaignac*, az ő kabinetjének a Dreyfus-pör alatt hadügyminisztere, sohasem hozta tudomásra *Pellieux* tábornoknak azt a levelet, melyben ez azon indoklással kéri elbocsátatását, mert föllebbvaló egy hamisítvány alapján engedték őt eljárn.

Brisson (Cavaignac felé fordulva: Áldja az amnestiát! Ön megérdemelné, hogy vád alá helyezze. Ön nem tartozik többé a köztársasághoz!

Cavaignac azt feleli, hogy akkor megtette kötelességét, komolyabban, mint *Brisson* a Panama-botrány alatt.

Brisson (folytatja): Tudtam, hogy *Cavaignac* már augusztus 14-én meg volt győződve Henry hamisításáról, de ő csak augusztus 30-án értesített engem erről. Ma tudom ezt meg *Pellieux* leveléből. *Cavaignac* engem csak azért nem értesített mert időközben összekötetésbe lépett *Mercier*vel. (Tetszés baróli.)

Itt a jelenet oly drámai volt, hogy mindenki azt hitte, miszerint *Jaurès* ezt *Brisson*nal előre kiesinálta. *Tardis* igaztosságot fogja el a termet. Mindenki érzi, hogy az affér fordulópontra jutott.

A tribünökön nagy az elképedés, a mozgás és a meghökkenés. A jobboldal, melyre ugy hat *Brisson* neve, mint a vörös posztó, s mely *Brisson* kezében tomboló lármával igyekezett megakasztani a beszédben, teljesen elnémult.

Mikor *Brisson* *Jaurès*t éreces hangon megkérdezte, hogy jól hallotta-e, miszerint *Pellieux*nek előtte ismeretlen levele az ő egykori hadügyminiszteréhez, *Cavaignac*hoz volt intézve, s mikor *Jaurès* rövid, erőteljes igennel felelt, egy pillanattal *siri csönd* fogta el az egész házat s a képviselőkön látható igaztosság veti erőt.

*Cavaignac*nak az a kijelentése, hogy *Pellieux* levelét minden lap lenyomtatta (ami nyilvánvaló hazugság, mert a levélről csak *Jaurès* s néhány beavatott tudott), deprimaló hatást tett a jobboldalra. *Cavaignac* nagyon ügyetlenül védekezik, sőt azt is el akarja hitetni, hogy *akkor nem is volt hadügyminiszter*, mit azonban nyomban rábizonyítanak. Ez nem sikerülvén neki, azt tagadja el, hogy a levél dátumát ismeri, de *Jaurès* fölmutatja neki a levelet, mire oly *kolosszális lármá* és *zibongás* kerekedik, hogy *Brisson* és *Cavaignac* szavátálta nem is hallatszik. Csak ezek a szavak vehetők ki:

Brisson: Ön hitehagyott, áruló! Az ön nagyatyja, kinek nevét ön, Monsieur Godefroy Cavaignac viseli, megfordul a sirjában szegyenletében.

Cavaignac ezeket a fölháborodott szavakat szemérmest hallgatja. Szinte összezsugorodik a széknél s nem mer *Brisson*ra tekinteni, aki zibáló mellet, kiterjesztett karral egyik vádat a másik után sújtja feléje. *Brisson* olyan volt, mintha a megtestesült nemezis jelent volna meg a teremben.

Cavaignac tagadja, hogy a hamisítást már augusztus 14-én tudta s hogy *Mercier*vel összejárított. *Pellieux* levelét nem vonja kétségbe, de azt hitte, hogy *Pellieux* „maga is megbánta”, hogy neki írt. Végül tiltakozik az ellen, hogy a Dreyfus-ügyet ismét politikai ügyvéve fújják föl.

Jaurès fölkötés beszédének megdöbbentő volt a hatása. Szavai és ellenállhatatlan argumentumai menykőcsapásként zúdultak a jobboldalra. A beszédet általában

siri csöndben hallgatták, kivéve a *Brisson* és *Cavaignac* közt lefolyt drámai jelenetet, mely alkalommal a jobboldal oly örületen tombolt, hogy a hatalmas baloldali tábor csak alig tudta tulharsogni.

HIREK

Budapest, április 7.

— BUDAPESTI NAPLO. Március 31-ikén uj

előzetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessék tovább.

— Személyi hír. *Szék* Kálmán miniszterelnök; nygvis mint belügyminiszter, e hét csütörtökén, április 9-én nem tart kihallgatást.

— Hornig püspök otthon. *Veszprémből* jelentik: *Báró Hornig* Károly püspök hosszú, súlyos betegsége után ma tért vissza *Veszprémbe*. Az állomáson a szeretett főpapot a város és a vármegye képviselői nagy ovációkkal fogadták. *Horváthy* Lajos, *Veszprém* országgyűlési képviselője szintén jelen volt. Az üdvözlő beszédet *Kolozsváry* alispán mondta, mire *Hornig* meghatótan válaszolt és a felbörgözött városban a püspöki rezidenciába hajtatott. A püspöki rezidencia előtt a *veszprémi egyesületek zászlókkal* sorra a képezték és az egybegyűlt nagy néptömmel együtt ovációkban részesítették a főpapot. Délben a püspök-nél nagy ebéd volt, amelyen a káptalan tagjai és a város előkelősége vet részt.

— A szász trónörökös válpöre. *Rómából* táviratozzák: A lapok a félhivatalos cífolat mellett is fönttartják azt a hírt, hogy a szász udvar a pápai kuriától kérte a szász trónörökös házasságának megsemmisítését. A szász udvar egyházi és történeti precedens esetekre hivatkozik és állami okokból is kívánja a házasság megsemmisítését.

— Gyászmise gróf *Andrássy* Aladárért. Az elhunyt gróf *Andrássy* Aladár lelkiúdvért ma délelőtt tartották meg az engedestől gyászintenziteltet a terézvárosi plébánia-templomban. A család részéről jelen voltak: *Ozveggy Andrássy* Aladárné grófné, gróf *Andrássy* Sándor és családja, *Andrássy* Mária grófné férjével, gróf *Székényi* Imrével és gyermekeivel gróf *Andrássy* Gyula, gróf *Andrássy* Géza és fiai, gróf *Andrássy* Tivadar és családja, *Jósef* Agost főherceget kamarai előjárója gróf *Szapáry* József képviselte; ott voltak továbbá: gróf *Csáky* Albin főrendiházi elnök és családja, gróf *Fejacséchy* Gábor, gróf *Karacsanyi* Jenő, gróf *Baththy* Lajos és családja, dr. *Kéty* Károly udvari tanácsos, rektor és az egész tisztikar lovag *Ahsbals* Leó igazgató vezetésével. A gyászmisét *Stieber* Vince apát-plébános tartotta; mise alatt a kóruson a férfiak latin gyszadalokat adott elő.

— Siremlékavetés. Tavaly elhunyt kollégájunknak, *Donáth* Samuelnek siremléke köré gyűlekeztek vasárnap délután a *Holer* Simon cég alkalmazottjai, hogy kegyeletüket eihalt társuk iránt leróják. A siremlék fölavatása után dr. *Weiss* Mór rabbi szep szavakkal emlékezett meg a bajtársi szeretet megnyilatkozásáról. A személyzet nevében *Véscey* Sándor cégvezelő, az alkalmazottak nevében pedig *Pollák* Hermann tartott beszédet. Az ünnepségen a cég főnöke és egész személyzete megjelent.

— Zola halála. *Párisból* je entik, hogy *Bourrouillon* párisi vizsgálóbíró tegnapi lejezte be azt a vizsgálatot, amely *Zola* halálának okát volt kiderítendő. Az összes szakértők, orvosok, vegyészek és építésezek egybehangzó véleménye alapján megállapították, hogy a szerencsétlenséget a véletlen okozta s érte senki felelősségre nem vonható.

— Ünnepi istentiszteletek. A pesti izraelita hitközség dohány-utcai templomában péntek este, valamint peszach előestéjén, 11-én az istentisztelet 6 $\frac{1}{2}$ órákor, szombatkonként és ünneppapokon a miszál-istentisztelet délelőtt 9 órákor kezdődik. A Rombach-utcai zsinagógában peszach előestéjén iolyó hó 11-én 6 $\frac{1}{2}$ órákor kezdődik az istentisztelet.

— Teljes vasárnapi munkaszünet. Pozsony város mai közgyűlése Pozsonyvármegye hasonló tárgyú átiratának tárgyalása alkalmából elhatározta, hogy az általánosan kötelező teljes vasárnapi munkaszünet behozatala érdekében az országgyűléshez feliratot intéz és a kereskedelmi minisztert felkéri, hogy addig is rendelje el a 10 órákor kezdődő általános munkaszünetet.

— Lezuhant tehervonat. *Budenzből* táviratozzák: Ma reggel 8 órákor sziklaomlás következtében egy tehervonatnak hat megrakott kocsija *Dalaas* állomás közelében lezuhant egy 120 méternyi meredek sziklatalon. *Brandner* kalauz életét vesztette, más nem sérült meg. A kocsi és rakományuk teljesen elpusztultak. A közlekedést délelőtt ismét megindították.

— **A diákkisasszonyok sapkája.** Hála a haladó időknek, ma már nálunk is sok a kisasszony, aki tanul. Igaz ugyan, hogy a köznevelésben nem ment még át ennek a továbbtanulásnak a természetessége, de ezzel nem sokat törődnek a kisasszonyok. Tanulnak. Egy-egy ilyen továbbtanuló lány valóságilag központja a társaságnak, ha valahol megjelenik, de nem azért, mert ő többet tud, mint a körülötte levő lányok és asszonyok, hanem mert valami különösét, excentrikusát látnak benne. — Nini, egy azok közül, akik nem elégszenek meg a négy polgári osztállyal s annak a tetejébe legfőbb valami háztartási kurzsussal és egy esomó rendszertelenül fölfalt francia regénnyel. Érdekesek a kisasszonyok, módfelett érdekesek, azért tudniillik, mert a mi leányoktatásunk csak nagyon lassan jutott el a gimnáziumig és még lassabban az egyetemig. — Az okos, tudásra vágyó lányok azonban fölülemelkednek azon az egészen közönséges felfogáson, amivel mi nézzük őket, s szívvél-lélekkel diákok. És pedig abból a józan fajtából, amely azért megmarad lányok is. Nem úgy, mint például a német diákleány, aki a diákságával kivetkőzik a lényességéből. Rövid hajat hord, még szőgletesebben öltözködik, mint a többi leány, s annyira csak diák, hogy messziről ki lehet ismerni a lányok közül. A mi lánydiákjaink nem pózolnak. Maga magáért szeretik a tudományt. Ugy látszik legalább, mert minden hamis póz nélkül diákoskodnak. Kedvesek, bájosak amellett, hogy egy esomó filozófiát hordanak az agyukba elraktározva s a legnagyobb részük cáfolata annak a régi időből való nem éppen megdöntöhető igazságnak, hogy az asszonysemély csak ugy igazán kedves, ha egy kicsit ostoba. — Most azonban, a diákok után indulva,ők is megtalálták a módját annak, hogy erkölcsi egészét, valami testületformát képezzenek a lánytömegben. Sípikat hordanak. Nem éppen olyat, amelyet a fiúk viselnek, hanem olyanformát. A jelvény rajta ugyanaz, ami a diákok sípjakán, persze más az egyetemi hallgatónak, más a gimnazistáknak. A sípka szabása pedig lányosabb, kevésbé merev, kevésbé szabályos, mint a huszár-forma. Inkább matrózos, amire ráfer egy kis szalag is. Már nagyon divatos lett a sapka. Délitájnok sokat látni az egyetem környékén és a leánygimnázium tájékán is s a kollégák, a fiatal urak, udvariasan köszöntenek minden olyan kisasszonyt, akinek a haja ilyen sapka alá van főtűzve. Különösen, ha a kisasszony még csinos is amellett, hogy diák.

— **Öngyilkos önkéntes.** Künd Árpád 21 éves orvosnövendékét, a 32-ik gyalogrezd önkéntesét ma reggel szíveinek a Múzeum-kürt 3. szám alatt lévő lakásán holtan találták. A halálesetről azonnal értesítették a rendőrséget és a térparancsnokságot, ahonnan vegyes vizsgáló-bizottság ment az önkéntes lakására. A bizottság konstátálta, hogy az önkéntes öngyilkos lett. A nyitott éjjeli szekrényben egy üres üveget találtak, amelynek fenekén sósavcsappok voltak. Az orvos véleménye az, hogy sósavval mérgezte meg magát. Hozzátartozói még csak nem is sejtik, hogy öngyilkosságának mi oka lehetett. Künd az este rendes időben tért haza atyjának Kund Endre mérnök és háztulajdonosnak a lakására. Este még jókedvű volt és semmivel sem árulta el sőtét szándékát. A rendes időben fektült le két testvérével egy szobában. Megvárta amíg elaludtak, azután a másik szobába ment. Polgári ruháját a feje alá tette, a padlón fektetett és ott itta ki a sósavas üveget. Holtestét a helyőrségi kórház halottszázába vitték.

— **Késrekerített anarkhista.** Madridból táviratoznak a *Berliner Local Anarchisten*nek, hogy a gibraltári hatóság letartóztatott egy *Nacht Szigirid* nevű osztrák alattvalót, mert alapos volt a gyanu, hogy anarkhista. Megmotozásakor leveleket találtak nála, melyekből kitűnt, hogy merényletre készült Edvárd angol király ellen.

— **Házasság.** *Deutsch* Miksa szombathelyi borkereskedő eljegyezte *Kronberger* Mela kisasszonyt Steyerből.

Dr. *Varga* Géza budapesti orvos eljegyezte *Weiss* Mór leányát, *Weiss* Ilona kisasszonyt.

— **Nagy sztrájkok.** Rómából táviratoznak: Ma a szedők és a velük szolidáris munkások proklamálták az általános sztrájkot. Nem valószínű, hogy sikerülni fog a munkát az egész vonson beszüntetni. De azt már elérték, hogy a lapok ma nem fognak megjeleni. A hadügyminiszter több ezer katonát bocsátott a rendőrség rendelkezésére, hogy pótöljék a sztrájkoló pékeket, gázmunkásokat, mérsárosokat és a közúti vasutak személyzetét. A kormány erővel rendelkezéseket léptetett életbe a rend fenntartása céljából. A környéki helyőrségek több ezer katonát küldtek Rómába. Bázelen három ezer munkás beszüntette a munkát. Az olasz munkások zavarágai oly mérvet öltöttek, hogy a környéki lakókat segítségre kellett hívni a tüntetők ellen. Bázeli úterén egy zászlóalj gyalogság verte szét a tüntetőket. Egy rendőrtisztet, aki 10 rendőrrel meg akarta védeni a sztrájkolókat

ellen a dolgozó munkásokat, súlyosan megbesbetették és a rendőröket elkergették. Vidéki városokból is sztrájkmozgalmak jelentenek.

— **A husvétii vasúti forgalom.** Mint értesülünk, a m. kir. *Államvasutak igazgatósága* a husvétii ünnepek alkalmából várható nagy forgalom zavartalan lebonyolítása céljából megfelelő intézkedéseket fogantatott. A központi menetjegyiroda (IV., Vigadó-tér 1.) virágvásárnap és az azt megelőző napon társasutazásokat rendezett Rómába és Konstantinápolyba. Mivel továbbá husvét napjain a fiúmei és az erdélyrészi vonalakon is előreláthatólag nagyobb lesz a forgalom, a közönség kényelme érdekében a nevezett irányokban közlekedő személyvonatokhoz több kocsit csatolnak. Megjegyzendő még, hogy a központi menetjegyiroda ezen utazásokra csinosan kiállított utlejárásokat bocsát ki, amelyek ez irrodában 20 fillérért kaphatók. Tekintettel a mindenesetre beálló jelentékeny forgalomra, a személypénztárnaknál is okvetlenül nagy tolongás várható, amiért is ajánlatos jegyekről már előzőleg a központi menetjegyirodában gondoskodni, amely jogosítva van azokat néhány nappal az utazás előtt is kiadni, ugyszintén bármely állomásra szóló podgyász-küldeményt elfogadni.

— **Titokzatos eset.** Obudán, az Ürömi-köz 2-ik szám alatt lévő kis házában, amely *Gömöri* János kovács tulajdona, lakott körülbelül egy hét óta *Jachim* János polcbanai születésű 39 éves malom munkás, aki a budai Lujza-malomban dolgozott. *Jachim* már kilenc éve vadházasságban él *Znamenák* Mária mosónővel s viszonyukból egy *József* nevű fiuk is született, aki most volt négyéves. *Jachim* az utóbbi időkben sokat részegeskedett s *Znamenák* Mária emiatt egyre pörlekedett vele, egy hogy a perparvat napirenden volt a kis lakásban. Szombaton délután még kihallatszott a szobából a perlekedés; azóta azonban minden elcsendesedett és a szomszédok sem *Jachim*ot, sem *Znamenák* Máriát nem látták. Eleinte nem tűnt fel nekik a dolog, ma délután azonban már összesuglák a többi lakók, hogy alighanem valami baj történt náluk, mert nem mutatkoznak. Egy cselédány odament *Jachimék* a tájához s bezörgetett. A nagy zörgetésre azután *Jachim* kissé kinyitotta az ajtót és kinézett. Az ugy támadt kis nyílást az olyan iktározatos büz tödött ki, hogy a cselédeány kétségbeesetten szaladt el onnan. A lakók erre rendőröket küldtek. Csakhamar meg is érkezett a közeli rendőrségem és behatolt a lakásba, ahol borzalmas kép tárult eléje. Az ágyban fektült *Znamenák* Mária és négyéves *József* nevű fia holtan s holttestük már bomlással indult s rettenetes büzzel töltötte meg a kis lakást. Ott fektült a két halott mellett az ifjoran *Jachim* János is félig eszméletlen állapotban. Mikor a rendőr megkérdezte tőle, hogy mi történt, öntudatlan állapotában csak annyit tudott mondani:

— Beszéljenek a feleségemmel!

A borzalmas dologról értesítették a főkapitány-ságot, ahonnan *Bérczi* Béla rendőrkapitány sietett ki a rendőrvossal, hogy egy kis vizsgálóságot derítsen a titokzatos esetre. A rendőri vizsgálat mindenekelőtt konstátálta, hogy szén-gázmérgezés történt. A szobában ugyanis egy nyitott lábasban egy esomó elégett faszenet találtak s a mentők is konstátálták a szén-gázmérgezést. Sem a nő, sem a kis gyermek holttestén nincsen nyoma a külső erőszaknak, annál feltűnőbb azonban, hogy *Jachimnak* a testendülakodására való sérülési nyomok vannak. Amíg a rendőri vizsgálat tartott, *Jachim* magához tért pár percre s a sérülésekre vonatkozólag azt mondta, hogy a Lujza-malomban munkaközben a gépszij elkapta s az sértette meg. A vizsgálat kiderítette, hogy ez az állítása nem felel meg a valóságnak. Ezenkívül több olyan körülmény merült föl, amely arra enged következtetni, hogy *Jachim* elpusztította az asszonyt és a gyereket. *Bérczi* kapitány ezért *Jachimot* letartóztatta s egyelőre a rabkórházba vitette s fölgógyulása után a rendőrség ki fogja hallgatni. A vizsgálatot azonban addig folytatják s az eddigi adatok mind valószínűbb teszik, hogy bűnlény történt az ürömközi kis lakásban.

— **A közúti villamos alkalmazottainak mozgalma.** A közúti villamos vasut-társaság alkalmazottainak egyrészre — mint már említettük — béremelési mozgalmat indított s tegnapi gyűléséből kifolyólag memorandumot adott át *Jellinek* vezérigazgatónak, amelyben felsorolta követeléseit. A vezérigazgató ma fogadta az elégedetene küldöttségét s kijelentette nekik, hogy az igazgatóság szíven viseli ugyan az alkalmazottak ügyét, de a tulzott és indokolatlan követeléseket nem teljesítheti. Az elégedetlenek ma éjjel 11 órára újabb gyűlést hívtak egybe az Erzsébet királyné-úton lévő *Triestti* néhozz címzett vendéglőbe. A 11 órára összehívtott gyűlést csak éjjeli 1 órakor kezdték meg *Tóth* Mihály rendőrfelügyelő ellenőrnél mellett. A vezetőség beszámolt az igazgatóságnál járt küldöttség utjáról s erre a jelenlevők elhatározták, hogy reggel együtt maradnak a vendéglőben s ha az igazgatóság eddig az ideig nem adja meg nekik a

kedvező választ, holnap már nem állanak szolgálatba. Akadtak ugyan józanabb elemek, akik szolidabban alapon újabb tárgyalások megkezdését indítványozták, ezt azonban a többség, amelyet egy elbocsátott kalauz vezet, nem fogadta ezt el. A forgalom abban az esetben sem akad meg, ha az összegyűltek reggel kimondják a sztrájkot, mert az alkalmazottaknak alig egyharmada vesz csak részt a mozgalomban s ezeket könnyen pótolják a már begyakorolt s leviszázott emberekkel.

— **Csaló ületvezetés.** A rendőrségen több posztónagykereskedő feljelentést tett *Szevegy Krausz* Mártonné posztónagykereskedő ellen — akinek az üzlete a Dob-utca 31. szám alatt van — hitelezési csalás miatt. A rendőrség megállapította, hogy *Krausz* az utóbbi időkben feltűnően sok posztót vásárolt hiteltelbe, azután potom áron eladta, ugy hogy az üzletében alig maradt pár száz korona értő áru. A megkérösított öcegek 15—20 ezer koronát kárt jelentettek be. A rendőrség megállapította, hogy *Krausz*né büntetésre *Grün* Mór volt kereskedő, aki most *Krausz*né üzletvezetője volt. *Grün* Holló-utca 7. számú lakásán egész posztóraktárt találtak és ő volt az, aki gondoskodott arról, hogy potom áron eladhassa a hitelleb vásárolt posztót. A rendőrség *Grün* Mór, aki nemrégiben jött vissza Amerikából, leartóztatta, *Krausz*né ellen pedig vizsgálatot indított.

— **Hamis tizkoronások.** *Fiuméből* táviratozzák: A rendőrség napokon át kutatta a forgalomban lévő hamis tizkoronások forrását, miglen ma két embert fogtak el, kiknek kihallgatása és a náluk tartott házkutatás alkalmával 4000 korona értékű hamis tizkoronásokat foglaltak le. A hamisítók *Pilitich* Ernő volt törvényészi írrok és *Guerri* Agésilau ankónai illetőségű egyén. Mindkettőt az ügyészséghez kísérték át.

— **Az osztályorszájáték húzása.** Az osztályorszájáték mai húzásán huszezer koronát nyert 8590, tízezer koronát 905-6, ötezer koronát 107336 89064 12627 68506 59863, kétezer koronát 102647 104221 100156 109303 11490 30015 29489 103700 24463 108490 53333 93877 886 878 86137 85770 55993 79790 50320 26415 35855 94459, ezer koronát 76249 4646 26074 85221 101344 5459, ezer koronát 70200 16646 109947 7866 2233 85160 34774 49357 70200 108334 60767 77956 66499 39260 64140 80769 83017 108334 60767 79451 40871 4650 34243 32582 28294 106793 7681 64838 81853 520 21358 17281 44519 43338 104393 16417 9172 37303 35112 51552 92233, ötszáz koronát 3596 6734 90141 51659 47348 9133 91672 79218 78414 86781 89033 69417 32749 8313 89553 32564 18396 28578 16693 41782 96783 89955 2287 1438 58653 73220 13744 17458 22084 41248 98571 38873 81372 31401 80747 107085 53399 19436 4435 19899 17453 30862 90163 26664 72055 34438 12110 44775 90861 87678 106904 94104 41690 65668 75291 87561 9414 5226 1685 109653 2412 56881 74817 76102 92205 62696 102129 169355 73341 106373 10202 17695 71454 52823 58040

Próbáljon egyszer szerencsét *Lukács* Vilmos osztályorszájáték-felárusítónál, Budapest, V., Fűrdő-u. 10.

(x) **Tizenötöri fűrdőzés** és különböző birdelettel szerek eredménytelenek voltak számos esz- és kétszvényes betegnél, de végre is a *Zoltán*-féle kenőcs használata által teljesen meggyógyultak. A 2. korona *Zoltán* gyógytarabán, Budapest, V., Sétátér-utca és Szabadság-tér sarkán.

(x) **Gebauer** Károly hazai érokoporsó-gyáros temkezési intézete VII. Erzsébet-kürt 26-ik számú házában van és IV. Kiglyó-tér 1. sz. Királyi bérpalota.

(x) **Használt-e már Sztomatint?**

(x) **Kriegner-féle akácia-eróme** 2 K,

Diákkisasszonyok,

Az egyetemi ifjúságnak Sapkája divatos dolog, S mivelhogy nők, hódolnak néki; Kik?... a diákkisasszonyok. Van nekik is már kis sapkájuk, S ha kollégák mosolyognak rájuk, Ugy ők a férfikollégáknak Csak egyszerűen szalutálnak.

Ha tisztek szalutálnak néki; — Mi nem rendkívüli dolog — Kacóran szintén szalutálnak. A tess diák-kisasszonyok. A kórzon szende bájjal mennek. S a vége, kérem, mi lesz ennek? Hogy egyelőre ők se járnak, Csak az utcákon szalutálnak.

Ma rajtuk kis sapkácska van csak, — Mi végre nem furcsa dolog! — Holnap már káváháza járnak. A tess diák-kisasszonyok. És ugy lehet, hogy nemsokára Az orfeumba s Ós-Budába;

Alsóznak s a béla-kasszának
Mosolygó arccal szalutálnak.

Alapvizsga?.. A íranya bánja...
— Kérem, ez csak rendes dolog! —
Tüntetni fognak s abougnolni
A fess diák-kissasszonyok.

Az „alma páter“ így lesz árva,
Hiába van kapuja tárva...
Mert ők sétálnak s fűnek, fának
Mosolygó arccal szalutálnak.

E.

A szkupstina

királydráma, Shekspir nyomán.

Személyek: Sándor, szerb király, szenátor, polgárok.

I. JELENÉS.

1. polgár:

Shekspir óta minden dráma
Olyan, mint egy panoráma.
Benne szerep jut a népek,
Akik elsőnek belépnek,
Es az utóán ők viszik a főszerepet.

2. polgár:

Uraságod ugy berekedt,
Hogy népszóknak bevállik.
Mondja kérem, mért is áll itt?
Mért van itt e csődület?

1. polgár:

Tudja kérem, megszület
Mai nap majd az új éra,
Mert a bőrébe nem fér a
Szenátus, meg szkupstina,
Kérés nem használt s ima,
S így a király, ő felsége
Felosztja őket végre.

Szenátor:

Mért álltok itt? Mit kerestek?
Hazamenni, renybék, restek!
Mit lödörögsz itt hiába?
Mért vagy ünnepi ruhába?
Milyen üzleted van nátkod?

1. polgár:

Ugyan, kérem, hagyjon békét
Bőrszáner vagyok; de ma
Förzslök a t. szkupstina
S ő! ez nekünk mindig ünnap,
Ha a követek letűnnek.

Szenátor (a 2. polgárhoz):

Hát te mivel foglalkozol?

2. polgár:

Ő én szurnalísztá vagyok
Akit nemrég helybenhagyott
A testőrség egy ezredre. —
Összetörték e csontokat,
Mert azt irtam, hogy lomposak;
Összeolvad hasuk, hájuk,
Esa nincs egy koronájuk,
És hogy sajna i szerbiában
Egy korona van csak éppen
Azon, aki ur a népen.
Éppen itt jön; — most beszéljen!

Nép:

Itt a király! éljen! éljen!

II. JELENÉS.

(Sándor, egész udvarával.)

Sándor (egy vesszőparipán lovagol):

Szkupstinából fuss ki ma,
Nem kell nekem szkupstina!
El, ti gazok! el, ti barmok!
En vagyok a büszke zsarnok.
(Botjával végigvág a szenátoron.)
Menj előlem! gyorsan fuss,
Majd lesz náked szenátus!
Vége már a tisztelt háznak,
Eredj vissza csak kanásznak!
Menj, te stréber, kis akarnok,
Mondom, én, a büszke zsarnok.
(Mégpillantva az ilyirai hírvivő belgrádi levelezőjé.)
Veled is ki! Tág az ajtó!

2. polgár:

En vagyok a szabad sajtó!

Sándor:

Ki szabad? Mi szabad?
Majd adok én szabad sajtót!
Perzekutort, végrehajtót!

(Végigvág rajta és az 1. polgáron.)

Ott a bőrszén tág a csarnok!

Mondom én, a büszke zsarnok,
Mert tyrannus leszek eztán,
A népneknek használ ez tán.

2. polgár:

Eh! Mit heneget! Azzal ráér,
Azér' a kis koronár'.
Nem érdemes fennhordani úgy az orrát
Láttam én már több koronát,
Mint amennyit egész népo.

Sándor:

Rossz vicc! Rossz vicc! (haraggal) Zúgni mersz!
Zsarnokodnak így felelsz.

Még ma függsz az akasztófán,
Csak bevégezzem a strófiám.
Mert egy korrekt dráma olyan
Szabott végű strófiófolam.
És míg annak ninosen vége,
Nem jutsz akasztófavégre.

(A kísérethez):

Látom, hogy nem használ semmi
Nem fogadnak szót a barmok.

(Sírva):

Pedig az akarok lenni,
Zsarnok, zsarnok, büszke zsarnok.

zt.

FŐVÁROS

(*) **A községi választás.** Az igazoló-választmány mai ülésén megalkototta a községi választókat összeíró-küldöttségeket. Az összeírást április tizenhatodikán kezdik meg és huszonegyedikén fejezik be. Valamennyi kerületben az eljárási épületben végzik az összeírást, kivéve a Belvárosban, amelynek összeíró-küldöttsége a központi városházán lesz. Az igazoló-választmány kimondotta, hogy a községi választóknak azt is föl kell venni, aki ninosen benne az országgyűlési választóknak 1903. évre érvényes névjegyzékében, ha a küldöttség előtt választói kvalifikációjukat igazolják. A választmány az összeíró küldöttségeket így alakította meg:

I. kerület: Elnök: Dr. Áldásy Antal. Helyettes elnök: Drágon János. Rendes tagok: Kerlscher István, dr. Klász Pál, Mauks János. Póttagok: Petri Ottó, Stoloz István, Hegedüs Lajos.

II. kerület: Elnök: Ott Lajos. Helyettes elnök: Lindmayer Ferenc. Rendes tagok: Laupmann József, dr. Pelsits Márk, Szabó M. Ferenc. Póttagok: dr. Ernyei Mór, Jenés Vilmos, dr. Mészáros József.

III. kerület: Elnök: Gebhard József. Helyettes elnök: Zboray Gyula. Rendes tagok: Berger Armin, Birki István, Günther Béla. Póttagok: Szabó József, Svareczmann Lajos, Ruh Géza.

IV. kerület: Elnök: Frievaldszky Sándor. Helyettes elnök: Hegedüs Károly. Rendes tagok: Ernyei Gyula, Kunz Jenő, Véri Károly. Póttagok: Kőváry Armin, Némái Antal, Rakovszky Géza.

V. kerület: Elnök: Hüttl Tivadar. Helyettes elnök: Schreyer Jakab. Rendes tagok: dr. Bródy Samu, Fleischl Sándor, Lincor Imre. Póttagok: Beck Dénes, dr. Glückthal Samu, dr. Zsigmond János.

VI. kerület első küldöttség: Elnök: Wolfner József. Helyettes elnök: Leitner Adolf. Rendes tagok: Koch József, Romeiser Béla, Sümegi Vilmos. Póttagok: Beck Géza, Kardhordó Árpád, dr. Wilhelm Adolf. Második küldöttség: Elnök: Vázsonyi Vilmos. Helyettes elnök: Kunz Ferenc. Rendes tagok: Kertész Tódor, Svare Antal, Vielwenig Jakab. Póttagok: Pollacsek Sándor, Rigó Kálmán, Rózsa Félix.

VII. kerület: Elnök: Paksy Béla. Helyettes: Popper Mór. Rendes tagok: Nessi Gyula, Svareczmann Simon, Szabó János. Póttagok: Dósa Kálmán, Salgó József, Senyei Ferenc.

VIII. kerület: Elnök: Dr. Kiss József. Helyettes: Seenger Béla. Rendes tagok: Dr. Ebner János, Simonovics Béla, Veinszeisz Lajos. Póttagok: Földes Árpád, Pórszász Gyula, Groszman Miksa.

IX. kerület: Elnök: Springer Ferenc. Helyettes: Horváth József. Rendes tagok: Hecht Ernő, Horváth Lajos, Kleineisel Jakab. Póttagok: Ehrlich Manó, Grát József, Schrell János.

X. kerület: Elnök: Horváth A. János. Helyettes: Hindy Kálmán. Rendes tagok: Burgh Ferenc, Hofhauser Gyula. Veres Alajos. Póttagok: Fácán István, Megyeri Géza, Rábolt Antal.

(*) **Kereskedők a tanács ellen.** Az üveg és porcellánkereskedők országos egyesülete szövetekeve a Magyar vaskereskedők ország. egyesületével még múlt évben arra kérte a főváros tanácsát, hogy a vásárosok között az üveg- és porcellánholmik, valamint a vasárú elárúsítását tiltsa be. Kérésüket azzal indokolták, hogy a vásárosokat elsősorban élelmi szereket árusítására szervezték, de semmiesetre sem abból a célból, hogy ott hatóságai támogatás mellett illetéktelen versenyt üssenek adót fizető kereskedőkkel. A tanács a két egyesület kérését elutasította. Ebbe az elutasításba azonban az üveg- és porcellánkereskedők egyesülete nem nyugodott meg, hanem a közgyűléshez írt bejelentést. E fölébeszében az egyesület többek közt arra kéri a közgyűlést, értéksa ki a tanácsot, hogy ipári és kereskedelmi érdekeket gondozni, nem pedig zaklatni kell és akkor fölüllegessé válik majd a főváros részéről a tudakozás: hogy mért pang az ipar és kereskedelem a fővárosban.

(*) **Magyar iskolahajó.** Barsvármegye törvényhatósága köriratban hívta föl a társörvényhatóságokat a magyar iskolahajó alapjának a támogatására. Bars megye 500 koronát ajánlott föl erre a célra s most a főváros közgazdasági ügyosztálya azt a javaslatot terjesztette a közgazdasági bizottság elé, hogy a főváros hatóság adjon 1000 koronát. A mai ülésén Fenyvessy Adolf indítványára elhatározták, hogy a főváros adjon 2000 koronát és arra az esetre, ha az iskolahajó-egyesület tényleg megalakul, a főváros hatósága lépjen be 10.000 korona alapítvánnyal, kikötve, hogy évente egy-egy fővárosi árvaifü vétesék föl kiképzésére.

(*) **Budapest élelméze.** A közgazdasági bizottság elhatározta mai ülésén, hogy a földművelésügyi miniszterhez feliratot intézzen a város aziránt, hogy a marhavásár jogalmát az egész országra néve legyen szabaddá. Ez különösen a fővárosi vásárnak lenne érdeke, mert ellenkezőleg egyre veszít a jelentőségéből a budapesti marhavásár, s ennek közgazdaságilag szerződött káros következményei lehetnek. — A pesti községsége kéri, pártolja a törvényhatóság azt a kérését, amelyet a kormányhoz akar terjeszteni, hogy állatvásárral kapcsolatos országos és helyi sárokat tarthasson. A közgazdasági bizottság nem pártolja. sőt ellenzi a kérését, mert ebben burkoltan az a célzat rejlik, hogy a budapesti hentesek nagyrésze a budapesti sertésvásárt és közvágóhidat meg akarja kerülni; ez pedig a fővárosnak sokmillióba került intézményeit a lételében támadná meg. Ezért javasolja a bizottság, hogy föliratilag kérje meg a kormányt, hogy Kispesten se heti, se országos állatvásár tartását ne engedélyezze.

(*) **Téli kikötő.** A közgazdasági bizottság a mai ülésén hozzájárult a lágyanyosi téli kikötő terveihez, úgy, hogy az összekötő vasúti hid mellett a törbeveit mindkét medencét megépítsék, 2.800.000 korona költséggel. A bizottság ezt a fővárosra néve közgazdasági szempontokból igen fontosnak tartja s nem tart attól, hogy a Csepel-szigetre tervezett nagy kikötő ügyét ezzel hátráltatni fogják. A költségekből különben semmi sem fogja terelni a főváros.

(*) **Az esküdteltajtom összeállítás.** A budapesti kir. büntetőörvényesség mellett működő esküdteltajstromának az összeállítását véget alakuló bizottságba a főváros részéről tizenkét bizalmi férfit kell kiküldeni, illetőleg választani. A tanács azt az előterjesztést teszi a legközelebbi közgyűlés elé, hogy bizalmi férfinak a következőket küldék ki: Mauks János, Kollár Lajos, Kugler József, Frivaldszky Sándor, Hüttl Tivadar, Feleki Béla. Rózsavölgyi Manó, Stadler Károly, Hudetz János, Fenyvessy Adol, Simonovics Béla, Virava Béla.

(*) **Adókievítés.** A VIII. ker. adókievítő bizottság holnap április 8-án tárgyalni fogja az 5779-5828. hrsz. hazakban lakók s külön meghívottak III. oszt. keresetadó javaslatait. — Az V. ker. A) bizottság holnap 8-án tárgyalja a 678-694. hrsz. hazak lakóinak III. oszt. kereseti adójavaslatait, míg az V. ker. B) bizottság holnap a 942-968. hrsz. és hoinapután a 950-974. hrsz. hazak lakóinak adójavaslatait. Ez utóbbi bizottság április hó 10, 11 és 12-én nem fog tárgyalni.

SZINHÁZ, ZENE

** **Hírek a Nemzeti Színházról.** Rostand *A regényesek* című háromfelvonásos vigjátéka, amely a múlt hét folyamán oly nagy sikert aratott a Nemzeti Színházban, holnap szerdán, ismét előadásra kerül. A poétikus verses vigjáték szerepeit Ligeti Juliska, Dező, Gál, Gabányi és Pethes fogják ez alkalommal játszani. A regényesekkel ezuttal Verga néprdmáját is előadják, amelyben P. Márkus E., Fáy Szeréna, Dely Emma, Beregi C. és Gyenes játszanak. — Csütörtökön, a hónap 9-én a Nemzeti Színház igazgatósága rejtvényi előadást rendez. Szüire kerül Madach emléktábla: *Az ember tragédiája*, amelyben Fáy Szeréna, Páffy, Nádai, Gyenes, Beregi, Molnár, Császár, Gabányi játszanak nagyobb szerepeket, kivülük pedig a színház csaknem egész személyzete közreműködik. Az ifjúsági előadás helyéről mérsékeltnek lesznek, a jegyek már ma kaphatók a színház elővételi pénztárában.

** **A Micli hercegnő jubileuma.** A *Vigszínházban* husvét hétiójén, a hónap 13-án éri meg az idei szezon legnagyobb sikerű bohózata, a *Micli hercegnő*, első jubileumát, a huszonötödik előadást. A bemutatód március 20-án tartották meg. Azóta napról-napra zsúfolt ház kacagja végig *Feydeau* vidám darabját és tapasztalta *Varsányi Irén* és *Tanay* bravuroz cake walk tancát. Nagypéntek és nagyszombat kivételével, amikor a *Vigszínház* nem tart előadást, további intézkedés minden estezre azt a darabot tűzték ki, a két husvétünnepnapon pedig délután is, valamint este is a *Micli hercegnő* adják.

** **Bob herceg.** Huszka, Martos és Bakonyi operettje holnap szerdán éri meg a századik előadás jubileumát, amely a darab utolsó előadása lesz. A közönség ez előadás folyamán nagy ovációkban fogja résztesíteni a szereplőket és a szerzőket. A főszerepet az eddigi előadások során minden estén *Pedák* Sári játszta. Rajta kívül résztvettek: minden előadásban *Kovács Mihály, Nydrái Antal, Solymosi Elek, Pázmán Ferenc* és *Ujvári Károly*; 95-ször játszott *Szerda-*

helyi Ferenc, 86-szor *Krecsányi* Sarolta, 88-szor *Dóry* Margit, 81-szor *Kiss* Mihály, 76-szor *Raskó* Géza, 68-szor *Ledócsky* Gizella, 46-szor *Németh* József.

• • **A Kínai népszínház bemutatója.** A Népszínház legközelebbi ujdonsága, a *Kínai népszínház* nyomban a husvétünnep után, a jövő héten kedden kerül színpadra. Rég ideje nem volt a Népszínház műsorán darab akkora fényes díszletekkel és jelmezekkel kiállítva, mint aminőt az igazgatóság e darabra készített, amely már a kontinens minden nagyobb városában színpadra került egyforma nagy sikerrel. Ez angol operettben játszsza e szomban harmadik új szerepét *Küry Klára*, aki kiválóan érdekes kosztümöket is készített, melynek kedvéért lemondott most járó rendszer szerződéséről szabadságról. Az operette főszerepeit játszzák *Küry Klára* kívül *Hegyi* Aranka, *Kápolnay* Irén, *Dóry* Margit, *Láng* Etel, *Szirmai* Imre, *Kovács* Mihály, *Nydrai* Antal, *Solyomosi* Elek és *Ujvári* Károly. A keddi bemutató előadásra jegyek már válthatók a Népszínház elővételi pénztárában.

• • **A Budai Színház megnyitása.** *Krecsányi* színház igazgató jeles erőkből álló színtársulatával, félelvétől utána, e hónap közepén ismét visszatér Budára, hogy előadasson a színházban megkezdje. A személyzet a vidék legkiválóbb erőiből van összeállítva. A társulat névsora a következők:

Andy Blanka, Bera Paula, Fáy Flóra, F. Kállay Lujza, H. Borostyán Sárika, Jámor Ilona, Krecsányiné, Perényi Margit, T. Hadrik Anna, Berzenyi Julia, Bartos Gyula, Gabányi László, Izsó Miklós, Köröendi János, Környei Béla, Mihályi Ernő, Palágyi Lajos, Réthely Lajos, Ternyei Lajos, Ujvári Károly, Vajda Alfréd, Lenkei Zoltán titkár, Simándi József karnagy, Somoldi Lőrinc pénztárnok és gazda, Kovási Jenő ügyelő, Ligeti Aladár sugó. Karszemélyzet: 20 nő és 20 férfi. Zenekar: 28 tag.

Krecsányi igazgató a színház megnyitását e hónap 18-ikára, szombatira tervezi, amikor is megnyitja előadásul *Garai* (Geiger) Mór szép zenéjű eredeti operettje: *Ujvári kaland* kerül színpadra. Az igazgató előadásra megszerzte *Hennequin*: *Az első per* című kaotagat franczia bohózatát, továbbá a *Madame la Présidente*, *Pepi grófné* és a *Clo-Clo* című operettekét, amelyeket Komor Gyula fordít magyarra. Jelesebb hazai írások közül is többen ígérték darabot a *Budai Színház* számára. Mint tavaly, úgy az idén állandóan műsoron lesznek a kitünőbb operák, mint *Ernani*, *A két Foscari* (Verdi), *A tolvaj szarka* (Rossini), *Zampa*, *Linda* és a *Fra Diavolo*.

• • **A Népszínház husvétünnep.** Husvétvasárnapján és husvéthétféjén 4 előadás lesz a Népszínházban, a két délutáni előadás folyamán színpadon a legutóbb nagy sikerrel felelevenített *Viola, az alföldi haramia*, Szigeti népszínmű, vasárnap délután és husvéthétféjén délután Szigligeti régi jó népszínműve, *A székely katonája* mérsékelt helyárok mellett. A két ünnepi esti előadásban pedig hosszabb szünet után újabb lesz alkalma a Népszínház közönségének gyönyörködni *Küry Klára* nagy művészetében. *Küry Klára* az első ünnepen a *Lili* címszerepét, a második ünnepi estén pedig a *Casanova* hármas szerepét fogja eljátszani, amely e szezon első nagy sikere volt. A művész és két fellépése alatt ritka nagy ovációk részese lesz, s az ünnepi estékre már nagy tömegben veszik a Népszínház elővételi pénztárában a jegyeket.

• • **Kolozsvári sajnátszert.** *Kolozsvárról* jelenti tudósítónk: A kolozsvári Nemzeti Színház operette-primadonnája, *Gergely* Giza *Lili* szerepében bucsuzott a kolozsvári színpadtól. A közönség a jeles színésznőt, akit mindenkor igaz szeretettel vett körül, a bucsu estéjén elhalmozta vonzalmával minden jevével, minden dalát megismételtette, felvonások után hosszan és zajosan a lámpák elé szólította és virágokkal lepte el ezen az estén a kolozsvári színpadot. *Gergely* Gizella egész kolozsvári szereplése alatt költelenség tudásával, művészi feladatainak komoly feloldásával tűnt ki. *Lili* kiváló szerepe a művész jeles alakításában teljesen érvényesült. A bucsu estéje nagyon zajos volt, kedves emléke a közönségnek és még szebb a Kolozsvárról távozó jeles szubretinek.

• • **Mascagni hazatérése.** *Mascagni*, akinek tengerentúli művészkutatja tudvaleg az legnagyobb kudarcot végződött, hazatérése után Amerikából. Már el is indult New-Yorkból, ahol elutazása előtt azt mondta egy újságírónak, hogy mindenked dacára nagyon jól érte magának Amerikában. Megmutatott az újságírónak egy aranyórát, amelyet a san-franciscói zeneegyesületől kapott. *Mascagni* utja most közvetlenül Franciországba vezet, ahonnan hazajárva tér vissza. A *Newyorki* újságírónak még azt is mondta *Mascagni*, hogy az őszön visszatér *San-Franciscoba*, ahol több hangverseny fog rendezni.

• • **A Perosi-tarom bukása.** Ő-hat estendővel ezelőtt egy fiatal pap-zeneszerző tűnt fel egy oratóriumával, akinek neve azóta sürin megfordult a világjájában. Ez a zeneszerző *Lorenzo Perosi* volt. *Műsorán* akkora lelkesedést keltett *Perosi* egyházi szerzeményei, hogy az ottani arisztokrácia az elhagyott *Santa Maria della Pace* templomot hangversenyteremmé alakította, amelyben kizárólag *Perosi* szer-

zeményeit adták elő. Ezek az előadások hat év alatt azokon az összegeken kívül, melyet egyes mecénások adtak, kétszázezer lírát nyeltek el s ezenelül a tartozás is 197.000 lírára növekedett, melyet a mecénások nem akarnak többé lefedni. *Perosi* maga szegény, mint a templom egere; pápai karmester. harminc sudi fizetést huz havonként. Múndez azt jelenti, hogy a milánói *Perosi*-termet rövid időn mindörökké bezárják.

Verdi Requiemje.

— A mai hangverseny. —

Budapest, április 7.

Most, hogy a nagyhét komoly hangulata magábanzállásra készteti az emberek lelkét, az Operaház igazgatósága *Verdi: Requiemjét* tűzte ki a műsorra, hogy az olasz mester vallásos remekével szentelje meg a művészet csarnokában az ünnepeket.

Mikor ezelőtt harminc évvel *Manzoni*, a zseniális költő meghalt, *Verdi*, a zseniális komponista a *Requiemet* írta balhatalan testvérenek sirja fölött. Naúnak a mű elsőször is 1876. november 9-én került előadásra a *Nemzeti Színházban*, — legutóbb pedig két év előtt tolmácsolta a Vigadó nagyosarnokában a *Zenekedvelők Egylete*. A *Requiem* ismert és szeretett remeke a fővárosi közönségnek, amely már megalkotta róla véleményét.

Ez a vélemény részben hódolat, részben szemrehányás, de ez utóbbi — szerény nézetem szerint — csaknem igazságtalan, pedig immáron közhely, amelyet ezen a helyen magam is vallottam, amikor néhány év előtt a *Requiem* előadásáról írtam.

Azóta azonban megadott nekem, hogy bevándoroltam Olaszországot és szépségre szomjas lelkekkel az itáliai ég derűjében fürdőbeült Velencétől Szirakuzig. Az az Olaszország, amelyet lelkemben fölépíttem tanulmányból, olvasmányból és művészetből, kérelhetetlenül elpusztult, — irrtató csalódás fogott el, szinte fizikai fájdalmat éreztem, de lassan lassan fölépült bennem az igazi Itália pompásabb, hatalmasabb, színesebben álmaim előtt tartományánál.

Azóta olasz rögököt érezek talpam alatt, valahányszor olasz művészetéről van szó. És aki Pírenzomban nagyszombaton a husvétünnep harangok zugása közepette látta a feltámadás ünnepén a toszkánai népet vagy a palermai barna asszonyokat Monrealeban vasárnap esti hangversenyén, — az másként hallgatja *Verdi Requiemjét* és nem ismétli a kisorsly szemrehányást, hogy t. i. ez a zeneszám teatrális természetű.

Minden művészet a nemzeti temperamentum kifejezése és az olasz néplelk vallásosságának formái egészen mások, mint a mieink. Amíg az északi hívó rideg elmékedésben megmerevül, a fantáziája futóérszói kusznak föl játszadozva a déli lélek áhítatán. Nem teatrális mű ez a zenei műve, hanem olasz ima. Persze, a modern kor nem alkalmas arra, hogy vallásos műremekeket érleljen meg, — sem a zenében, sem a művészet egyéb ágaiban. Hiányzik ehhez a gyermekded hit feltétlen naivitása, még abból a lélekből is, aki boldogan keresheti megnyugvását a vallásban: mert ilyen műremekek alkalmatlanok fölőgásból lekadhat. *Ude* szent képei egészen más természetűek, mint *Cima* Szent Jánosa — és *Verdi: Requiemje* egészen más értelemben vallásos, mint *Palestrina* Marcellus-miséje. *Palestrina* barátjai szentek voltak, Nerei Szent Fülöp iskolájában tanított és csudák tettek tanúságot lelke hite mellett, — *Verdi* pedig szkeptikus korszakban tanult, amint régi lőnek a Porta Pián és millió meg millió ember szent hagyományain.

Akinek lelkében olthatatlanul ott lappang a honvágy Isten után, továbbá az érzék az igazi művészet után, — természetes, hogy nem találhat se lelki, se esztétikai kielégülést a modern vallásos termékekben és régi időkbe menekül.

Ilyen modern vallásos termék *Verdi: Requiemje* is, amely talán azért is hat teatrálisnak, mert színpadon adták elő. Templomban kellene hallanunk, láthatatlan kórusról, mint a szentmise zenei díszét. Nem pedig fényes színház csarnokban, ahol egymásra nevelünk világos gondolatokkal, ahol primadonnák mosolyognak, ahol magunk előtt lájuk a hangszereket nyersanyagát, az énekeket, a karokat.

A mise, mely eltekintve attól, hogy szent műtér, tökéletes esztétikai műremek is, — a maga komoly jelentőségével áhító hangulatot ad a zenének is.

Az előadás magas művészi színvonalon állt. *Vasquez* grófné diadalmas szopránja igazi olasz szépséget adott a szoprán-szólóknak, — örömmel hallgattuk *Bartolucci* asszony rokonszenves mezzo-szopránját, — *Ney* Dávid nemcsak fenomenális organumának érzéki hatalmával gyönyörködtetett, de stilszerű oratórium-énekével is. A tenor szereket *Eroulik* énekelte ismert intelligenciájával és látható buzgalommal. A kórusokat a *Budapesti Zenekedvelők Egyesülete* és

a Magyar Királyi Operaház férfi- és énekkara énekelte elragadó hangfalásokkal és szabatos, ősszavú, kitünően árnyalt előadásban, amiért nagy elismerés jár ki a két igazgatónak: *Bellovic* Imréné és *Noszéda* Károlynak. Az *Operaház* zenekara ismét remekelt *Máder* igazgató-karnagy jeles vezénylete alatt, aki biztos nyugalommal uralkodott a tömegek fölött.

Gergely István.

TUDOMÁNY, IRODALOM

• • **Francia tanulmány Vörösmartyról.** *A Revue d'Europe* e havi számában közli *Kont* Ignác, Párisban élő hazánkfi, Vörösmarty Mihályról szóló tanulmányának első részét. *Kont* Ignác mint a Sorbonne magántanára négy előadásban ismertette Vörösmarty Mihály életét és költészetét. Az előadás, mint a most megjelent első részéből látható, magas színvonalú irodalmi esszé, amely kitér a magyar társadalmi, irodalmi és politikai élet rajzára is.

• • **Az Akadémia nagyhete.** A Magyar Tud. Akadémia május 5-én kezdődő nagyhetének részletes programja a következő lesz:

Május 5-én, kedden délután 5 órakor az *osztályok* ülésai. Tárgyak: A pályázatok eldöntése. — Új pályázatok kibirtatása. — Szavazás az ajánlott tiszteletrendes, levelező és külső tagokra. A III. osztály javaslata a nagyjutalom és a Marozibányi mellékjutalom odaítéléséről. *Május 6-án* délután 6 órakor *naggyűlés*. Tárgyak: Az ünnepélyes közlés programjainak bemutatása. Az osztályok jelentése a pályázatok eldöntéséről, új pályázatkérdésekről és a választásokról. A jutalmat nyert pályamunkák jellegű leveleinek felbontása. *Május 7-én*: déli 12 órakor az *igazgató-landás* ülés. Tárgyak: Egy igazgatótag választása. Jelentések és folyó ügyek. *Május 8-án* d. u. 5 órakor *tagválasztó naggyűlés*. Tárgyak: Az Akadémia tiszteleti, rendes, levelező és külső tagjainak választása. *Május 10-én* d. e. 10 órakor *ünnepélyes közlés*.

• • **A Csokonai Kör drámai pályázata.** A Debrecezen *Csokonai Kör* a Telegdi Kovács László-alapítványból pályázatot hirdet a következő feltételekkel.

Kivátnak egy legelőjebb három felvonásos történelmi dráma, amelynek tárgya lehetőleg *Debrecezen* multjával kapcsolatos. Pályadíj 800 korona, amely csak irodalmi értékű és színpadi bátást ígérő műnek adható ki. A pályamű más kezével írva, jelégs levélkével ellátva október 15-ikéig küldendő be a kör titkári hivatalához.

• • **Az Akadémia pályázata.** A Magyar Tudományos Akadémia első osztálya a következő pályázatot hirdet:

A gróf Karácsonyi-jutalomért 1903-ban komoly drámai művek pályáznak, melyeken nemcsak szomorujátékok, hanem másnemű, ugymint történelmi, regényes, polgári színművek, drámai erkölcsrajzok stb. is értenek. Jutalma 200 arany. Határány szeptember 30. Kivátnak elbeszélő költemény, melynek tárgya lehet történelmi mondai vagy a jelen életből vett. A jutalom csak akkor adatik ki, ha a jutalmazandó művet a bíráló bizottság az írodalomra nézve nyereségnek mondja ki. Jutalma a gróf *Nádasdy* Tamás nevére gróf *Nádasdy* Ferenc által tett alapítványból 100 arany. Határány 1903. szeptember 30. Kivátnak a magyar verses epikai költészet történetéről a XIX. század második felében. Jutalma a Lévy-alapból 1000 korona. Határány 1903. szeptember. A jutalom csak önálló becslő műnek ítéltetik oda. Az Akadémia a tüzberki Kőcán alapítványból 100 arany pályadíjat hirdet egy színműre, melynek tárgya Nagy Lajos korából venendő. A színművek lehetnek tragédiák, vígjátékok és középszerű drámák; a mondai alapban írt színművek éppen úgy nincsenek kizárva, mint a csak történelmi háttérűek. A beküldési határidő ez év május hó 31-ike. A jutalmat a viszonylag legjobb műnek is kiadják, még pedig megosztatlanul. Súly tekintendő a színszerzésre; a verses formát előnyül tekintik hasonló vagy közel hasonló társak felett.

• • **A szociológia újabb irányala.** *Leopold* Gusztáv tanulmányában a szociológia alapkrédenseiből indul ki s a szociológia újabb irányát ismerteti behatóan. A tanulmány, melyet szerző a Társadalomtudományi Társaságban is bemutatott, a magyar szociológiában érdekes vitára adott alkalmat.

• • **Magyar Bazár.** A Magyar Bazár minden számában nemcsak az időszerű utcai ruhák készítése felől tájékoztat, hanem gyermekeknek, házi-, sport-, menyegző-öltözékek kitűnő szabárait is közli. Szól a kalapdivatról, a fehérnemű- és ruhavarrásról, de a diszjunkciók terén kötelelessé utmutató. Pompás mintákkal szögal a műipari kézimunkákhoz is. Minden számához a tömörked mintarajzon kívül egy remek kivitelű műmelléklet van csatolva. Szépirodalmi melléklete páratlan. *S. Hentaller* Elma és ifj. *Lónyay* Sándorné, a Magyar Bazár szerkesztői mellé sorakozik az írői világ színe-jáva. Előfizetési ára negyedévre 3 korona. Az előfizetési díjak a kiadóhivatalba, VII. Kerepesi-ut 54. sz. Athenaeum küldendők.

• • **A Kis Lap** most megjelent legújabb száma telis tele van a gyermekirodalom kedvelt művelőinek szebbnél-szebb költeményeivel. *Forgó* bácsi és *Roboz* Andor gondos szeretettel válogatták össze a legszebb verseket, meséket, elbeszéléseket és csaknem mindegyik mellé gyönyörű képeket rajzolnak a *Kis Lap* rajzoló-művészei. A *Kis Lap* előfizetési ára negyedévre 2 korona, az előfizetési összeg a *Kis Lap* kiadóhivatalába (Athenaeum, VIII. ker. Kerepesi-ut 51. szám) küldendő.

EGYESÜLETEK

(A Frankfúrti Magyar Otthon) a következő kérelmekkel fordul az áldozatkész közönséghez:

A Frankfúrti Magyar Otthon, melynek célja az ide került magyarok összetartása mellett a tagok kulturális továbbképzése s a magyarság ápolása, mint leginkább célra vezető eszközt egy könyvtár alapítását határozta el. Mivel a tagok zöme munkás-emberből áll, az egylet kétevi fennállása után minden igyekezet mellett képtelen volt a könyvtárhoz való költséget a maga erejéből előteremteni. Ezért bátor-köndük mély tisztelettel otthon hely honfitársainkat, különösen a magyar írótak, hírlapokat s hazafias könyvkiadókat kérik, hogy egyes tudományos történelmi vagy szórakoztató könyvvel könyvtárunk gyarapításához hozzájárulni sziveskedjenek. Idegenbe szakadt testvéreikre hozták ezt az áldozatot, kisérje tettüket áldásával a magyarok Istene. Hazafias údvözlettel Klein Henrik elnök. Podánszky Miksa jegyző. Frankfúrt, Rómerberg zur alten Limburg.

(A Zion Jótékonyasági egylet) tegnap tartotta 52-ik évi rendes közgyűlést Tenczer Pál elnöklele alatt. Az évi jelentés és a számvizsgálók előterjesztése után bemutatták az 1902 évről szóló mérleget, mely — 12 798 rendes és 8539 cselekedésbeli tagállomány mellett — 498 609 korona bevételt és 483 665 korona kiadást, tehát 14 943 korona kezelési fölösleget mutat ki. A tartalékalap 674 210 korona. Az évi jelentés két fontos eseményt jegyez föl: a Zion-egylet 50 évi fennállásának megünneplését és a Haladás testvéregyletnek beolvadását, mely Budapest egyik legrégebbi egylete volt. Az évi jelentést, valamint a mérleget is egyhangúlag tudomásul vették s az egyleti vezetőségnek fáradozásáért köszönetet szavaztak. Végül a számvizsgálóbizottságot választotta meg.

Nyílttér.

A Szinye-Lipóczi Lithion-forrás

Salvator

kitűnő sikerrel használtatik

vese-, húgyhólyag- és köszvénybántalmak ellen, húgy-dara és vizeleti nehézségeknek, a czukor húgyúrnál, továbbá a légző és emésztési szervek hurutainál.

Húgyhajtó hatású!

Vasmentes! Kényszer emésztést! Csirmentes! Kapható ágyúmenteskeszekedekben vagy a Salvator-forrás igazgatóságánál Eperjesen. Budapestben, főraktár Édeskúty L. urnál.

Üzletárs

keresetük megfelelő tőkével egy élenk forgalmu 30 év óta fennálló üzlethez. Ajánlatokat Goldberger A. V. hirdetői iroda Váci-utca 20. „Üzletárs” címen továbbít.

A kőolaj hűsítő üzemek alkalmazásául bátor-köndük elismert kitűnő minőségű pezsgő-borainkat
Transsylvania & Vin-Brut
szíves megjelölése a legjobban ajánlani.
Louis François & Cie
ca. és kir. udvari szállítók, BUDAPEST

Vasárnapi Ujság

30-ik évfolyam.

A „Vasárnapi Ujság”, a legrégebbi magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap díszes kiállítással, évenként több mint 130 iven, s több mint ezer képpel, a „Regényvár” című állandó melléklettel jelenik meg. Szerkeszti Nagy Miklós.

Legújabbban Mikszáth Kálmán kitűnő írónk rendes főmunkatársa lett a „Vasárnapi Ujság”-nak s Fiedorlag e lapba fogja írni nagybecsű szépirodalmi műveit: regényeit, elbeszéléseit, tárcáikat.

A „Vasárnapi Ujság” a jelen évben számos képeket is közöl.

A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára: negyedszázadonként 8 korona. Mutatványszámokkal szívesen szolgál a kiadóhivatal.

Az előfizetések a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalába, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. alá küldendők.

SOMATOSE

(előddé huszféhérvény)

orvosi szakértelmény véleménye szerint „lápkésztimények idejé” betegeknek és gyöngéknek.

Idegeket és izmokat erősíti.

Gyógyszertárakban és gyógyszerkereskedésekben

(Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

Császár-fürdő

Budapestben. Elsőrangú kénes hévíz gyógyfürdő, paradicsom gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdővel, pompás Aranyvízszodákkal, kádifürdővel, 200 kényelmes lakószobával. A legzöldebb kezelés.

nyári és téli gyógyhely

Prospektus ingyen és bérmentve.

SPORT

Football a husvéti ünnepek alatt. A napokban angol csapatok jönnek hozzánk és mérkőzésükkel újabb lendületet fognak adni a magyar futball-sportnak. A husvéti ünnepek alatt a Richmond Association Football-Klub és a Civile Service Football-Klub fog vendégszerepelni a magyar bajnok csapatnal, a Budapesti Torna-Klubbal, egy héttel később pedig a Southampton Athletic and Football Compagnie Limited csapata fog mérkőzni két magyar egyesülettel, köztük a Budapesti Torna-Klubbal. Különösen nagy érdeklődés mutatkozik a husvét hétfői mérkőzés iránt, amelyen a két angol csapat egymással fog játszani; a külföld nagyobb városaiból és a magyar vidékekről a sport-egyesületek tömegesen jelenültek be megjelenséskül.

Luxuslövésár. A második tavaszi luxuslövésárra, amely e hó 20-án veszi kezdetét a Tattershall telepén, már tömegesen érkeznek a bejelentések, amelyeknek határideje e hó 11-ikére van kitűzve. A vásárron ezuttal az á ami menések is résztvevők.

Alagi lövésárnyek. Minden különösebb szenzáció nélkül ért véget az alagi versenyeink mai napja is. Többnyire fávortitok győztek. A részletes eredmény a következő:

I. Eladók versenye. Díj 1000 korona. Távolság 1200 méter. Gróf Orsánc P. Magája (br. Eitz) első, Stein R. Buzelkája (Tulajdonos) második. gr. Pongrácz Orfrateje (Tulajdonos) harmadik. Futotak még: Felicitás, Sapho, Me fitano Macs Attila, Sáfrány, Theasurus Embrocation, Irroy, Orca, Phidias. Totalizátor: 10: 35. Helyrefogadások: I. 50: 108. II. 50: 212. III. 50: 1: 8.

II. Handicap. Díj 1200 korona. Távolság 1600 méter. Egyedi L. Marineur-je (Miklós) első. Gróf Pejacsevon A. Windfall-ja (Mr. Brook) második. Világhy Gyula Legendája (br. Eitz) harmadik. Azután: Sunyi, El-Batidor, Eráter, Tihán, Szárasság, Balet-müdi, Orchidée, Szerencse lel. Totalizátor: 10: 24. Helyrefogadások: I. 50: 66. II. 50: 84. III. 50: 74.

III. Verbung-gátverseny. Díj 3000 korona. Távolság 2600 méter. Mr. White Couleur-je (Fejes) első. Mátuner V. Lucie-je (Rosack) második. Mravik P. Nájás-a (Machan) harmadik. Azután: Prima II. Totalizátor: 10: 87. Helyrefogadások: I. 50: 114. II. 50: 58.

IV. Eregy gátverseny-handicap. Díj 1500 korona. távolság 2400 méter. Gróf Schönborn Z. Grünzingerje (Eitz) első. gróf Szechenyi Pál Badacsonya (Horthy J.) második. Liptay B. Ladylikája (Zangen M.) harmadik. Azután: Pártos, Bakator, Mondaine, Joconde, Kinkajin. Totalizátor 10: 20. helyrefogadások: I. 50: 58. II. 50: 60. III. 50: 70.

V. Fyldales-akadályverseny. Díj 1200 korona, távolság 1000 méter. Mravik P. Rosmarin-ja (Csompon) első. Mr. Field Hasztrman-ja (Kapousek) második. Mravik P. Tromi-ja (Machan) harmadik. Azután: Dreyfus, Tudor. Totalizátor: 10: 14. helyrefogadások: I. 50: 94. II. 50: 304.

VI. Ferencfalvi új. Díj 1500 korona, távolság 2000 méter. Báró Springer G. Kényur-a (Mr. Broóc) első. báró Könygwarter H. Bolygótüz-e (Beimer) második. Mravik P. In rhosa- (Hagelin) harmadik. Totalizátor: 10: 25.

TÖRVÉNYSZÉK

UJ kirialt bíró. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király sárci Szabó László budapesti Héliótáblai bírót a Kuriához számfelületi bíróvá nevezte ki.

Két testvér harca. Pozsonyból jelentik: A pozsonyi kir. ügyészség helybenbengyál az ügyesség határozatát, mely báró Vay A. Adár budapesti lakos feljelentése folytán Vay Alojzia bárónő elítésével kapcsolatban megindított büntügyi vizsgálatát beszüntette és a vád képviselőt elutasította. A megokolás szerint a feljelentésben nincsen oly konkrét adat, mely a vádemelést indokolhatja.

A pénztáros meséje. Tavaly ősszel Hoffer Adóll, a városi villamosvasut volt pénztárosa ötven-ezer koronát kifizetett. Tul akaráván járni a rendőség eszén, egy furfangos tervet eszelt ki, amelybe beavatta két brassói at-át, Rosner Jakab kereskedőt és ennek apását Wolfinger Salamont. Szeptember 19-én az angol bank pénztáránál ötven ezer koronát vett föl s egyenesen a Ferenc Jó. sef-térre ment, ahol Rosner már várta. Annak átadta a pénzt, ön maga pedig ájulást színlelt. Midőn a mentők talpra állították rémulden kapkodott tászkája után, amelyből szerinte a pénz elúnt. Hoffer harmadnapra már bevallotta, hogy az egész csak komédia volt s hogy a pénz Rosner-nél van. A villamosvasut, miután kárt nem szenvedett, elalott a panasztól, de ennek csak Hoffer

látta hasznát. Rosner és Wolfinger ellen tovább folyt a vizsgálat. A tárgyaláson Rosner, — akinél az egész pénz megtalálták, — szintén mesét mondott. A képviselőválasztáson — ugymondta — lejött Pestre, hogy egy pénzes jelöltet keresen. Hoffer ajánkozott, s átadott neki 50.000 koronát, azzal, hogy levélben értesíti arról, hogy mire szánta a pénzt. A törvény-szék nem hitte el azonban e mesét, s ugy Rosner-t, mint Wolfingert a sikkasztásban való bűnrészeség miatt, előbbit 6 havi börtönrre, utóbbit pedig 2 havi fogházra ítélte. A tábla ez ítéletet helybenbengyálta s a kir. Kuria II. büntetőtanácsa ma dr. Székely Ferenc koronagyűrés indítványára a semmisségi panaszok elutasításával az ítéletet szintén jóváhagyta.

Visszautasított cégbejegyzés. Elvi jelenlésségű határozatot hozott ma a budapesti kereskedelmi törvény-szék. Heroz Armin fia helybeli szalmagyáros-cég részvényitársaságára alakította át margarint gyertya- és szappangyártást és azt Budapesti Mészáros-Társulat elnevezéssel kívánta bejegyeztetni. A budapesti mészárosok azonban tiltakozást adtak be a törvény-székhez, hivatkozva arra, hogy a részvény-társaságnak nyolcezer darab kétszázkoronás részvényből 7793 darab a Heroz Armin fia-cég birtokában van és a mészárosok összesen csak 207 darabot kapják, sőt még ebből az elenyésző kis részből is 60 darab egy ügynök birtokában van. Ezek alapján a mészárosok arra kérétk a kereskedelmi és váltótörvény-székét, hogy ne engedélyezze a Budapesti Mészárosok Társulata című cégbejegyzést, mert az nem felel meg a valóságnak, miután it tulajdonképen csak egyetlen nagyobb cég-ről van szó. A törvény-szék helyt adott a beadvány-nak és utasította a céget, hogy miután a kért cég-bejegyzés nem felel meg a valóságnak, válasszon más cégbejegyzést. A cég megfellebbezte a határozatot a a táblához.

Két röpirat.

A Budapesti Napló tudósítójától.

Budapest, április 7.

A röpirat kelendőségéhez szükséges minden savat-borsot fihajtott Boros — Brindus — Mihály apró füzetekben, amelyekért ma a törvény előtt kellett felelni. A röpiratok szerzője telelezéseinek anyagát a szocialdemokrata párt táborából vette, de a tárgyalás során, mikor bizonyítani kellett volna, a hallo-másra s az ugymondjakra hivatkozott. Boros Mihály az újjászervezett szocialista-párt tagja s így evi alapon állt, mikor előkeltte hogy háborút visel a Magyarországi szocialdemokrata párt vezetősége ellen. A mult év nyarán a nemzetközi szocialdemokrata párt erős támadást intézett az újjászervezett szocialdemokrata-párt ellen. Erre a támadásra az újjászervezett szocialdemokrata megbizásából Boros Mihály röpirattal felelt. A röpiratban, — melynek címe: Munkások! Szocialdemokraták! volt, — a röpirat írója erösen nekitámad Meier Luja nevű munkásö-nöknek, aki egykor a Szabad Szó című lap lapkihirdő-nője volt s a legulsolyabb s a női becsületet mélyen sérő kifejezésekkel illette. Meier Luja e támadásért a sa tőbíróshoz fordult: elégtételért. A második röpirat-ért is ma állt a bíróság előtt Boros Mihály. Röpiratában valóságos statisztikai kimutatást tett közzé arról, hogy a szocialista párt vezetői a párt részéről mennyi fizetést huznak. Elmondta róuk, hogy élskődő banda, akik csak azt lesik, hogy a pártiróda mennyi pénz tolyt be az elbolondított hívek részéről, azután ezen a pénz-en osztzkodnak a herék és elmennek a Sztanojba billiárdozni. A párt vezetőségében — szerinte — jellemelen emberek is ülnek, akiket régen ki kellett volna doolni. Bokányi Dezső, állítólag, egyziben azt mondta a vidéki szocialistákról: „Fütyülök a bagó-szájú parasztnépre!” Végre a pénzkezelésről is megemlékezett és pedig szörnyen bántó módon.

A Meier Lujáról írott röpiratra vonatkozólag Boros Mihály beismerte a röpirat szerzőségét s azzal védekezett, hogy ez csak válasz akart lenni a nemzetközi szocialdemokrata párt támadására. A törvény-szék — melléczve a valóság bizonyítását — a vád-oltat rágalmazás vétségéért 8 havi fogházra ítélte. Boros-Brindus Mihály felebbezett az ítélet ellen. A panaszosnő, valamint jogi képviselője, dr. Kaósa Marcel megnyugodtak az ítéletben.

Ezuttan a törvény-szék Boros-Brindus Mihály-nak másik sajtóperét tárgyalta. A második röpiratért Fleischmann Andor, Woltner Jakab, Grossmann Miksa, Garami Ernő, Israel Jakab, Felczéder Agoston és Klár-rik Ferenc, a szocialdemokrata párt vezetői, indítottak sajtópört Boros Mihály ellen. A lőtárgyalást dr. Agoraszti Péter elnök vezette, a panaszosokat dr. Pollack: Sándor képviselte, a vádlottat dr. Oppler Emil védte.

Az inkriminált röpirat fölvoasása után az elnök a vádlottat hallgatta ki.

Az elnök: Hallotta a vádat, bűnösnek érzi-e magát?

A vádlott: Nem vagyok bűnös. Amit irtam, azt a legjobb meggyőződésem és tudomásom után irtam meg. En nekem volt alkalmam betekinteni a párt-vezetőség ügyeibe és volt alkalmam észlelni a vissza-

éleket, tapasztaltam, hogy a valóságnak meg nem felelő jelentéseket tesznek. Beszéltem szavanyihó emberekkel, akik a könyvezetést is látják és ezek megérősítették a véleményemet, hogy a pénzkezelés nem tiszta.

— És tettek-e ezek jelentést a kongresszusnak tapasztalataikról?

— Akartak felszólalni, de kidobták őket és nem juthattak szóhoz. Eppen ezért kívánom én a bizonyítás elrendelését. Bizonyítani kívánom, hogy a párt vezetősége csakis a nagy fizetésért működik és azt is, hogy olyan emberek üneket ott, akiket jellemük miatt onnan ki kellett volna régen dobni.

Dr. Pollacsek vádló-üggyvéd a legteljesebb bizonyítást kéri, mert a főmágnávnálkának nincs titkolni valójuk.

Adótló: Bizonyítani kívánom, hogy Izrael Jakabot és Bokányi Dezsőt sikasztással és lopással vádolták és ők erre nem reagáltak.

Pollacsek: Ha ezt a vádolt megbizonyítja nagy szolgálatot tesz a szocialdemokráciának, de ezt ne a saját röpiratával, hanem okiratokkal és tanokkal tessék bizonyítani. Erről a lopásról én is tudok valamit. Évekkel ezelőtt, talán hat éve annak egy pénztárirodájában elárverezték a butorokat és akkor Bokányi is akart venni vagy árart megzékelt. De mert összeveszett dr. Horváttal, a székeket nem is vette át. Ő a székeket még a lopási feljelentést megelőzőleg másfél évvel előbb adta vissza. Ime, ez a „lopás”, amire most Boros ur hivatkozik. A büntetőjárásbírósg előtt én képviseltem akkor Bokányit és persze a vád teljes alaplatásáa azonnal kiderült és így Bokányi a legfényesebb elégtételt kapta meg. Ilyenek a Boros ur vádjai, amelyekkel elársztja a világot. Szerencsére neki ma még nincsen oly nagy jelentősége, hogy a röpiratát egyszersmind bizonyítéknak is elogadják a bíróság előtt.

A bíróság elrendelte a közérdek megóvása szempontjából a bizonyítást és a beidézett tanukat kihallgatja. Az első tanu, *Fleischmann* Andor magánbívtalnok, a Népszava kiadóhivatalánál van alkalmazva, e pörben az egyik panaszos is.

— En vagyok, — mondá — a pártvezetőség pénztárosa. A kiadásokat csakis az ellenőr és a pártvezetőség tudtával eszközölkök, ugyanígy kezeljük a bevételeket is. Ugyanígy történik ez a pártügy és a Népszava vezetésénél is. Az ellenőrzés néha naponként, néha pedig hetenként 1—2-szer történik. Szerdán a pártvezetőség ülésén jelentést tesznek mindenről, a pártvezetőség pedig évenként egyszer a kongresszusnak felelős és ekkor megtörténik a felmentvény megadása.

Dr. Pollacsek: Kérem, kapnak az alkalmazottak munkájuk díjazásán kívül valami fizetést?

— Nem. Én is 15 forintot kapok hetenként napi 15 óras munkáért, amit a párt irodájában teljesítek. Mi mindnyájan munkások voltunk, de agitációnk folytán elvesztettük keresetünket és így kerültünk a párt irodájába.

A védő: Hány példányban jelenik meg a Népszava?

— Arra nézve nem nyilatkozom. Nem kaptam meghatalmazást a pártvezetőségtől, hogy erre feleljek.

A következő tanu *Welter* Jakab, a párt titkára, szintén egyik panaszos. Elmondja, hogy ezelőtt asztalossegéd volt kültöldön, onnan hívták haza és a pártvezetőségnek heti 15 forint fizetése van. Mielőtt kültödre ment, agitációja folytán munkáit nem kapott. Kijelenti, hogy a pártvezetőség a pénzkezelésbe nem folyik be, de ellenőrzni az utalványozást. Van egy külön ellenőrzési bizottság vannak bizalmi térfiak, ezek mind együttesen tesznek jelentést az évenként egyszer összehívó országos kongresszusnak.

Dr. *Dolcschal* bíró: A kiadásokat milyen módon fedezik önök?

— A lap előfizetéseiből, az egyes előírásból és a pártbívek önkéntes adakozásából.

— És minden egyes adományt nyugtáznak önök?

— Minden egyes adományt nyugtázunk.

Dr. *Pollacsek:* Amikor önt vidéki agitációra küldik, mennyit fizet önnek a párt ezért a látárságért?

— A vasuti költséget és két forint napidíjat.

Az önlök: Hány példányban jelen meg a Népszava?

— Erre ne legyen kíváncsi Boros ur.

— Nem a vádolt kérdi én, az önlök kérdem.

— Az más. Én ezt nem tudom biztosan, de azt hiszem, hogy 4—5000 példányban. Vannak esetek, amikor rendkívüli kiadásunk van, akkor 100 ezer példányban is kinyomtatjuk a lapot és a vidéken ingyen osztjuk ki.

A következő tanu és panaszos *Grossmann* Miksa nyomdász. Elmondja a pártvezetőség tagjainak működését. A panaszosok képviselőjének kérdésére kijelenti, hogy a kültöldön is úgy van az, hogy a pártvezetők egyszersmind a párt alka mazottai is. És ez — szerinte — helyes is, mert a párt vezetők függetlenné kell tenni a munkaadók önkényétől. Ő is a sztrájk vezetése be a párt irodájából egy nagy nyomdából, ahol jelentékenyen több fizetés volt, mint amennyi a pártvezetőség irodájában van.

Ezután *Garam* Ernőt, a *Népszava* szerkesztőjét hallgatják ki. Elmondja, hogy heti 18 forint a fizetése. A szerkesztésen kívül az agitációban is részt vesz és írásbeli munkákat is teljesít. Kihallgatják ezután *Izrael* Jakab bádógoséggedet, aki a szocialista-párt vezetésének szintén tagja. Az 1895-diki sztrájk óta nem dolgozott ipari vállalatnál, hanem állást kapott a bádógosipar betegsegélyező egyesületnél. *Peleszeder* Agoston magánbívtalnok nem tagja a pártvezetésnek, de az asztalosok részéről bizalmi férú és így joga van a számadásokat megvizsgálni, de ezt eddigre egy esetben sem tartotta szükségesnek teljesíteni.

Ezután még vagy harminc tanu kihallgatása következett. Ezek között voltak *Bokányi* Dezső, dr.

Csullag Zsigmond s dr. *Goldner* Adolf. A bizonyítási eljárást délután 3 órakor befejezték. A vád- és a védbeszédre csütörtökön kerül a sor.

TÁVIRATOK

London, április 7. Az alsóház a közoktatási billt 159 szavazattal 77 ellenében első olvasásban elfogadta.

Konstantinápoly, április 7. A német trónörökös és *Eitel Frigyes* herceg a rossz idő dacára megnézték a város összes nevezetőségeit és délután az összes nagykövetségeken személyesen leadták névjegyeiket. Este a Yildiz-palotában díszobéd volt a hercegek tiszteletére.

A német császár hazaérkezése.

Berlin, április 7. *Vilmos* császár délután Kielből ideérkezett.

Kopenhága, április 7. *Vilmos* császár elutazása után a következő táviratot intézte *Keresztély* királyhoz:

A király ő felségének. Szívem érzelmei indítanak arra, hogy még egyszer kifejezzem neked legmélyebb köszönetemet azokrét a feledhetetlen szép napokért, amelyeket nálad és kedveseid körében tölthettem. A fényes fogadás napjától kezdve, amelyben szép fővárosod lakossága engem részécsített, az utolsó pillanatig, amidőn Istenhozzádótt kellett mondanom neked, ott tartózkodásom zavartalan öröm volt reám nézve. Fogadd különös köszönetemet azért, hogy felvettél engem családod körébe és légy meggyőződve, hogy ezentul a ház fiának érzem magam. Kérem Istent, hogy közeli születésnapodát reád házadra és népédre nézve az öröm napjává tegye és még sok éven át zavartalan egészségben tartson meg téged.

Vilmos.

A németalföldi sztrájk.

Amsterdam, április 7. Az éjszaka nyugodtan telt el. A németalföldi vasutnál néhány sztrájkoló munkába áll. A vasutnak most bőségesen vannak munkásai, hogy a forgalmat korlátolt terjedelemben fenntarhassa. Minden vonat katonai fedezetet kap. Aki a németalföldi vasut munkásai közül délig nem áll munkába, azt elbocsátják.

Amsterdam, április 7. A munkásvédő-bizottság ma titkos ülést tartott, amelynek berekesztése után az egész országban kihirdették a *pékek általános sztrájkját*. Az amsterdami pékmesterek, akik már előre számították a sztrájk eshetőségére, kellő előkészületeket tettek, úgy hogy a sztrájk mégsem lesz általános, de azért kenyer csak korlátozott mennyiségben lesz kapható. A Hullba és Londonba járó gőzök ujra megkezdtek a szolgálatot.

Amsterdam, április 7. A kormány megette az intézkedéseket az *ostromállapot elrendelésére*.

Rotterdam, április 7. A kikötőben a helyzet tegnap óta nem változott. Csak a ma elinduló hajókon dolgoznak. A folyón gőzbárkák tartják fenn a rendet. A *Holland* cirkálóhajó a város elé érkezett. Ezer főnyi katonaság is érkezett a városba. A nemzetközi vonatok megérkezése és indulása biztosítva van. A mult éjtel Rozendamból érkezett vonatot Rotterdam határában a sinekre rakott gerendával megállították. A gőzmozdony összetörte az akadályt nélküli, hogy valami baja történt volna. Az utasok nagyon megrémültek.

Loo kastély, április 7. *Vilma* királyné férjével ma délután Hágába utazott. A vasuti vonalat katonaság őrzi.

Hága, április 7. A második kamarában az igazságügyminiszter fejtegette a sztrájkokra vonatkozó javaslat célját. Kijelenti, hogy a sztrájkok a törvénytelenség állapotán alapulnak és a törvényhozó kötelessége, hogy a személyes szabadságot biztosítsa. A jobboldal és a mérsékelt baloldal eitekint a javaslat megbeszélésétől, míg a szocialisták élénken tiltakoznak ellene. *Troelstra* szocialista 3/4 órában beszédet ellenzi a javaslatot, miközben többször rendreutasítja. A demokraták nevében *Drucker* kijelenti, hogy a mostani sztrájk teljesen indokolatlan és a politikai anarchizmus jellegével bír. Az általános vitát aztán berekesztették. Holnap lesz a részletes tárgyalás.

Berlin, április 7. Amsterdamból táviratozzák a *Neueste Nachrichten*nek: Hollandia elzárása a forgalmatól nem valószínű, de ha a sztrájk tovább tart, akkor a helyzet nagyon veszedelmesé válhatik. Különösen azért, mert Amsterdamban a helyőrség mindössze 25.000 főből áll és most több ezer katona szabadságon van. A városban nagy az izgatottság. A csapatokban a hatóságok nem bíznak és félt, hogy veszedelem időjén a katonaság megtagadja a szolgálatot.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, április 7. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) Buza tavaszra 7.60, rozs tavaszra 6.97—6.98—6.96, zab tavaszra 6.28—6.29 korona.

Bécs, április 7. A *Sándor József és Társa*-oég fizetéséptelen lett és magánuton egyszéget iparkodik kieszközölni. A passzívák 150 ezer koronát tesznek ki.

New-York, április 7. (*Terménylistája*). (*Zárlat*.)

Gyapot: New-Yorkban helyben 10.45 (10.45) áprilisa 10.21 (10.27). Juniusa 9.90 (9.91). New-Orleansban helyben 10.1/16 (10.1/16). — *Petroleum:* Stand white New-Yorkban 8.85 (8.85). Stand white Philadelphában 8.30 (8.30). Refined in Cases 10.50 (10.50). Credit Balances at Oil City 1.50 (1.50). — *Zsir:* Western steam 10.25 (10.20). Rohe és Brothers 10.50 (10.45). — *Tengeri* irányzata szilárd. — Áprilisa —.— (—.—). — Májusra 51.1/4 (51.7/8). — Juliusra 49.7/8 (49.9/8). — *Busa* irányzata szilárd. — Píros ószi helyben 79.7/8 (78.9/8). — Ápr-ra —.— (—.—). — Májusra 78.1/8 (77.7/8). — Juliusra 75.7/8 (75.1/8). — Szept-re 74. — (73.9/8). — Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.7/8 (1.7/8). — *Kávó:* fair Rio 7. sz. 5.1/4 (5.1/4). — Áprilisa 3.90 (3.85). Juliusra 4.10 (4.05). — *Liszt:* 1866 Wheat clears 3.— 3.10 (3.—3.10). *Cukor:* 3.1/8 (3.1/8). *Ön:* 28.25—29.75 (23.40—29.50). — *Rész:* 14.50—.— (14.50—15.—). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Temetőben.

— *Roderich.* —

Virágok ékesítve
All egy szép sírhalm,
De rózsáit letépi
Az ősi fuvalom.

Mellette árva sír van,
Szegény és elhagyott, —
A szél ide sodorja,
Amít letép amoit.

A pusztá sirra hozza
A szépek díszeit —
Mint hogya néha bálná
A sors is tetteit...

Pataj Sándor.

— **Egy zeneszerző pápa.** Míg XIII. Leo pápa egész életén át különös előszeretettel foglalkozott a latin költészettel s csak nemrégiben is, negyedszázados uralkodásának jubileumán értékes borbó kötve osztatta ki legújabb latin verseit a biberosok közt, addig egyes elődei a pápai trónon muzsikális tehetségükkel tüntek ki. Kevesen tudják azt, hogy a vig opera műfaját IX. Kelemen pápának köszönhetjük, aki a tizenhetedik század közepe táján ült Szent-Péter székein. Romain Rolland nemrégiben felolvasást tartott Párisban az opera eredetéről, amelynek folyamán csinos duettet mutatott be, amely a *Vita Umana* című operetből való. Ez a partitúra, dacára látszólag komoly címének, nem más, mint az első operét, amelyet ismerünk s amelyet 1566-ban komponált IX. Kelemen pápa és Marco Marazzotti.

— **Törvények a villanyosságról.** A villanyosság a kültöldi törvényhozásokban egyre tágabb körben nyer szabályozást, jölehet, ha a távirada, a távbeszélő és a villanyvasutíi ízem szabályozásáról tekintünk, rendszeres törvényalkotást e téren alig találunk. A legrégibb az angol electric act 1882-ből, amely a közönséget részletesi védelemben a villanyáramot szolgáltató nagy társaságok kizsákmányolása ellen, amelyet azonban az angolok éppen a benne foglalt szigorú rendszabályoknál fogva Angliának a villanyos-üzem téren tapasztalható hátramaradottságának egyedüli okul tartanak. Olaszország 1894-ben modern törvényével szabályozta a villanyossági ipart, főleg a kisajításiara vonatkozólag alkotván igen érdekes jogszabályokat. Franciaország 1895-ben hozta az első erre vonatkozó törvényt. Németország az 1892. évi és az 1899. évi birodalmi törvényekkel a táviradakat szabályozta, 1900-ban pedig büntetőhatározatokat hozott a villanyos-áram jótalan elvezetésé ellen és a villanyossági mérőeszközök egységessége tárgyában. A legszőlesebb körű kodifikációs alkotás azonban e téren a svájci 1902. június 24-iki törvény, amelyben ugyszólván a villanyossági jog egész rendszere van lelektetve.

— **A leggyorsabb halak.** Egy angol lap közli, hogy a legújabbban tett megfigyelések szerint a delfin, ha földzik, képes óránkint harminkét angol mértőldöt is megtenni. A lazac, bár kisebb kitarással, óránkint negyven mértőldnyit gyorsasággal uszik. A kisebb halak közül a spanyol makrólák usznak a leggyorsabban. Az összes ragadozó halak rendszerint órási gyorsasággal usznak, mert különben nem juthatnának elegendő zsákmányhoz és éheznének.

+ Angol etikettszabályok. Anglia könyvkereskedéseiben hat penoe-ért vesztegetik az etikett tudományát tartalmazó könyveket, melyből a lady és gentlemanek könnyűszerrel megtanulhatják a *comme il faut* viselkedés elemeit. Az etikett egyéb követelményeit azonban nem foglalták írásba az illetlen tanárai; ezek a követelmények az angol nemzet faji karakterében gyökereznek. Ilyen például az a parlamenti szokás, mely, a civilizált népek illetlenével ellentétben, megköveteli a t. képviselő uraktól, hogy a Westminster-palotában egy pillanatra se vegyék le fejükről a simára vasalt cylinder-kalapot. Midőn néhány év előtt Keir Hardie, az ismert munkás-képviselő kis fekete sapkáján fejen jelent meg az ülésteremben, az angol honatyák elszűnyedve és megbotránkozva tiltakoztak az etikett szent szabályainak ilyen nagyfokú megsértése ellen. Lord Randolph Churchill, az akkori kancellár a „Don't care Hardy” guynévvel tisztelte meg Keir Hardie-t s ez a név csakhamar az illetlenség és pórás modor jelzőjévé változott.

A PUNCH című angol élelap gyakran megrajzolta Glastone karikatúráját és többnyire úgy ábrázolta az agg minisztert, hogy a cylinderkalapjával fején hátrafelé miniszteri székeben. Aki ez arcképet látta, nyilván azt hitte, hogy a nagy státusférfit elméjét súlyos politikai problémák foglalkoztatják. Ámde a karikatúra mást jelzett. Az angol parlamentben akceptált szokás az ülés közben való bóbiskolás s az említett képen Glastone is javában szunyókál. Csak a hortyogás tilos az angol képviselő uraknak, mert ezzel zavarják a szónokot.

A Middle Temple-ben ősi szokás szerint tilos a dohányzás. III. Edward király, midőn még walesi herceg volt, részt vett a Middle Temple lakomáján, de nem lévén tudomása az etikett régi hagyományon alapuló követelményeiről, ebéd után havannára gyújtott. A jelenlevők nyomban követték a fenséges ur példáját s azóta megszűnt a dohányzási tilalom. Az angol katonatisztek szabad akarattal is sok tekintetben korlátozza az angol etikett. Angliában vaianennyi tisztnek bajszot kell növesztenie. ellenben a szakáll-növesztés szörnyű vétek a katonai etikett ellen. A börzén cylinderkalapban jelennek meg a tőzsérek, de sárga cipőt senkinek sem szabad viselnie.

+ Carnegie könyvtára. A The Library angol folyóirat közli Carnegienek, az amerikai milliárdosnak könyvtári emlékeit tett adatait. E szerint Angliában és Walesben 50 könyvtár összesen 876.100 font sterlinget kapott. Irországban 10 könyvtár 100.000 font sterlinget; Skóciában 68 könyvtár 1.479.250 font sterlinget; Kanadában 38 könyvtár 954.000 dollárt; Knebbon 2 könyvtár 252.000 dollárt; az Egyesült-Államokban 410 könyvtár 212.882.173 dollárt. Ezek az összegek, keronaértékre átszámítva, egy milliárd koronát tesznek ki.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

Munkások legfelsőbb kitüntetése. Az Országos Iparügyi testület évek óta követelt szokásához híven, ez év január havában előterjesztést intézett a kereskedelemügyi miniszterhez érdemes munkásoknak legfelsőbb kitüntetésére való fölterjesztése iránt. A kérelemre a miniszter most közölte az egyesülettel, hogy ő felsége négy munkást tüntetett ki sok évi hű szolgálataik elismeréséül; nevezetesen Suchi Józsefnek, a Neumann testvérek aradi ipartelepe jómólnárának és May Vilmos bádognak, a Booss testvérek budapesti térmártyára művezetőjének a koronás ezüst érdemkeresztet és Hurki János köművespallérnak, a győri Schlichter-féle építő-vállalat alkalmazottjának, valamint Molcsik Józsefnek, a díszegyháza díszkeresztet adományozta. A kitüntetéseket a vidéken lakó munkások részére a munkaadóknak küldötte meg, az egyik helyben lakó munkásnak pedig maga az egyesület igazgatósága jogja az érdemjellet ünnepélyesen átadni.

A magyar királyi államvasutak múltévi bevételeiről szóló végleges kimutatás szerint az eredmény közel 7 millió koronával volt kedvezőbb az 1901. évi bevételeknél, ami 3-2%-nyi emelkedésnek felel meg; a végleges bevételek ugyanis az elmúlt esztendőben 222.027.055 koronát tettek ki az 1901. évi 215.087.977 koronával szemben; ez összegből a személyszállítás 60.136.441 korona (+ 1.621.468), az áruforgalomra 152.462.090 korona (+ 4.276.767), különféle bevételekre 19.428.524 korona (+ 1.041.058) esik.

Az elért eredmény az 1902. évi államvasúti bevételi előiránnyal (218.200.000 koronával) szemben közel 4 millió korona emelkedést mutat fel, amely többet a második félév nagyobb forgalmának, azaz a tavalyi jobb termésnek eredménye, amennyiben az 1901. évi rossz termés után az első félévben mintegy félmilliárd korona elmaradás mutatkozott az előző évvel szemben.

Megjegyzendő, hogy az államvasutak 8034 kilométer hosszú hálózata az elmúlt évben változatlan maradt az 1901. évi hálózatossághoz képest, míg az államvasutak saját számlájára kezelt helyi érdekű vasutak 7186 kilométernyi hálózata csak 150 kilométerrel növekedett; az e vasutakon elért bevételekből az államvasutakat megillető önköltségi megtérítések a különféle bevételek legnagyobb részét teszik.

A múltévi bruttóbevételek nagysága után ítélve, valószínű, hogy az államvasutaknak 81.940.140 koronával előirányzott tiszta bevétele, illetve üzemi feleslege is eléretelt, ami az államvasutakba fektetett mintegy 2-3 milliárd koronányi tőke közel 4%-nyi jövedelmezőségének felel meg.

A Ganz és Társa vasúti- és gépgyár-részvénytársulat örgről Pallavicini Ede elnökével ma tartotta rendes évi közgyűlését, amelyen jelen volt 21 részvényes 1143 részvény képviselőjében 892 szava-

zattal. A közgyűlés tudomásul vette az igazgatóság s a felügyelő-bizottság jelentését és az előterjesztett származásokat, ugyancsak jóváhagyta a tiszta nyereség felosztása iránt tett javaslatokat és úgy az igazgatóságot, mint a felügyelő-bizottságnak megadta a felmentvényt. Az igazgatóságba egyhangúlag báró Harkányi Jánost választották be, a felügyelő-bizottságba pedig dr. Mandello Károlyt, dr. László Zsigmondot, báró Radvánszky Gézát és Rubner Károlyt. Határozatba ment, hogy a múltévi 251.371 koronányi nyereséghozzáttal együtt 920.963 koronára rugó nyereségből 6000 darab részvény után egyenként 100 korona, összesen tehát 600.000 korona osztalék fizetendő, 40.000 kor. a tisztviselők nyugdíjalapja javára fordítandó, míg a fennmaradó 250.963 K. u. számlára vezetendő át. A szelvényeket május elsejétől kezdve váltják be.

Délgyimölcs-auktió. A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság tegnap tartott aukcióján 11000 láda narancsot és citromot adott el a következő árak mellett: Narancs: 160-as 6.— koronától 7,50 koronáig; 200-as 5,50 koronától 8.— koronáig; 300-as 5,50 koronától 10,50 koronáig; 360-as 8.— K.-tól 9,50 koronáig. Vépáros narancs: 10.— koronától 13.— koronáig. Citrom: 300-as 4,50 koronától 6.— koronáig; 360-as 4.— koronától 6,50 koronáig. Mandarin: 80-as —, 4.— koronától —, koronáig; 100-as —, koronától —, koronáig. A legközelebbi aukció szerdán, április 15-ikén lesz, mely alkalommal 8.000 láda narancs és citrom kerül eladásra.

Fizetési képtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetési képtelenségeket jelenti: Meister Ignác kereskedő Hódmezővásárhely, Krumenaker G. kereskedő Pécs, Weinberger Béni kereskedő Máramaros-Sziget, özvegy Hess Katalin-özg Sopron.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapestén 86,50 korona pénzben, 87,50 korona áruban. — Bécsben az irányzat gyengébb. A kontingentál készúra 38.— korona pénzben, 39,60 korona áruban.

Borjvásár. 1903. évi április hó 7-ikén. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Beliföldi élő borju 835 db, leölt borju 19 db, bécsi borju — db. — db., növendékmarha 14 darab, bányai élő 20 darab, leölt bányai — darab. — Árjegyzékek. — Beliföldi élő borju I. rendű 74—26 1.-ig, kivételes 90 f., II. rendű élő borjúkér 60—72 1.-ig, I. kilónkint, leölt borju I. r. 80—92 1.-ig, II. r. 1.-tól — 1.-ig, kivét. I. kilónkint, levonás nélkül. Rugott borjúkér — 1.-ig. Növendékmarha 52 1.-tól 57 1.-ig, I. r. — 1.-ig, középminőségű — 1.-ig, alárendelt — 1.-ig, I. kilónkint. Bányai élő 8,50—9 k., leölt bányai — K. kivételesen ár — k.-ig páronkint. — Az irányzat élénk, az árak 3—4 fillérral javultak.

Sertésközvetítés. (A székesfővárosi sertés-vásár és közvagóhid intézése.) Április 7-ikén. Főhajtás: Zsirtsertés, ugymint Öreg I. rendű 350 kilogramm felül — darab, II. rendű 250—350 kilogramm — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogramm felül — darab, közép 220—300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilogramm — darab, süldő — darab, malac — kilogramm — darab. Összesen — darab. Husstetés ugymint: nehéz 300 kilogramm felül — darab, könnyű 250—300 kilogramm — darab, süldő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen —

REGÉNY

AZ ÚJ MAGDOLNA

— REGÉNY —

Írta: WILKIE COLLINS

(63)

Mikor magamhoz tértem, már világos reggel volt. Az ágyban feküdtem, egy idegen szobában. Leírhatatlan borzalom szállt meg. Hangosan kiáltottam, erre megjelent három-négy asszony, aruk még az én tapasztalatlan szemeimnek is elárulta gyalázatos életmódjukat. Felugrottam az ágyban és esküdtem égre-földre, mondják meg, hol vagyok és mi történt.

Kiméljen meg a továbbiak elbeszéléseimét. Többet nem mondhatok. Csak nemrég hallotta, amint miss Roseberry szemembe vágta, hogy elvetemült vagyok. Most már tudja, Isten a bírám, hogy az igazat mondom, hogy lettem azaz s hogy mely mértékben érdemeltem meg gyalázatomat.

Most először tagadta meg hangja a szolgálót és elszántsága vesztett erejéből.

— Engedjen néhánypernyi szünetet, — szólott Mercy halk, esdőköl hangon. — Ha most folytatom, félek, hogy sirnom kellene.

Mercy leereszkedett egy székre, amelyet Julian állított oda számára és elfordította arcát, úgy hogy se Julian, se Horace nem láthatta. Egyik kezét köblére szorította, a másik hanyagul leereszkedett.

Julian elhagyta helyét, Horace nem mozdult és egy szót sem szólott. Feje mellé hanyatlott; az arcán lepergett könnyek nyomai némán mutatták, hogy Mercy elbeszélése megrendítette szívét. Vajon megbocsátana-e neki?

Julian elhaladt mellette és Mercy felé közeledett.

Némán megfogta a leány leeresztett kezét, némán ajkaihoz emelte és megcsókolta.

A leány összerázkodott, de föl nem nézett, a felfedezésről való különös félelem fogta el.

— Horace? — suttogta szemérmesen.

Julian nem válaszolt. Visszatért helyére és abban a hitben hagyta a leányt, hogy Horace csókolta meg kezét.

Nagy áldozat volt, annál az érzelmél fogva, amelyet Mercy iránt érzett, méltó a férfinhoz, aki hozta.

Mercy csak néhány pillanatnyi szünetet kért. Aztán megint a férfiakhoz fordult. Lágy hangja visszanyerte szilárdágát, szemei szelíden nyugodtak Horaceon, amikor folytatta:

— Mihez foghattam volna, elhagyottan, kitaszítva a világba, amikor tudatára ébredtem helyzetem nagy gyalázatának?

Ha lettek volna jó rokonaim, akik ortal-mazva és tanácsolva mellém állának, úgy talán a törvény büntető keze utóleré volna azokat a semmirekellőket, akiknek kezeibe estem. De én oly keveset tudtam a törvényről, mint egy gyermek. On azt fogja mondani, volt számomra még egy más segítség is, hogy felvettek volna valamely jótékony intézetbe és ott támogatást volna, ha elmondom ott esetemet. De éppen annyit tudtam a jótékony intézetek létezéséről, mint a törvényről. De legalább vissza kellett volna térnem becsület emberekhöz, akiknél azelőtt éltem? Amikor néhány nap múlva eleresztettek, szegyelem becsületos emberek szeme elé lépni. Így megfosztva minden támogatástól, kétségbeesve önhibámot kívül, mint annyit ezer hozzám hasonló nő, elragadtak magukkal annak az életnek hullámait, amelyek egész életemre megbélyegeztek.

— Csodálkozok talán ama tudatlanságon, amelyet e vallomásom elárul?

— Önöknek vannak jogászai, akik felsorolják a törvény övszerit, vannak újságjait, körleveleit, buzgó barátaikat, akik folyvást az ily jótékony intézmények dicséretét zengik — önök élve-

zik ez előnyöket mind és azért sejtelmük sines arról, mily tudatlanság honol odakünn, ahol az önök elzúllott embertársai élnek. Ezek, a naplopók kivételével, akiknek második természetüké vált a társadalom kizsákmányolása, nem tudnak semmit sem az önök jótékony vállalkaitokról, melyek a nyomor enyhítését és ezzel a bűnök számának csökkentését tűzték ki feladatuk gyanánt. Minden utacsarkon kifüggesztve kellene lennie az ily egyesületek céljainak és a hozzájuk vezető utak. Mit tudunk mi népkönyváról, szivertázó prédikációkról és tisztán nyomott körlevelekről? Néha-néha olvashat az ember az újságban valamely szerencsétlen teremtésről, — Ródon nőkről, — aki talán az ily menedékhely közelében, ahol felvették volna, elemészette magát; abban a pillanatban ez kellemetlen, fájdalmas hatást kelt; de aztán megint hamar elfelejtik. Ha annak a sok pénznek, amit egy új szindarab, egy új hirlap, vagy egy új orvosság megismertetésére; fordítanak, csak egyrészt a jótékony intézetek és menedékhelyek megismertetésére használják föl, sok oly elzúllott teremtést meg lehetne menteni az életnek, akiknek most el kell pusztulniuk.

Ugy-e nem kívánja tőlem, hogy tovább is életem e szakáról beszéljek? Engedjen most rátérnem arra, hogy vitt egy másik eset másodsor is a bíróság sorompói elé és ismertetett meg a nyilvánosságban.

Bármily szomoró volt is tapasztalatom, az emberi természetbe vetett jó hitemet nem ingatta meg. Régebbi nyomorúságom barátságos szivekre találtam, akik részvételt voltak irántam, így most is sorsom osztályrészei közül hű, ön-feláldozó, nagylelkű barátok álltak mellém. E szerencsétlenek egyike, — hála Istennek, már itt hagyta ezt a gonosz világot, amelyben annyi rosszat kellett szenvednie, — különösen felkeltette rokonszenvemet. Nem egyszer, mikor szomoró öránkban az öngyilkosság gondolata szállta meg a kétségbeesett nő, és szegény, odaadó, magányos szenvedősekre ítél barátom képe volt az, amely lelkeim élé-

darab. Főhajtás összege 364 darab. Előző napi maradvány 203 darab, összesen 567 darab. Eladottak 340 db. Maradvány 227 db. A vásár irányzata lanya. Az árak hanyatlóban. — Következő árak jegyzetük: Zsírterítés: Öreg l. r. 850 kgr.-on felül 99—111 fillérig, II. rendű 280—350 kilogrammig 92—111 fillérig, selejtezett — fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 800 kilogrammon felül 108—114 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogrammig 102—108 fillérig, fiatal könnyű 280 kilogrammig 98—102 fillérig, süldő 80— fillérig, malao — fillérig. Hussterítés: Nehéz 800 kilogrammon felül — fillérig, könnyű 140—200 kilogrammig — fillérig, süldő — fillérig, malao 40 kilogrammig — fillérig. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, élőszuliban.

Bécsi sertésvásár. A st.-marxi központi vásárszarnokban ma megtartott sertésvásárra bejelentek 11.879 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak 5192 darab fiatal sertést, 2809 darab magyar hizott sertést és 8878 darab nehéz sertést. Összesen 11.879 darabot. Jegyzések: kgr.-kint élőszuliban (a tovaszártási adót nem számítva): elsőrendű sertés 116—120 fillér, kivételesen 122 fillér, közép minőségű 110—116 fillér, könnyű sertés 100—108 fillér, fiatal sertés — fillér, süldő 72—92 fillér.

A budapesti gabonafőzsde.

Budapest, április 7.

Mérsékelt kínálat és elegendő vételkedv mellett 85.000 métermássa buza került a forgalomba 5 fillérrel magasabb áron.

Rozsban tartott volt az irányzat. Más gabonafajtákban nem változtak az árak. Eladottak:

- Buza, **Tiszavidaéki**: 100 mm. 81 k. 8 K. 17 f., 120 mm. 80 5/8 k. 8 K. 17 f., 300 mm. 81 k. 8 K. 12 1/2 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 80 k. 8 K. — f., 100 mm. 80 k. 7 K. 9 1/2 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 9 1/2 f.
- Pestmegyerdeki**: 300 mm. 80 k. 8 K. 0 7/8 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 9 1/2 f., 2000 mm. 80 k. 7 K. 8 7/8 f., 100 mm. 77 5/8 k. 7 K. 7 1/2 f.
- Bánsági**: 4250 mm. 78 5/8 k. 7 K. 9 3/4 f.
- Besztereki**: 3000 mm. 77 5/8 k. 7 K. 7 3/4 f.
- T.-Becsei**: 2000 mm. 79 6 k. 8 K. 10 f., 1500 mm. 78 7 k. 7 K. 8 5 f.
- O-Becsei**: 3000 mm. 78 3 k. 8 K.
- Bécs-Földvár**: 8350 mm. 77 5/8 k. 7 K. 8 7/8 f.
- Csurgói**: 2000 mm. 77 k. 7 K. 8 5 f., 1500 mm. 75 k. 7 K. 8 5 f.
- Dunai**: 4000 mm. 76 5 k. 7 K. 7 5 f.
- Raktáraru**: 820 mm. 78 k. 7 K. 8 5 f.
- Mind három hónapra**.
- Ros**: 200 mm. 6 K. 7 5 f., 200 mm. 6 K. 7 2 f., 100 mm. 6 K. 7 2 1/2 f., 100 mm. 6 K. 5 5 f.
- Árpa**: 650 mm. 7 K. 8 7/8 f., 325 mm. 5 K. 60 fillér.
- Zab**: 100 mm. 6 K. 40 f., 100 mm. 6 K. 31 1/2 f., 100 mm. 6 K. 10 f.
- Tengeri**: 630 mm. 6 K. 42 1/2 f., 100 mm. 6 K. 22 1/2 f.

Készpénzfizetés mellett.
A készpénz hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde s-oksái szerint készpénzben 50

tolult és visszatartott. On alig fogja megérteni, hogy nekünk is voltak boldog napjaink. Ha akadt itt-ott, vagy neki, vagy nekem nehány felesleges shillingem, apró ajándékokat adogattunk egymásnak és ezen aztán annyira örültünk, mintha teljesen feddhetlen életűek volnánk.

Egy napon barátommal egy boltba mentem, egy szallagot akartam neki vásárolni ruhájához. Neki választania kellett és én akartam aztán kifizetni a legsebbe szallagot, amelyet azért a pénzért kapni lehet.

Az üzlet tele volt; várunk kellett, míg ránk került a sor.

Melletünk állt a polcnál egy sötétruhás nő, válogatva zsebkendők közt. Egyiken szebb volt a himzés, mint a másikon, de a cifrákoldó asszonynak egyik se tetszett. Egy rakásra dobálta valamennyit és más mintákat kért. Az egyik segéd, ahogy összehajította és félrelakta a zsebkendőket, észrevette, hogy egy belőlük hiányzik. Biztos volt ebben, mert egy olyan zsebkendő tűnt el, amelyen egészen különös himzés volt.

En kopott ruhában voltam és legközelebb állam a zsebkendőkhöz. A segéd rám nézett és aztán odaszólt a szolgának:

— Zárja be az ajtót! Toljva van az üzletben. Az ajtót bezárták, a zsebkendőt nem találták sehol, sem a polcon, sem a földön. Feltétele-nül ellopja valaki és engem tolvajlásért följelentettek.

Hogy mit éreztem ekkor, arról nem is akarok beszélni. Hallgassa csak, mi történt utánán. Megmotozták és a zsebkendőt megtalálták nálam. Kétségtelen, hogy a mellettem állt asszony lopta el, de abban a pillanatban, amikor félt, hogy rájönnek a lopásra, az én zsebbe dugta. Csak egy tapasztalt tolvaj lehetett képes oly ügyesen magáról elhárítani a gyanút, hogy még én se vettem észre. De hiábavaló fáradság lett volna esküdni, hogy ártatlan vagyok; a tény beszélt.

(Folytatása következik.)

kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Név	Kilos	Kilogramm ára		Kilos	Kilogramm ára	
		K-tól	K-ig		K-tól	K-ig
Tiszavidaéki új	78	7 85	7 75	70	7 90	8.—
"	77	7 81	7 80	70	7 80	8. 6
"	78	7 86	7 80	81	8.—	8. 16
Fahermeyi	78	7 60	7 56	70	7 76	7 85
"	77	7 60	7 50	80	7 76	7 90
"	75	7 76	7 8.	81	7 85	8.—
Pestvidéki	79	7 60	7 56	70	7 76	7 85
"	77	7 60	7 50	80	7 76	7 90
"	75	7 76	7 81	81	7 81	8.06
Bánsági	78	7 42	7 56	70	7 76	7 93
"	77	7 62	7 70	80	—	—
"	78	7 66	7 80	81	—	—
Bloeki	76	7 70	7 80	79	—	—
"	77	7 7.	7 8.	80	—	—
"	78	7 85	8.19	81	—	—

Egyéb gabonafajták	Kilos	Kilogramm ára	
		K-tól	K-ig
Ros új elsőrendű	70—72	6.70	6.86
" másodikrendű	—	6.60	6.65
Árpa elsőrendű	60—67	5.99	6.11
" épeken való	—	5.70	5.80
Zab elsőrendű való	60—65	6.24	6.40
"	60—68	6.11	6.26
Tengeri bányai	—	6.26	6.40
" másnévű	—	6.26	6.40
Repe új káposzta	—	10.39	10.80
" bányai	—	6.78	6.—

A határvidéki letyomány a következő költségek körében:

Áprilisi buza 1903.	7.55—7.57—7.58
Májusi buza 1903.	7.47—7.48—7.49
Októberi buza 1903.	7.45—7.46
Áprilisi rozs 1903.	6.66—6.68—6.69
Októberi rozs 1903.	6.38—6.40—6.41
Áprilisi zab 1903.	6.—6.03
Októberi zab 1903.	5.70
Májusi tengeri 1903.	6.01—6.03
Juliusi tengeri 1903.	6.67—6.68—6.69
Augusztusi reepe 1903.	—

Déli éorakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Áprilisi buza 1903.	7.57—7.58
Májusi buza 1903.	7.48—7.49
Októberi buza 1903.	7.45—7.46
Áprilisi rozs 1903.	6.66—6.67
Októberi rozs 1903.	6.40—6.41
Áprilisi zab 1903.	6.01—6.02
Októberi zab 1903.	5.68—5.70
Májusi tengeri 1903.	6.02—6.03
Juliusi tengeri 1903.	6.08—6.10
Repe augusztusra 1903.	—

Dejtán fel 6 órakor zárul:

Áprilisi buza 1903.	7.59—7.60
Májusi buza 1903.	7.51—7.52
Októberi buza 1903.	7.46—7.47
Áprilisi rozs 1903.	6.65—6.66
Októberi rozs 1903.	6.41—6.42
Áprilisi zab 1903.	6.02—6.03
Októberi zab 1903.	5.70—5.71
Májusi tengeri 1903.	6.03—6.04
Juliusi tengeri 1903.	6.09—6.10
Augusztusi reepe 1903.	—

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsde szilárd irányzattal és a Rimamurányi némi javulással zárult.

Először. Osztrák Hitelrészvény 674.25—674.90. Magyar Hitelrészvény 723.—722.—. Rimamurányi vasúti részvény 450.—481.—. Államvasúti részvény 687.50—688.—. Városi villamos vasúti részvény 307.—809.—. Közúti vasúti részvény 608.—609.50 korona.

A déli tőzsde: Magyar Hitelrészvény 722.—723.50. Jelzálogbank részvény 518.50. Osztrák Hitelrészvény 674.50—675.—. Északmagyarországi közszénbánya részvény 106.—108.—. Rimamurányi vasúti részvény 481.—482.50. Adria hajózási részvény 445.—450.—. Közúti vasúti részvény 606.—608.50. Városi villamos vasúti részvény 302.—304.—. Államvasúti részvény 687.25—688.—. Asphalt részvény 100 korona.

4 órakor zárul: Osztrák Hitelrészvény 621.25. Magyar hitelrészvény 621.50. Leszámlítóbanc részvény —. Rimamurányi vasúti részvény 432.—. Osztrák-magyar államvasúti részvény 687.—. Közúti vasúti részvény 607.—. Városi villamos vasúti részvény 300.— korona.

A budapesti terménnytőzsde.

A terménnyüzletben a szezonos hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzék-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremug: lucerna magyar 45.—55.— korona, vörös aprószemű 54.—60.— korona, vörös korona, középszemű 62.—64.— korona, nagy szemű 65.—70.— korona. Liszonsör: ibadapeszti 78.—78.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszártított vidéki — korona. városi 4 darabos 65.—65.50 korona, 3 darabos 67.—67.50 korona, üstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 12.—12.25 korona. 120 darabos — korona. 100 darabos 13.—13.50 korona, 85 darabos 15.—15.50 korona. azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 11.50—11.75

korona, 100 darabos 12.50—12.75 korona, 85 darabos 14.25—14.75 korona. Szilvai: sláviai 15.50—16.— korona, szerbiai 13.50—14.— korona. azonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

A mai előtőzsdén a vaskartel kilátásainak kedvezőbb fölfogása folytán Rimamurányi és Alpeji bányarészvényekben visszavásárlásokat eszközözték, ami a kedvezőbb külföldi jegyzésekkel egyetemben az ősszrijangatot kedvezőleg befolyásolta. Dacára ennek a forgalom csöndes maradt.

A déli tőzsde megnyitáskor szintén csöndes volt, kivéve Alpeji bányarészvényeket, melyek kissé jobban kerestek. Az irányzat tartott.

Zárult csöndes.

Bécs, április 7. (Magyar értékek zárlata.) 4 1/2%-os aranyjardék 121.55. Izrael és zingedi kölcsön-sorsjegye 157.—. Magyar vasúti kölcsön esztében —. Magyar keleti vasúti állami kötvény —. Magyar leszámlítóbanc és pénzügybank —. Rimamurányi vasútrészvény 478.—. Magyar koronajardék 99.45. 4%-os Magyar földterem. kötvény 99.35. Magyar hitelbank részvény 721.—. Magyar nyeregvonó kölcsön sorsjegye 201.—. Kassa—oderbergi vasúti részvény —. Magyar keresk. bank 2670. Magyar cukoripar —.

Bécs, április 7. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/3%-os papírjardék 100.75. 4%-os osztr. aranyjardék 121.85. 1800-os sorsjegye 154.16. Osztrák hitelrészvény 434.—. Angol-osztrák bank —. Bécsi bankjegysület 495.—. Osztrák-magyar bank 1599.—. Déli vasút 47.50. Dunagőznázókész részvény 867.—. Dohányrészvény 336.—. Császari és királyi arany 11.32. Német bankváltók 116.95. 4 2/3%-os ezüst jardék 100.60. Osztrák koronajardék 101.15. 1864-évi sorsjegye 247.—. Osztrák hitelintézet részvény 673.75. Unionbank 624.—. Osztrák Länderebank 468.50. Osztrák-magyar államvasút 687.—. Elhavolygi vasút 451.—. Alpeji bányarészvény 354.50. 20 frank. arany 19.06.—. Londoni váltóár 239.92. Bécsi tramway Lätt B. —. Bécs tramway Lätt A. —. Lipót költő 315.—. Az irányzat gyengélt.

Bécs, április 7. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délivás magánforgalomban a szarlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 673.75. Magyar hitelrészvény 721.50. Angol-Osztrák bank 273.50. Bécsi bank. egyesület 435.50. Union bank 524.50. Länderebank 408.75. Osztrák-magyar államvasút részvény 686.75. Déli vasút 47.50. Elhavolygi vasút 452.—. Északnyugati vasút részvény —. Dohányrészvény 337.—. Rimamurányi vasút 489.50. Alpeji bányarészvény 386.—. Májusi jardék 100.75. Magyar korona jardék 99.45. Török sorsjegye 116.—. Német birodalmi mária 117.05—117.07. Napoleond'or 19.03.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, április 7. (Gazda tudósítás.) A tőzsde eleinte csak bányarészvényekkel volt szilárd. Egyéb papirokban a forgalom nagyon kicsiny volt. Török-kölcsön grengébb, mert az egyesítéssel vonatkozó tárgyalások megszakadtak. Később szénréttek grengébbek az általános villamosági részvények hagyatásá miatt. Az üzlet tovább is az egész vonalon jelentéketlen volt. Az árfolyamok nem igen változtak. Magánkamatláb 2 3/8%.

Berlin, április 7. (Zárlat.) 4 2/3%-os papírjardék 101.10. 4%-os osztrák aranyjardék 103.80. Elhavolygi vasút —. Magyar koronajardék 100.30. Osztrák-magyar államvasút 147.90. Kassa—oderbergi vasút —. Bécsi váltóár 85.40. Magyar vasúti beruházási kölcsön —. Alpeji bányarészvény —. Disconto-Commandit 190.60. Általános villamosági Edison 192.25. Gelsenkircheni 185.—. Laura-kohó 213.10. 4 2/3%-os ezüstjardék 101.25. 4 1/2%-os magyar arany jardék 102.80. Osztrák hitelrészvény 212.25. Déli vasút 14.40. Karoly-Lajos vasút —. Orosz bankjegye 216.10. 4 1/2%-os új orosz kölcsön —. Török dohányrészvény —. Olasz jardék —. Magyar hitelbank —. Dynamit Trost 164.60. Harpen 184.60. Az irányzat üdületlen.

Berlin, április 7. (A Budapesti Napló tudósítójának távirati.) Léts forgalomban 4 1/2%-os magyar aranyjardék 102.80. Magyar koronajardék 100.30. Osztrák hitelrészvény 212.—. Osztrák-magyar államvasút 148.—. Déli vasút 14.30. Északnyugati vasút —. Elhavolygi vasút —. Orosz bankjegye készpénz 216.10. Buschtiehradi —. Orosz bankjegye —. (Último) Lombard —.

Páris, április 7. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasút —. Uj török konzol 28.50. Egyiptomi jardék 110.10. Osztrák Länderebank —. Párisi bankjegysület 1079. 3 1/2%-os francia jardék 88.12. 4 1/2% spanyol jardék 87.02. 3 1/2% új törizslehti jardék 98.15. Credit foncier de France 715.—. Alpeji bányarészvény —. 4 1/2% 1890. román kölcsön 87.80. Görög kölcsön 216.—. Váltó Olaszországba 1% 116. Váltó Amsterdamra 206.75. Váltó Brüsszelre 3% 316. De Beers 518.—. Chartered 83.75. 5 1/2% bolgár kölcsön —. Magyar aranyjardék 103.30. Déli vasút —. Váltó Londonra 51.70. Osztrák aranyjardék 102.10. Török sorsjegye 125.—. Meridional vasút —. 4 1/2% olasz jardék 102.65. Ottománbank 592.—. 3 1/2%-os francia jardék —. Osztrák földterem-intézet 1323. Déli vasúti elsőbbségi kötvény 320.—. 4 1/2%-os 1896. román kölcsön —. Dohányrészvény 359.—. Váltó Bécsre 103.81. Váltó német piacokra 121.47. Rio 12.69. East Rand 209.—. Randfontein 81.50. Magyar Jelzálogbank 754.—. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, április 7. (Zárlat.) 4 2/3%-os papírjardék 101.15. 4 1/2%-os osztrák aranyjardék 104.15. 4 1/2%-os magyar aranyjardék 102.70. Osztrák hitelrészvény 212.40. Osztrák-magyar államvasút 148.—. Északnyugati vasút —. Buschtiehradi vasút —. Londoni váltóár 204.62. Bécsi bankjegysület 125.70. Villamos részvény 117.—. 3 1/2%-os magyar aranykölcsön 89.60. 4 2/3%-os ezüstjardék 101.15. Osztrák koronajardék 101.50. Magyar koronajardék 100.40. Osztrák-magyar államvasút 147.50. Déli vasút részvény 14.30. Elhavolygi vasút —. Bécsi váltóár 85.38. Párisi váltóár 814.66. Unio bankrészvény —. Alpeji bányarészvény 193.—. Az irányzat gyengébb.

Frankfurt, április 7. (A Budapesti Napló tudósítójának távirati.) Árfolyamok januárja. Léts forgalomban Osztrák hitelrészvény 212.—. Német bank 211.—. Disconto 199.25. Berlini kereskedelmi bank 158.—. Gelsenkirchen 184.80. Harpen 184.90. Laura-kohó —. Olasz jardék —. Az irányzat gyenge.

Hamburg, április 7. (Zárlat.) 4 2/3%-os ezüstjardék 101.—. 1890. sorsjegye 155.25. Déli vasút 14.25. 4 1/2%-os osztrák aranyjardék 103.70. Osztrák hitelrészvény 212.—. Osztrák-magyar államvasút 147.50. Olasz jardék 102.10. 4 1/2%-os magyar aranyjardék 102.70. Az irányzat csöndes.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Április 7. A sertésüzlet irányzata: lanyha.

A) **Északi sertések ára:** I. A) Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (paróknál 400 kilogramm felüli súlyban) 126—128 fillérig. Oreg közép (paróknál 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fiatál nehéz (paróknál 320 kilogramm felüli súlyban) 136—138 fillérig. Fiatál közép (paróknál 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 134—136 fillérig. Fiatál könnyű (paróknál 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (paróknál 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (paróknál 240—260 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (paróknál 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — III. Romániai: Nehéz (paróknál 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (paróknál 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (paróknál 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (paróknál 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Közép (paróknál 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (paróknál 260 kilogramm felüli súlyban) 134—138 fillérig. Közép (paróknál 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 132—134 fillérig. Könnyű (paróknál 240 kilogramm terjedő súlyban) 130—132 fillérig.

Sertésárjegyzék 1908. Április 5. napján volt készlet 36.478 darab. — 1908. Április 6. napján felhajtott 557 darab. — 1908. Április 6. napján elszállított 990 darab, 1908. április hó 7. napjára marad: készletben 36.045 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Április 7. —

Kinevezés. A kereskedelemügyi miniszter dr. Hegyes-halmi Lajos miniszteri osztálytanácsost az Országos Ipari és Kereskedelmi Oktatási Tanács tagjává, továbbá Fungás Béla tanácsot a kisteleki külterületi állami elemi népiskolaához rendes tanítvává nevezte ki. A kinévezési joggyűjtemény igazgatója dr. Nediói György ügyvédjelölt díjtalan jogeljárásigazgatóvá nevezte ki a kinévezési joggyűjtemény igazgatójához. Az okmáni pénzügyigazgató Glavan József végzett tanuló ideiglenes másodfokú díjtalan adóhivatalnok kinevezte a szolgálati idejére a susaki adóhivatalhoz beosztotta. A belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök Glück Béla Mihály számvető érmestert a belügyminisztériumhoz irodaszerződésesítette kinevezte.

Kirendelés. Az igazságügyminiszter Sikorszky Sándort, a pánosvari ügyészséghez beosztott bírói jegyzőt a pánosvari ügyészség kerületébe ügyészségi megbízáttal rendelé ki.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Bohuczky János világi járásbírói jegyzőt a gyulafehérvári törvénykezéshez helyezte át. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Moindr Mihály kisteleki iskolai tanítót a kisteleki beltérleti állami elemi iskolához jelen minőségében áthelyezte.

Nemagyarországi. Fuchs Katalin budapesti lakos Faradnár, Lota Péter aradi Sziklaira, kiskoru Kohn Arnold, Rezső és Bajos bécsi lakosok Kalmár, Leimdförfer Ignác

nagytopolcsányi lakos Lányira, Lachman Ignác nagyszalotnai lakos, valamint kiskoru Lipót, Lajos, Vilmos, Malvin és Izidor gyermekei Lévaúra, kiskoru Neufeld Rezső nagykiszitási lakos Nemesre, Kohn Ferenc újvidéki lakos, valamint kiskoru Armin, József és Jenő fia Kelemenre, Brancsics Milos szegedi lakos, ugyiszint kiskoru Mária és Miklós gyermekei Borosra, kiskoru Friedmann Béla szegedi lakos Faragóra, Brünauer József budapesti lakos saját valamint kiskoru gyermekei Gyula, Mariska, Sándor és László Szabóra, Krausz Márk Kárpátra, Goldmann Vilmos Kővesire, Krausz Ignác tapolcai lakos, ugyiszint kiskoru Mária, Gyula és Rezső gyermekei Kisre, Gubicza András dávyoki lakos, valamint kiskoru Ferenc fia Gyulaúra, Kundschnig Imre keszthelyi lakos Kulaisra, kiskoru Buxbaum Mózes hononnai lakos Ballogra magyarosították a nevüket.

Pályázat. A székesfehérváronál dunabart köztemetői igazgatóság, jobbparti köztemetői igazgató, jobbparti köztemetői kezelőbizottság, kórházi biztosi, végrehajtó-osztály főnökség, egy végrehajtói, egy számszám- és három számszámgyakornoki állásra április 30-ig, Székes vármegyénél utbiztos állásra május 8-ig, a képviselőháznál szemlelőn és számtiszt állásra április 20-ig, a pecsonyi pénzügyigazgatóságnál szolgt állásra május 7-ig, a zemlénmegyei Görögnyelv III. oszt. postamesteri állásra április hó 24-ig a pécsi adóhivatalnál hivatali segédi állásra két hét alatt lehet a folyamódásokat benyújtani.

Napirend.

Napló: Szerda, április 8. — Római-katolikus: Dénes. — Protestáns: Dénes. — Görög-ortodox: (március 28.) Gábor. — Zsidó: Nisan 11. — Nap kél: 5 óra 10 perckor. — Nyugszik: 6 óra 22 perckor. — Hold kél: 2 óra 29 perckor délután. — Nyugszik: 3 óra 11 perckor éjjel.

A horvát miniszter fogad délután 4 órakor. A képviselőház elnöke fogad 9—10-ig. Tavaszi kiállítás a Múcsarnokban. Nyitva délelőtt 9 órától 5-ig. Belépődíj 1 korona.

Fényképzési kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9 órától 6-ig.

Nemzeti Múzeum. Képtár. Nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig.

Országos képtár az Akadémiában délelőtt 9—1 óráig. Iparművészeti múzeum az Üllői-uton. Nyitva 9 órától délután 5 óráig.

Megfigyelési Múzeum (Kerepesi-ut 72 sz.) nyitva délelőtt 9-től 1 óráig.

A földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) Nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig. Belépő díj 1 korona.

Az Akadémia Goethe-szobója nyitva délelőtt 10—12-ig. Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva 3—7-ig. Ezeréves könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12-ig. Délután 3-tól 8 óráig.

A kereskedelmi és iparoktatás könyvtára (Szemere-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap fél 10-től fél 3-ig.

A fűvészeti könyvtár (Károlyi-kört 28.) mindennap nyitva van, köznapokon délelőtt 9—1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9—12-ig.

Az apinicum átalakos és múzeum. Megtekinthető egész nap. III. ker. Ó-Buda, Külső-Szent-Endrei ut. Helyiérdekű vasút a Pálffy-térrel.

Állattart a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság; kereskedelmi szakkönyvtára, tudakozó-osztálya és keleti mintatár: V. kerület Váci-kört 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a ház-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés árusítások is eszközöl) a városi ipari csarnokban (vasár és ünnepnapokon is) nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetése (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-kört 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, április 7.

Hazánkban a hőmérséklet főleg az éjjeli órákban volt alacsony, amikor a déli és délkeleti részeket kivéve, a fagypont alá szállt. Kiseb lecsapódások leginkább a Keleten fordultak elő.

Az északnyugati depresszió Skandinávia fölé került és Délkeleten is kiterjedt minimum van. A magas nyomás magva pedig az Alpseken van.

Európában az idő változatosan felhős és enyhébb lett. Esőket Német- és Oroszországban meg a Balkánról jelentettek.

Külföld: További hőemelkedéssel, túlnyomóan száraz idő várható.

Vizállás.

Apr. 7.	Apr. 6.	Apr. 5.	Apr. 4.
Inn	Schärding	0,82	0,85
Duna	Paszán	0,17	0,18
	Ijas	0,08	0,08
	Baca	0,09	0,09
	Ponyos	1,11	1,11
	Komárom	2,22	2,10
	Podapost	1,76	1,57
	Paks	1,24	1,16
	Mohács	2,12	2,16
	Zalaegerszeg	2,58	2,57
	Újvidék	2,31	2,18
	Pánosvár	1,88	1,14
	Orrova	2,08	2,03
Horva	Magyarbánya	1,18	1,18
VAG	Začina	0,90	0,90
	Trencsén	0,57	0,57
	Sáros	1,17	1,14
	Sz. György	0,18	0,18
	Sárköz	0,12	0,11
	Oyör	1,04	1,04
	Pettas	0,57	0,57
Dráva	Zárna	0,18	0,18
	Boros	0,11	0,16
	Keszik	1,17	0,92
Hura	M. Szedrah	0,42	0,40
Sáva	Sz. György	1,18	1,14
	Székely	1,10	0,92
	Ménovics	2,54	2,56
Szamos	Décs	0,36	0,36
	Szatmár	1,18	1,14
	Krausz N. Magány	0,70	0,60
Letorva	Munkács	0,40	0,42
Laborca	Himnóna	0,38	0,42
Ung	Unyvár	0,53	0,56

Legújabb husvétii meglepetés.

Egy budapesti elsőrangú műintézettel szerződést kötöttünk 10.000 kőnek való szállítására és így mindenki, ki legesélyesebb bevásárlást tesz, 1 bármily bekéldött fénykép után művészek által készített életnagyságú kártyarajzot kap teljesen ingyen s csupán a keretért fizendő 2 frt, mint a mennyért en az óriási kockázatott megrendelemen folytan a képeket a műintézetnél veszem. Nem meglelő képek tulajdonosa sem fűhatalmazom bármely műintézetnél szamláma egy más képet készíttetni, miután a műintézet velem szemben is elvállalta a felelősséget.

- Minden nálam vásároló cipőért 1 évi írásbeli jóállást vállalko az világhírű találmányommal a Guzi-keneslő bekeni idő előtti elszakadás esetén teljesen ingyen megcsinálom. Minden pár cipőhöz 1 tégely Guzi-keneslőt és 1 pár elegáns cipőszámfát adok teljesen ingyen. Nem megfelelő cipőket visszaveszek és a pénzt minden levonás nélkül visszadom. Hogy mindenki meggyőződjék világhírű Guzi-keneslőm jóságáról mindenki ki címét velem közli i mnta tégely Guzi-keneslőt több száz abrás képes ajándékomb és 1 pár elegáns cipőszámfát kap ingyen és bérmentve. Legpontosabk mértek há harisnyában egy papirlapra állva a lábaltal körvonalat lerajzoljuk.
Férfi cipő:		Női cipő:	
3.20	Elegáns, gավաղé angol fűzőcipő vízből	5.-	Elegáns zergebőr, engos v. fűzőcipő
3.-	Férfi, sima borjúcipő	3.-	Elegáns, barna, valódi bagaris fűzőcipő, a legelegánsabb kivitelben
4.-	Férfi, elegáns, valódi francia sverő-bakancs v. gomboscipő, 1 pár 40 deka, angol varrott talppal	3.20	Elegáns szalonlakk fűző v. gomboscipő, sverőborszárral
4.30	Legfinomabb szalonlakk, fűzős vagy engos sverőborszárral elegáns	3.70	Férfi, elegáns, egész fűzőm box vagy sverő fűzős vagy gomboscipő, könnyű angol varrott talppal
4.20	Férfi, elegáns, valódi francia sverő-bakancs v. gomboscipő, 1 pár 40 deka, angol varrott talppal	3.80	Fekete vagy divatos barna félcipő
4.30	Szarvasbőr vagy kutyabőr sima cipő, szeszvédő lábaknak, egész könnyű	2.40	Elegáns szalonlakk csattoscipő, elegáns kivitelben
4.50	Szűke félcipő, hűvösítéses, elegáns	2.50	Férfi, elegáns csattoscipő, legfinomabb sverőbőrből
1.50	Tennis-cipő, fehér angol barna borjúbőr-diszítéssel, félt. elegáns fűző és utcai cipő is	3.-	Félcipő, férfi, elegáns, sverő félcipő francia sarrakkal
4.-	Szűke félcipő, elegáns barnabőr diszítéssel	1.50	Szűke félcipő, elegáns barnabőr diszítéssel

Agulár Ignác Pózlet: Kerepesi-ut 30. a Rókus-kórház templománál szemben Fióküzlet: Király-utca 6.

Legnagyobb budapesti BUTOR-áruház

A rendkívül rossz üzletmenet folytán és tulhalmozott raktárunk miatt, hogy családunk munkásainak állandó foglalkozást adhassunk, elhatároztuk azoká április hó végéig saját árunkban eladni a leggyorsabbtól a legfinomabbig. Több száz szoba divatos szalton és kárpites-butor, u. m. barokk, angol, szezecsi-azió, é-német stb. stílusban, a garnitúrák behuzása selyem, plüss, francia és angol szövetekkel készen, raktáron, kizárólag jó minőségben.

A tartósságról több évi kezességét nyújtunk. A legújabb butor-albumunkat több mint 40képpel! 50 fillér bekládása ellenében bérmentve küldjük. Bevásárlás esetén az 50 fillért visszadjuk.

Varga Mihály és Társai magyar butoripar-társasága

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 2., I. em. Kigyó-ter sarkán.

A 14699. számú „Üjtás celás lemezeken dudvamárgak kválasztására szolgáló gépek számára” című és a 14700. számú „Eljárás keszítőkerek küllőinek kovacsolt vasból készült kerékköszoruvál való biztos beszekelőtése” című, 1899. január 6-ról kelt magyar szabadalmakra **vevők vagy engedményesek keresetnek.**

Szíves ajánlatok „W. P. 2060” alatt Mosse Rudolftól Bécs, I. Seilerstátte 2. intéződk.

Alkalmi és nászajándékok!

Husvétii tojások,	Chinaí ezüst disztárgyak,	Tennis és szalonlabbák,
Husvétii locsolók, illatszerek	Francia divat-árúk,	Gyermekjátékszerek,
Alpaca evőeszközök,	Francia divat-készításkák,	Nyári játékok,
Chinaí ezüst evőeszközök,	Sétabotok, utazókészletek,	Francia babák,
- Tündértárk

Rothauser M. Ignác és Fia

BUDAPEST, VI. ker., Deák-tér 6. Anker-udvar, Király-utca sarkán nagy saroküzlet.

TÓTH KÁLMÁN

** ÖSSZES **

KÖLTEMÉNYEI.

A nagy költsé diszes új kiadás. Életrajzi bevezetéssel ellátta:

ENDRÖDI SÁNDOR.

Két remek diskótész kötet, nagy 8° alak, a költség dombornyomású arcképpével.

*** Rendkívül ***

alkalmas ajándékmű.

Ára 16 korona.

Megrendelhető

Lampel Róbert-féle

(Wodianer F. és Fia)

Dr. Dr. kir. udvari könyvtárosokhoz Budapest, VI., Andrássy-díjt 24.

Elegáns
kész
férfiruhák
jutányosan
kaphatók
Leitersdorfer D. és fia
elsősorú férfiszabóknál
Budapest, Koronaheroeg-utca 6. sz.
Méret utáni rendelések
Angol szövetkülönlegességek
Elismert jó szabás
Alapított 1864-ben.

DÓCZIM.
Budapest,
Kerepesi-
ut 10. sz.

legnagyobb és legszolidabb cipőraktára,
küld kizárólag saját készítésű, feltünő
elegáns, igen csinos és rendkívül tartós
férfi-cipőt:

Legújabb amerikai box- vagy lakk Derby-bakancs	4.90
Szalonnalakk fűzős v. cujos 4.20, gombos	4.50
Francia sörvő fűzős v. cujos 4.57, gombos	5.20
Amerikai box fűzős v. cujos 4.-, szálkagombos	3.80
Borjú- vagy zergebőr sima cujos 3.-, betétes 3.20, fűzős	3.50
Szarvas-, kezyü- vagy kutyabőrbeli, fűzős lábra	4.-
Sárga fűzős v. cujos 3.50, amerikai bagaribőrbeli	4.-
Borjúbőr angol bakancs 3.90, sárga bagariből	4.50
Tiszti lakk v. tkörböréppé 4.-, katonabakancs	4.-

női cipőt:

Legújabb sztrike szarvasbőr, fűzős 4.-, gombos	4.50
Francia sörvő fűzős v. cujos 4.50, gombos	4.80
Amerikai box fűzős v. cujos 3.80, gombos	4.-
Zorgo v. borjúbőr fűzős v. cujos 3.-, gombos	3.40
Szalonnalakk fűzős v. cujos 3.60, gombos	3.80
Sárga fűzős v. cujos 3.20, bagariből 3.50, gombos	3.70
Eberlasián fűzőpé 1.80, cujos, szálkagombos	2.40
Zorgo v. lakk kiviagólt 1.50, keresztcsontos 2.-, sztrike 2.20	
Eberlasián fűzőpé 1.80, cujos, szálkagombos	2.40

Óriási raktár mindennemű gyermekcipőben. G
Kneip-, Sandal-, ház-, torna- és árncipőben stb. stb.
A most megjelent több száz ábrás
legújabb árjegyzék, csomagolás és szállítólévi ingyen.
Vidéki megrendelések felkülsőreterében eszékötöztetnek.
Nem megfektől költsédek. 10 forintot felül bérmentve.

Itt a tavasz.
Tavaszi divatos és izléses ruhákat
mesés olcsó áron
csakis az
Angol Királynál
Budapest, IV., Károly-kört 16.
Klein és Schwarcz férfiszabóknál
vásároljunk
Tavaszi felöltő... 9 frttól feljebb
Tavaszi csikos öltöny 10 " "
Gyermekekruhák... 4 " "
Nagy képes árjegyzék ingyen és
bérmentve.
Külön mértékosztály.
Telefon 42.

Magy. kir. államasvutak. 39558/903. szám.
Pályázati hirdetés.
A magy. kir. államasvutak igazgatósága részéről a tulajdonában levő — leltárilag kezelt — mintegy 3000 darab irhasvutának 1903. évi május hó 1-től 1908. évi április hó 30-áig leendő fenntartása és javítása iránt hirdetett nyilvános pályázat eredményre nem vezetvén, ezen munka kiadására nézve ezenel újabb nyilvános pályázat hirdetteik.
A pályázati feltételeket, illetve az ajánlattételnél kötelező részletes módozatokat tartalmazó „ajánlati felhívás”, valamint az ajánlattételre használandó „ajánlati űrlap”, valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamránál megtekinthető és az alulírt igazgatóság „Anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál” (Budapest, VI. Andrassy-ut 73. II. em. 46. ajtószám) díjlanul kapható.
Az előírt módon kiállított, ivenként 1 koronás m. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok, a 60 filléres okmánybélyeggel ellátott és aláírt „ajánlati felhívásal” együtt lepecsételve, legkésőbbfen f. évi április hó 22-ének déli 12 órájáig a fentemlített szakosztálynál benyújtandók, vagy posta útján oda beküldendők.
Az ajánlat borítéka ezen felírással látandó el: „Ajánlat 39558/903. számkoz”. Bánatpénz gyanánt 1000 korona készpénzben, vagy állami letételekre alkalmas értékpapírokban, legkésőbbfen f. évi április hó 21-ének déli 12 órájáig a magy. kir. államasvutak budapesti főpénztáránál letendő.
Bánatpénz nélküli és később benyújtott ajánlatok, valamint az olyanok, melyek nem az előírt módon letettek vagy amelyek az aláírandó ajánlati felhívás nélkül nyújtanak be, figyelembe nem fognak vétetni.
Budapest, 1903. évi március hóban.
A magy. kir. államasvutak igazgatósága.
Utánnomás nem díjazatik.

Biztos gyógyulást keresőknek
kik bármily
nemi betegségben szenvednek
mint húgyszó és hólyagbajok, húgyszószékületek, vizelési zavarok, éjjeli magömlések, sebek és bujakörös bántalmak (syphilis) és önfertőzés utóajásiként fellépő idegbajok, stb. nőknél felfertőzés, mely bajok alapos, gyors és gyökeres gyógyítására, szigoruan tudományos és lelkismeretes gyógyszerészi felügyelők által legjobban ajánljuk
Dr. Garai Antal
v. cs. és kir. osztály főorvos országos hírvé és leg-régibb 30 évi fennálló rendelés-íntézet
Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 24. sz.,
Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idült húgyszó és hólyagbajok vizsgálata vilamos húgyszóütkör segítségével, Vidékiek levelekre kimértő válaat és szakirányú tanácsot nyerneik, gyógyszeresreklám gondoskodva lesz. Titoktartás biztosítva.
Nőknek külön váróterem.

Csak e hó végéig!!
Nagy butor-eladás.
Átköltözés miatt az összes még raktáron levő butor-
készlet minden elfogadható áron eladó.
Dósa Kálmán,
Erzsébet-tér 18. szám.

FÉRFIAK ÉS NŐKNEK
egyszerűbb hórny és idült folyásoknál betegekcondés
nélküli, a legbiztosabb gyógyszernek a
„Sanid labdaesok”
bizonylatok. Egy doboz 100 labdaes tartalmazmal és pontos
használati utasítással 6 koroná. Vidékre utárvét mellet díj-
kötés nélkül a
„Magyar Király” gyógyszerár
Budapest, V., Marokkó-utca 3/a sz. (Erzsébet ter sarok).

„The Gresham”
életbiztosító-társaság Londonban
Magyarországi fiók:
Budapest, V., Ferenc József-tér 5-6.
társaság házában.
A társaság vagyona 1901. decem-
ber 31-én .....kor. 190,871.731.—
Évi bevételek biztosítások és kamat-
ból 1901. évi december 31-én ..... 31,555.392.—
Kifizetések, biztosítási és járadéki
szerződések, valamint visszvá-
sárlások stb. után a társaság
fennállása óta (1848) ..... 426,900.043.—
Az 1901. évben a társaság 5556
kötvényt állított ki 50,727.261.94
összeg értékekben. — Prospektusokkal és díjtáblá-
zatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket ki-
állít, továbbá ajánlatokkal, díjmentesen szolgál a
magyarországi- és a kelet földja Budapesten, vala-
mint ennek ügynökei a föld minden nagyobb váro-
sokban.

VALÓ.
di francia különlegessé-
gek (gumi és halhólyag,
ugyszerték: összesen 10
övszerek) F. Bergerand
fils legirnemesebb pá-
risi gyárostól legelőny-
sebben beszerezhetők:
POLGAR SÁNDOR-nál
BUDAPEST,
VII., Erzsébet-kört 50
Részletes képes árjegyzék-
reklámok, sár borítókban.
Ezen hirdetés beküldés
esetén 10% engedmény.
Kivágott: a „Budapest
Napló”-ból

Röptében
világ körül
Díszes kiállítású, értékes
ajándékmű. Egyesíti a szépet
a hasznossal.
Kétszázötvenhat remek képben
bemutatja a világ szépségeit.
A képek magyaros szövegűt írta:
TIMÁR SZANISZLÓ.
Ára díszalbumkötésben 20 kor.

Miért szenved? mikor önnek a biztos gyógyulásra a legregibb sebek-
nél is kiálltása van és majdnem mindig okerülheti a
fájdalmas operáció vagy amputálás, ha **Thierry A. gyógyszerész** egyedül valódi
centifolia-kenőcsét
használja, mely a sebek gyógyításában rendkívül jó hatással van, a fájdalom egy-
hátésben pedig elérhetően. Valódi centrifolia-kenőcs használatik: a gyermekek-
ágyasok mellőajánál, a tejjelalattas akadályainál, mellközömédésnél, vörheny-
nél, mindenfél régi bajnál, nyílt sebeknél lábakon és csontokon, sebeknél, égés-
szuz, dagadt lábaknál, sőt esonatszindál is: ütött, szurt, lőtt, vágott és roncsoló
sebeknél és, idegentestek kiválasztásánál, mint üveg- és faszilánk, homok, dara-
tisny stb.: mindenfélé dagadt, kínóvós, karbunktus, új kőszódmények valamint
raknál, körömfertőgnél, körömfagagnatnál, hólyagnál, memétől kieséseketől lábak,
zá. Egész minden nemet, fagyagnatnál, hólyagnál, a botokot (kevésbé) eródt sebek,
a nyakon támadt dagadtot, vérdaganatot, fülbajt és a gyermekok sebesedését stb.
szükséges csak az őszeg elterése beküldés ellenében. 3 tárgyal csomagolással, postaköltséggel
és szállítólévi együtt 3 kor. 60 fillér. Számtalan elismerő bizonyítvány eredetben meg-
tekinthető. Mindenkit évek hamisítványok vételétől és kérem vigyáznál, hogy minden tőgyei
a cég: „Orangyal-gyógyszerár Thierry (Adolf) Limited Prograda” bégeitve legyen.

Thierry A. gyógyszer. balszama és centifoliakenőcs.
E két gyógyszer megkülönböztethetően azor, sohasem romlik el, sőtben minál régibb lesz, annál érté-
kesebb és hatékonyabb, és nem a minőség, sem pedig a hideg nem árt nekik, így tehát az őrsárvány-
szakában kerülhető. Majdnem mindig van hatáskor, legálább az orvos megérkezéséig, ter-
vezőzetesen nem szabad hamisítványokat vagy efféle sokszorosan ajánlt hasonló, de hatástalan szere-
ket használni, melyek csak legfeljebb a páncs dobjok ki, hanem mardjunk csak a melletti a két
régit elismert, jó, olcsó, megbízható, szellett teljesen ártatlan, világjáró szernek, melyeknek minden
családnál találatonak kellene lenni. A hol a fent ismertelt védőjegyekkel valódián kapni nem lehet,
tesők egyenesen rendelni a címrezi:
Thierry (Adolf) Limited Orangyal-gyógyszerár. Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett.
Közp. raktár Budapesten : Török J. gyógyszerés és dr. Egger Leo és József, Váci-kört 17. Záróp-
ban : Miltel seb J. gyógyszerés és Bécsben : Brady C. gyógyszerésnél.

Szivattyukat
mindennemű
házi és gaz-
dasági célok-
ra megbíz-
ható min-
ségben jutá-
nyos áron
szállítanak
és kívánata
től is ártan-
tanak.
Ajánlatok
ingyen és
bérmentve
küldetnek.
Gyöző Béla és Társa
szivattyu-specialisták
V. ker., Lipót-kört 18. szám.

Megrendelhető a
LAMPEL RÓBERT-FÉLE
WODIANER F. ÉS FIAI
cs. és kir. udv. könyvkereskedésben
Budapest, VI., Andrassy-út 21. sz.

Nincs többé tyúkszem.
Ha tyukszeműl akar megszabadulni, először is a tyúkszem-kenőcsel, mely legelővidebb idő alatt a legkeményebb tyúkszemet is eltávolítja. Ára tőgyenként kor. 1.30, kor. 1.50 először beküldés mellett bérmentve szállítja a feltárló:
DENZINGER ADAM UJVIDÉK, DUNA-UTCA 11. SZÁM.

